



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.10.1.2025

Pan
Piotr Ziętara
Prezes Zarządu
Wodociągi Miasta Krakowa S.A.
ul. Senatorska 1
30-106 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/064 Funkcjonowanie spółek komunalnych w województwie małopolskim
oraz sprawowanie nad nimi nadzoru właścicielskiego**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wodociągi Miasta Krakowa S.A., ul. Senatorska 1, 30-106 Kraków ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Ziętara, Prezes Zarządu ² , od 1 kwietnia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działalność spółki i jej rezultaty. 2. Ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń członków zarządu i rady nadzorczej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Przemysław Sala, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/62/2025 z 14 kwietnia 2025 r. 2. Maciej Sarliński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/86/2025 z 23 maja 2025 r. 3. Agata Brzeska-Lebiecka, doradca prawny, na podstawie legitymacji służbowej nr 22078.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: *Spółka*, *WMK*.

² Dalej: *Prezes Zarządu* lub *Prezes*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2022-2024 Wodociągi Miasta Krakowa S.A. prowadziły działalność, która koncentrowała się na realizacji zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków⁵ o charakterze użyteczności publicznej w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków komunalnych, a także wykonania innych usług zleconych Spółce w trybie art. 214 ust.1 pkt 11 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶. Spółka realizowała także działalność wspierającą wykonywanie zadań o charakterze użyteczności publicznej na terenie innych gmin, tj. dostarczała wodę i odbierała ścieki od innych gmin w sąsiedztwie Krakowa lub od ich jednostek organizacyjnych zajmujących się zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, na podstawie umów zawartych w oparciu o art. 6 ust. 1a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁷, a także odbierała ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi spoza obszaru GMK. Spółka prowadziła również działalność uzupełniającą wobec podstawowej działalności, która polegała m.in. na wykonywaniu badań laboratoryjnych, legalizacji wodomierzy, udroźnieniu i czyszczeniu kanalizacji. Działalność ta wykraczała swym zakresem poza sferę użyteczności publicznej, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁸, ale jej skala była marginalna w stosunku do działalności podstawowej (1,7% przychodów ze sprzedaży w latach 2022-2024), a jej prowadzenie miało na celu racjonalne wykorzystanie posiadanej infrastruktury i redukcję kosztów stałych. Wskazane zadania były realizowane w przeważającej mierze zgodnie z przepisami prawa, rzetelnie i gospodarnie, niemniej NIK stwierdziła nieprawidłowości w tym obszarze.

W ocenie NIK działaniem nierzetelnym i niegospodarnym było niedokonanie analiz zasadności prowadzenia przez Spółkę stacji diagnostycznej świadczącej usługi badań technicznych pojazdów, biorąc pod uwagę, że działalność ta wykracza poza zadania własne Gminy i sferę użyteczności publicznej. Prowadzenie tego rodzaju działalności nie jest konieczne dla realizacji podstawowych zadań Spółki, [...] ⁹. NIK zwraca uwagę, że obowiązkowe badania techniczne pojazdów WMK stanowiły [...] ¹⁰ wykonanych badań ogółem i mogły być wykonywane przez zewnętrzne stacje diagnostyczne.

Zastrzeżenia NIK budzi również niedochowanie należytej staranności podczas zawierania i realizacji umów zlecenia w związku z brakiem zawarcia w tych

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W wystąpieniu sformułowano ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: *Gmina* lub *GMK*.

⁶ Dz.U. 2024 poz. 1320, ze zm. Dalej: *Pzp*.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 757. Dalej: *ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 679. Dalej: *ustawa o gospodarce komunalnej*.

⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

umowach postanowień dotyczących harmonogramu realizacji i sposobu dokumentowania świadczonych usług, np. w formie sprawozdania, a także sposobu weryfikacji ich wykonania. Skutkowało to tym, że w przypadku badanych umów zawartych z 10 zewnętrznymi wykonawcami (z 11 badanych) Spółka nie dysponowała dokumentami wskazującymi sposób wykonania przedmiotu zawartych z nimi umów. Tym samym nie zapewniono możliwości kontroli należytego wykonania przedmiotów umów przez zleceniobiorców oraz transparentności ponoszonych w związku z tym kosztów.

W ocenie NIK działaniem niegospodarnym było zawarcie w latach 2022-2024 11 umów zlecenia z [...] ¹¹ na wykonanie czynności doradztwa strategicznego na rzecz Spółki i wydatkowanie z tego tytułu 426 tys. zł brutto, biorąc pod uwagę, że Zarząd WMK powierzył już wcześniej Radzie Dyrektorów takie same zadania polegające m.in. na wsparciu w obszarze prac nad strategią Spółki, analizie i opracowaniu celów strategicznych, czy kierunków ich realizacji poprzez programy funkcjonalne, a w czerwcu 2022 r. skład Zarządu został powiększony do sześciu osób. Na członka Zarządu ds. Rozwoju powołano osobę mającą doświadczenie w obszarze i przedmiocie, na który zawarto wskazane umowy zlecenia. Spółka nie przedstawiła w toku kontroli dokumentów wskazujących na sposób realizacji przez wykonawcę zleconych zadań stanowiących przedmiot umowy, w tym potwierdzających uczestnictwo w posiedzeniach zarządu lub innych zespołów.

Spółka była przygotowana organizacyjnie do prowadzenia działalności, w tym wykonywania zadań użyteczności publicznej. Opracowała wymagane plany rzeczowo-finansowe i w większości realizowała przyjęte w nich cele i założenia. Właściwą realizację statutowych zadań zapewniała stabilna sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki, przy czym w 2022 r. spółka zrealizowała straty zarówno z działalności podstawowej, jak i na poziomie wyniku netto. Było to spowodowane unieważnieniem taryfy przez regulatora i w konsekwencji obniżeniem cen za wodę i ścieki, przy poniesieniu przez Spółkę wyższych niż planowano kosztów, np. zużycia materiałów i energii o 36,6% w stosunku do wartości zaplanowanej. W Spółce opracowano procedury zapewniające ciągłość w zakresie funkcjonowania zakładów uzdatniania wody, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, laboratorium, biura dyspozytorskiego oraz dostaw wody beczkowozami, co w ocenie NIK było działaniem rzetelnym.

Zasady sprawowania nadzoru określono w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. W WMK prowadzono okresowe analizy, służące zapewnieniu rzetelnych danych i informacji o jej działalności, w tym przekazywanych dla właściciela. Badane zadania inwestycyjne i remontowe wykonano w zakresie finansowym i rzeczowym zgodnie z zawartymi umowami. WMK zapewniły odpowiednie zabezpieczenie swoich terenów, obiektów i urządzeń m.in. poprzez ochronę czynną mienia realizowaną przez agencje ochrony oraz stosowane zabezpieczenia techniczne. NIK ocenia pozytywnie podjęcie przez Spółkę działań w 2024 r., w wyniku których istotna część majątku została ubezpieczona według wartości odtworzeniowej, a wartość oszacowanego majątku przyjętego do ubezpieczenia od 2025 r. wzrosła o 278,5%.

¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Postępowania o udzielenie zamówień publicznych były prowadzone zgodnie z Pzp oraz regulaminem zamówień i polityki zakupowej Spółki, niemniej jednak NIK stwierdziła nieprawidłowości w czterech z 11 badanych postępowań o udzielenie zamówienia, tj.:

- naruszenie Pzp w związku z: niezłożeniem oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami oraz o niekaralności w wymaganym terminie przez członka zarządu, złożeniem oświadczeń o braku powiązań z wykonawcami w momencie, gdy nie byli znani wszyscy potencjalni wykonawcy zamówienia, nierzetelnym wypełnieniem protokołu z postępowania, nieprzekazaniem ogłoszenia o udzieleniu zamówienia do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, przy czym nieprawidłowości te nie miały wpływu na wyniki przeprowadzonych postępowań;
- naruszenie regulaminu zamówień i polityki zakupowej Spółki w związku z udzieleniem dwóch zamówień na obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych o wartości 100 tys. zł netto i 150 tys. zł netto w trybie z wolnej ręki zamiast w jednym z trybów przetargowych.

NIK ocenia jako działanie nierzetelne udzielenie przez Spółkę darowizn o łącznej wartości 807,8 tys. na realizację zadań niezwiązanych z celem określonym w jej Statucie, co stanowiło 77,6% wartości udzielonych darowizn ogółem, po wyłączeniu darowizn o wartości 826 tys. zł przekazanych na pomoc humanitarną dla partnerów WMK z miasta Drohobycz w Ukrainie.

W Spółce prawidłowo naliczano i wypłacano wynagrodzenie stałe członkom organu zarządzającego, uwzględniając regulacje przyjęte przez Zgromadzenie Wspólników Spółki oraz zawarte w umowach o świadczenie usług zarządzania. Wynagrodzenie zmienne było ustalane w oparciu o kryteria określone przez Radę Nadzorczą, z uwzględnieniem warunków przyznania tej części wynagrodzenia określonych w uchwale nr 3/MPWiK S.A./2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki¹². Rada wyznaczała członkom Zarządu co roku cele zarządcze oraz przypisywała im wagi oraz dokonywała oceny ich realizacji zgodnie z przyjętymi kryteriami, a następnie w sposób prawidłowy ustalała wysokość przyznanego im wynagrodzenia zmiennego.

NIK jako działanie nieprawidłowe ocenia nieokreślenie przez Radę Nadzorczą limitów kilometrowych i kwotowych dotyczących wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych oraz limitów kwotowych na abonamenty medyczne dla członków Zarządu, pomimo że uchwała 3/MPWiK S.A./2017 nakładała na Radę taki obowiązek. W 2022 r. w przypadku wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej nie uwzględniono przepisów ustawy o budżecie¹³, co skutkowało zawyżeniem ich wysokości o 118,8 tys. zł od wartości wynikającej z zamrożonej podstawy i ustalonego poziomu mnożnika przyjętego w uchwale nr 17/MPWiK S.A./2017 Zwyczajnego Walnego

¹² Zmieniona następnie uchwałami nr 19/MPWiK S.A./2019 z 14 sierpnia 2019 r., nr 2 /WMK/2022 z 18 stycznia 2022 r. oraz nr 3/WMK/2023 z 23 lutego 2023 r.

¹³ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2445, ze zm.).

Zgromadzenia MPWiK S.A. w Krakowie z 21 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Działalność spółki komunalnej i jej rezultaty
Opis stanu faktycznego	1. Wodociągi Miasta Krakowa S.A. (do 3 stycznia 2021 r. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie) zostały utworzone w drodze przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w jednoosobową spółkę akcyjną Gminy Miejskiej Kraków¹⁵ aktem notarialnym z dnia 29 kwietnia 1994 r. , zawierającym akt przekształcenia oraz statut. W wyniku przekształcenia utworzona Spółka przejęła wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa. Zgodnie z § 3 ust. 3 Statutu WMK Spółka została powołana do realizacji zadań własnych GMK o charakterze użyteczności publicznej, obejmujące sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, a także usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. Działalność ta była prowadzona przez Spółkę na terenie Miasta Krakowa na podstawie decyzji Prezydenta Miasta Krakowa, wydanej na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, oraz uchwalonego przez Radę Miasta Krakowa Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie GMK. W regulaminie określone zostały m.in. zasady korzystania z usług publicznych świadczonych przez Spółkę, a także prawa i obowiązki Spółki wobec odbiorców usług zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej . Główny przedmiot działalności prowadzonej przez WMK i określonej w Statucie według Polskiej Klasyfikacji Działalności stanowiły: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (PKD 36.00.Z) oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków (PKD 37.00.Z). Zgodnie z § 5 ust. 1 statutu do przedmiotu działalności Spółki zaliczono 44 innych działalności, przy czym w latach 2022-2024 Spółka generowała przychody jedynie z 10 działalności , tj.: wytwarzanie energii elektrycznej (PKD 35.11.Z), wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze układów klimatyzacyjnych (PKD 35.30.Z), obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne (PKD 38.21.Z), roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 42.99.Z), konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 45.20.Z), sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego (PKD 46.74.Z), pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany (PKD 49.39.Z), transport drogowy towarów (PKD 49.41.Z), wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (PKD 68.20.Z), pozostałe badania i analizy techniczne (PKD 71.20.B). W latach 2022-

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Dalej: *GMK*.

2024 nie były dokonywane zmiany statutu Spółki w zakresie przedmiotu jej działalności.

(akta kontroli str. 5-27, 28-34, 42-105, 6204-6211)

Spółka nie prowadziła działalności wykraczającej poza przedmiot działania określony w statucie.

(akta kontroli str. 5-27, 107-110, 6204-6211)

2. Do podstawowej działalności Spółki należało świadczenie usług w zakresie:

- poboru, uzdatniania i dostarczania wody, z której zrealizowane przychody stanowiły 41,2% (219 230 tys. zł w 2022 r.), 42,7% (258 051 tys. zł w 2023 r.) oraz 43,1% (295 889 tys. zł w 2024 r.) przychodów ze sprzedaży ogółem (przed uwzględnieniem wartości zmiany stanu produktu i obrotów wewnętrznych)¹⁶, w tym przychody ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj. realizacji zadania o charakterze użyteczności publicznej, wyniosły 203 408 tys. zł w 2022 r., 240 684 tys. zł w 2023 r. oraz 275 857 tys. zł w 2024 r., co stanowiło odpowiednio 92,8%, 93,3% oraz 93,2% przychodów z poboru, uzdatniania i dostarczania wody w tych latach.

Pozostałe przychody wygenerowane z tego obszaru działalności wynikały z realizacji działań wspierających wykonywanie zadań o charakterze użyteczności publicznej, których celem było bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych na terenie innych gmin, tj. dostaw wody do spółek komunalnych lub zakładów komunalnych z innych gmin leżących w sąsiedztwie Krakowa oraz wzdłuż przebiegu trasy magistrali wodociągowej z Zakładu Uzdatniania Wody (ZUW) „Raba” w Dobczycach (tzw. hurtowego dostarczania wody), i wyniosły 15 822 tys. zł w 2022 r., 17 367 tys. zł w 2023 r. i 20 032 tys. zł w 2024 r., co stanowiło w tym okresie odpowiednio 7,2%, 6,7% i 6,8% przychodów z poboru, uzdatniania i dostarczania wody oraz 3%, 2,9% i 2,9% przychodów ogółem.

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-273, 294-301, 1259-1269, 2797-2800, 6204-6211)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi o przyczyny prowadzenia tej działalności, Dyrektor Sprzedaży oświadczył, że m.in. *Umowy o dostarczanie wody do innych gmin (tzw. hurtowe dostarczanie wody) były zawierane przez Spółkę z inicjatywy zainteresowanych gmin, które nie posiadają niezbędnych urządzeń wodociągowych w stanie technicznym umożliwiającym pełne zaopatrzenie w wodę mieszkańców danej gminy, a także w przypadku braku wystarczających pod względem ilościowym oraz jakościowym własnych źródeł zaopatrzenia w wodę. (...) Spółka, przystępując do negocjacji warunków umów, oceniała zarówno możliwości techniczne, jak i jej dostępne źródła zaopatrzenia w wodę, w aspekcie prawidłowej realizacji obowiązków umownych. Sieć (magistrala) wodociągowa przebiega przez tereny innych gmin, a więc oceniając racjonalnie uzasadniona ekonomicznie i technicznie jest sprzedaż wody gminom, przez które sieć przebiega. (...) Podkreślić należy, że ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*

¹⁶ 532 756,9 tys. zł w 2022 r., 603 655,3 tys. zł w 2023 r. oraz 686 324,4 tys. zł w 2024 r.

(tj. Dz.U. z 2024r. poz.757) w art. 6 ust. 1a, wprost wskazuje na możliwość zawierania przez przedsiębiorstwo umów o zakup wody i odprowadzanie ścieków na podstawie przepisów kodeksu cywilnego. Sprzedaż wody innym gminom jest zgodna z interesem publicznym, pozostaje w ścisłym związku z głównym przedmiotem działalności, nie jest działalnością wyłącznie komercyjną i nie powoduje nieuczciwej konkurencji na rynku. Jest to także działanie prospołeczne i zgodne z interesem wspólnot lokalnych, których dobro też pośrednio wpływa na mieszkańców Krakowa (np. przez powiązania komunikacyjne, gospodarcze, środowiskowe). Dodatkowo sprzedaż wody do innych gmin przyczynia się do lepszego rozkładu kosztów prowadzenia działalności, a w konsekwencji korzystnie (dla odbiorców usług) wpływa na wysokość cen i stawek taryfy ponoszonych przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272, 1377-1378, 1385)

- odprowadzania i oczyszczania ścieków, z której zrealizowane przychody stanowiły 53,8% (286 807 tys. zł w 2022 r.), 55% (332 235 tys. zł w 2023 r.) oraz 55,3% (379 593 tys. zł w 2024 r.) przychodów ogółem, w tym przychody ze zbiorowego odprowadzania ścieków, tj. realizacji zadania o charakterze użyteczności publicznej, wyniosły 262 786 tys. zł w 2022 r., 296 943 tys. zł w 2023 r. oraz 340 741 tys. zł w 2024 r., co stanowiło odpowiednio 91,6%, 89,4% i 89,8% zrealizowanych w tych latach przychodów z odprowadzania i oczyszczania ścieków. Pozostałe przychody wygenerowane z tego obszaru wynikały z realizacji działań wspierających wykonywanie zadań o charakterze użyteczności publicznej na terenie innych gmin, tj.:
 - odbioru ścieków od spółek komunalnych lub zakładów komunalnych z innych gmin (tzw. hurtowego odbioru ścieków) i wyniosły 17 833 tys. zł w 2022 r., 26 297 tys. zł w 2023 r. i 28 896 tys. zł w 2024 r., co stanowiło w tym okresie odpowiednio 6,2%, 7,9% i 7,6% przychodów z odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz 3,3%, 4,4% i 4,2% przychodów ogółem,
 - odbioru ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi i wyniosły 6 188 tys. zł w 2022 r., 8 995 tys. zł w 2023 r. i 9 956 tys. zł w 2024 r., co stanowiło w tym okresie odpowiednio 2,2%, 2,7% i 2,6% przychodów z odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz 1,2%, 1,5% i 1,5% przychodów ogółem, przy czym według szacunków Spółki, przedstawionych w toku kontroli, średni udział nieczystości dowiezionych do stacji zlewnej z obszaru Krakowa w 2024 r. wyniósł około 86-87%.

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-273, 302-340, 1259-1269, 2797-2800
6204-6211)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi o przyczyny dokonywania odbioru ścieków od spółek komunalnych lub zakładów komunalnych z innych gmin, Dyrektor Sprzedaży oświadczył m.in., że *Umowy o odbieranie ścieków wody z innych gmin (tzw. hurtowy odbiór ścieków) były zawierane przez Spółkę z inicjatywy zainteresowanych gmin, które nie posiadają niezbędnych urządzeń kanalizacyjnych w stanie technicznym umożliwiającym odprowadzanie ścieków od mieszkańców danej gminy, nie posiadają oczyszczalni ścieków w pełni obsługujących mieszkańców danej gminy w tym zakresie. Natomiast Spółka*

dysponuje od kilkunastu lat dwoma centralnymi (jednymi z największych i najnowocześniejszych) oczyszczalniami ścieków w Polsce. (...) Podkreślić należy, że jednym z podstawowych celów zawierania takich umów jest zaspakajanie podstawowych potrzeb ogólnospołecznych, a także ochrona środowiska naturalnego oraz wpływ na jakość wód (również tych stanowiących źródło wody pitnej dla Krakowa). Brak możliwości odprowadzenia ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, a następnie ich oczyszczanie, stanowi bowiem poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego nie tylko w danej gminie, która nie posiada niezbędnych urządzeń do oczyszczania ścieków. Odprowadzanie ścieków z innych gmin do urządzeń kanalizacyjnych posiadanych przez Spółkę, w sytuacji technicznych możliwości odbioru ścieków i ich oczyszczenia (przy zachowaniu najwyższego reżimu technologicznego i podwyższonego stopnia usuwania związków biogenych), jest także działaniem racjonalnym z punktu widzenia ekonomii i zgodnym z zasadą efektywności gospodarowania mieniem komunalnym. Dodatkowo odbiór ścieków od innych gmin przyczynia się do lepszego rozkładu kosztów prowadzenia działalności, a w konsekwencji korzystnie (dla odbiorców usług) wpływa na wysokość cen i stawek taryfy ponoszonych przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Działalność Spółki w powyższym zakresie nie narusza przepisów o gospodarce komunalnej, pozostaje w ścisłym związku z głównym przedmiotem działalności Spółki i nie zakłóca odprowadzania i oczyszczania ścieków w Gminie Miejskiej Kraków, nie jest działalnością wyłącznie komercyjną czy przypadkową, nie powoduje nieuczciwej konkurencji na rynku.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272, 1379, 1385)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi o przyczyny dokonywania odbioru ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi, Dyrektor Sprzedaży oświadczył m.in., że: Odbiór nieczystości ciekłych z wozów asenizacyjnych reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 sierpnia 2023 r. w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych. Nieczystości mogą być wprowadzane tylko do stacji zlewnych. Rozporządzenie szczegółowo określa jakie warunki muszą być spełnione przez stacje zlewnie, aby można było do nich wprowadzać nieczystości ciekłe. (...) WMK dysponuje dwoma nowoczesnymi oczyszczalniami ścieków w Polsce (z podwyższonym stopniem usuwania związków biogenych) wraz ze stacjami zlewnymi, które spełniają wszystkie wymogi wyżej wymienionego Rozporządzenia. Nie wszystkie gminy, nawet jeżeli posiadają oczyszczalnie ścieków, dysponują stacjami zlewnymi, dzięki którym mogłyby samodzielnie realizować usługi z zakresu użyteczności publicznej. Z tych też względów, a także ze względów ekonomicznych, społecznych oraz środowiskowych (zapobieganie ewentualnemu skarżeniu wód powierzchniowych, w tym zbiornika w Dobczycach, stanowiących m.in. źródło wody dla mieszkańców Krakowa) w pełni uzasadnione jest przyjmowanie nieczystości ciekłych przez Wodociągi Miasta Krakowa S.A. nie tylko z terenu Gminy Miejskiej Kraków, ale także z innych gmin. Świadczenie tych usług na rzecz innych gmin pozostaje w ścisłym związku z głównym przedmiotem działalności Spółki. (...) Odbiór nieczystości odbywa się na podstawie umów zawartych przez dostawców z Wodociągami Miasta Krakowa S.A., wspomniane umowy poprzedzane są wydaniem promesy (Zgodą na rzut nieczystości ciekłych do urządzeń kanalizacyjnych w stacjach zlewnych z określeniem miejsca ich pochodzenia), w której potencjalny dostawca deklaruje obszar, z którego będzie dowoził nieczystości.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272, 1380, 1385)

W § 1 ust. 1 uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVIII/1318/2 podjętej w dniu 18 listopada 2020 r.¹⁷ w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Kraków (zmienionej uchwałą Nr CXXIII/3353/23 z dnia 22 listopada 2023 r.):

- wyznaczony został obszar aglomeracji¹⁸ Kraków obejmujący również miejscowości z siedmiu innych gmin,
- wskazano, że trzy oczyszczalnie ścieków dla tej aglomeracji znajdują się na terenie Miasta Kraków.

(akta kontroli str. 1994-2001, 2002-2003, 2258-2260)

Spółka prowadziła również działalność wymienioną w jej Statucie, która wykraczała swym zakresem poza sferę użyteczności publicznej, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej, polegającą na:

- świadczeniu pozostałych usług, w tym m.in. wykonywaniu badań laboratoryjnych, badań technicznych pojazdów, naprawie i myciu pojazdów, legalizacji wodomierzy, udrożnieniu i czyszczeniu kanalizacji, dostawie energii cieplnej i elektrycznej¹⁹, z której wygenerowała przychody w kwocie 4 661,8 tys. zł w 2022 r. (0,9% przychodów ogółem), 5 423,5 tys. zł w 2023 r. (0,9% przychodów ogółem) oraz 5 793,8 tys. zł w 2024 r. (0,8% przychodów ogółem),
- pozyskaniu świadectw pochodzenia energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), z której Spółka wygenerowała przychody w kwocie 2 022 tys. zł w 2022 r. (0,4% przychodów ogółem), 1 490 tys. zł w 2023 r. (0,2% przychodów ogółem) oraz 225 tys. zł w 2024 r. (0,03% przychodów ogółem),
- sprzedaży świadectw pochodzenia energii z OZE o wartości 11 370 tys. zł w 2022 r. (2,1% przychodów ogółem), co było skutkiem ubocznym prowadzenia podstawowej działalności Spółki, tj. wytwarzaniem odnawialnej energii elektrycznej z biogazu powstałego np. w procesie oczyszczania ścieków i możliwością zbywania otrzymanych świadectw na Towarowej Giełdzie Energii,
- sprzedaży materiałów i złomu z magazynu powstałego w wyniku prac remontowych i inwestycyjnych, z której Spółka wygenerowała przychody w kwocie 102 tys. zł w 2022 r. (0,02% przychodów ogółem) oraz 73 tys. zł w 2023 r. (0,01% przychodów ogółem).

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-346, 1259-1269, 2761-2775, 2793-2800, 6204-6211)

¹⁷ Uchwała podjęta na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym o samorządzie gminnym, w związku z art. 87 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473, z 2025 r. poz. 216.), po uzgodnieniu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie.

¹⁸ Aglomeracja w rozumieniu ustawy Prawo wodne to teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

¹⁹ Spółka generowała przychody ze sprzedaży operatorowi energii wyprodukowanej na grawitacyjnym spływie wody uzdatnionej w ZUW Raba do krakowskiego systemu wodociągowego w związku z brakiem możliwości zużycia tej energii na tym obiekcie.

Świadczenie przez Spółkę usług takich jak: badania laboratoryjne wody i ścieków, legalizacja wodomierzy, udrażnianie i czyszczenie kanalizacji, mycie, naprawa i badania techniczne pojazdów – zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Sprzedaży i Dyrektora Wsparcia złożonym w odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi Zarządu – ma charakter uzupełniający, nie podstawowy i nie zakłóca realizacji zadań własnych Spółki wobec GMK. Wskazali także, że świadczenie usług zewnętrznych pozwala na racjonalne wykorzystanie tej infrastruktury, redukcję kosztów stałych oraz utrzymanie wysokiego poziomu gotowości technicznej, a także pozytywnie (z korzyścią dla mieszkańców Krakowa) wpływa na wysokość opłat taryfowych za usługi podstawowe.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272, 1381-1385)

W odpowiedzi na pytania zadana Prezesowi dotyczące posiadania formalnej zgody lub upoważnienia organów GMK na prowadzenie działalności poza sferą użyteczności publicznej oraz okoliczności wymienionych w art. 10 ust. 1–3 ustawy o gospodarce komunalnej, które zostały spełnione przez WMK do prowadzenia działalności poza sferą użyteczności publicznej, Dyrektor Ekonomiczny oraz Kierownik Biura Prawnego oświadczyli, że m.in.: *Przedmiot działalności Spółki, zgodnie z art. 304 § 1 pkt 2 Ksh określony jest w Statucie. Statut WMK SA w § 5 ust. 1 określa przedmiot działalności Spółki. Jedyńm organem uprawnionym do uchwalenia i zmiany Statutu jest Walne Zgromadzenie (art. 430 § 1 Ksh.). W Spółce funkcje Walnego Zgromadzenia pełni prezydent Miasta Krakowa, który jest jednocześnie organem wykonawczym Gminy (§ 25 Statutu). Tak więc przedmiot działalności określił – działając na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez jedynego akcjonariusza Spółki WMK S.A. - Prezydent Miasta Krakowa podejmując uchwały na Walnym Zgromadzeniu (...) Prowadzenie przez Spółkę działalności w zakresie, o którym mowa w § 5 ust.1 pkt 1 Statutu, a w szczególności realizacja tzw. hurtowych umów dostaw wody, odprowadzania ścieków zawartych ze spółkami powołanymi przez sąsiednie gminy w celu realizacji ich zadań w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, umów dotyczących odbiorów ścieków z wozów asenizacyjnych, prowadzenia badań laboratoryjnych, badań technicznych pojazdów itd. ma swoje podstawy nie tylko w postanowieniach Statutu, ale także w ogólnie obowiązujących przepisach, w tym m. in. w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, kodeksie cywilnym. Podkreślić należy, że prowadzenie przez Spółkę działalności w wyżej przedstawionym uzupełniającym zakresie, nie miało żadnego negatywnego wpływu, nie ograniczało działalności Spółki w zakresach bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę i bezpieczeństwa odbioru i oczyszczania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Były to działania wspomagające sąsiednie gminy w realizacji ich zadań z zakresu użyteczności publicznej.*

(akta kontroli str. 1994-2001, 2258-2260)

Prowadzona przez Spółkę Podstawowa Stacja Kontroli Pojazdów zrealizowała na w latach 2022-2024 [...] ²⁰ badań technicznych pojazdów wykorzystywanych przez

²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych

WMK, a pozostałe [...] ²¹ badań technicznych było wykonywanych przez tę stację komercyjnie na rzecz innych podmiotów niż WMK. WMK nie dokonywała analiz zasadności prowadzenia stacji diagnostycznej, a także nie zgłaszała właścicielowi, że jej prowadzenie nie jest zadaniem z zakresu użyteczności publicznej. Szerzej kwestię tę przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-346, 1259-1269, 2643-2656, 2659-2660, 2761-2775, 2793-2800, 6204-6211)

W latach 2022-2024 Spółka osiągała ponadto przychody z tytułu realizacji innych zadań własnych GMK o charakterze użyteczności publicznej obejmujących:

- usługi na terenie GMK mających charakter usług w ogólnym interesie gospodarczym na podstawie umów zawartych w trybie art. 214 ust.1 pkt. 11 Pzp, tj. zamówień „in house”, które dotyczyły:
 - inwentaryzacji oraz modelowania kanalizacji opadowej (5 933 tys. zł w 2022 r. i 541 tys. zł w 2023 r.),
 - prowadzenia eksploatacji kanalizacji opadowej w latach 2023-2025 (3 126 tys. zł w 2023 r. i 2 275 tys. zł w 2024 r.),
 - eksploatacji fontann, pitników, studni awaryjnego zaopatrzenia w wodę, źródeł, brodzika i sieci zraszaczy (odpowiednio 951 tys. zł, 827 tys. zł, 865 tys. zł).

Na realizację tych zadań każdorazowo zawierane były umowy. Przed zawarciem umów Spółka przekazywała Gminie oświadczenie o spełnianiu przesłanek do udzielenia jej zamówienia w trybie zamówienia in-house, o którym mowa w art. 214 ust. 1 pkt 11 lit. b ustawy Pzp, tj. *ponad 90% działalności kontrolowanej osoby prawnej dotyczy wykonywania zadań powierzonych jej przez zamawiającego sprawującego kontrolę lub przez inną osobę prawną, nad którą ten zamawiający sprawuje kontrolę, o której mowa w lit. a.*

Spółka prowadziła ewidencję poszczególnych pozycji kosztów w układzie rodzajowym i funkcjonalnym zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości, a także odrębną ewidencję kosztów i przychodów dla poszczególnych działalności powierzonych na potrzeby analizy poziomu rekompensaty niezbędnej do pokrycia kosztów netto wynikających z wykonywania usług publicznych. We wszystkich umowach uwzględniony został rozsądny zysk określony jako:

- 1,61% stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego w świadczenie usług publicznych – w umowie dotyczącej eksploatacji fontann, pitników, studni awaryjnego zaopatrzenia w wodę, źródeł, brodzika i sieci zraszaczy na okres od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.,

przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

²¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

- poziom zapewniający osiągnięcie przez WMK rentowności netto z tytułu działalności w zakresie przedmiotu umowy wynoszącej maksymalnie 6,82% – w umowach dotyczących eksploatacji fontann, pitników, studni awaryjnego zaopatrzenia w wodę, źródeł, brodzika i sieci zraszaczy na okres od 1 kwietnia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. oraz od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.,
- 1,69% stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego w świadczenie usług publicznych – w umowie dotyczącej inwentaryzacji oraz modelowania kanalizacji opadowej na terenie GMK na okres od 5 października 2020 r. do 30 czerwca 2022 r.,
- poziom zapewniający osiągnięcie przez WMK rentowności netto z tytułu działalności w zakresie przedmiotu umowy wynoszącej maksymalnie 8,53% w przypadku umowy dotyczącej prowadzenia eksploatacji kanalizacji opadowej na terenie GMK zawartej 28 kwietnia 2023 r. i obowiązującej do wyczerpania środków, nie później niż do 31 grudnia 2024 r.

Należne Spółce wartości rekompensat z tytułu realizacji tych umów były ustalane po audytach, które były przeprowadzane przez zewnętrzne podmioty na zlecenie GMK.

- pozostałe usługi, tj. montaż, demontaż, plombowanie wodomierzy, pomiary na sieci wodociągowej, włączenie i wyłączenie dostawy wody, inspekcja sieci (odpowiednio 813,9 tys. zł, 510 tys. zł i 688 tys. zł),
- pobieranie opłaty za każdy procent przekroczenia wartości dopuszczalnej wskaźnika zanieczyszczenia ścieków (odpowiednio 866,2 tys. zł, 1 378,8 tys. zł i 887,5 tys. zł),
- podczyszczanie ścieków przemysłowych wytwarzanych w obiektach przedsiębiorstwa na terenie GMK (108,1 tys. zł w 2024 r.).

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-346, 1259-1272, 1386-1390, 2661-2668, 2793, 2797-2800, 6181-6188, 6204-6211)

Łączna wartość przychodów uzyskanych przez Spółkę w latach 2022-2024 z realizacji wszystkich ww. zadań własnych GMK o charakterze użyteczności publicznej wyniosła 1 640 189,5 tys. zł (90% przychodów ogółem). Przychody z działalności wspierających wykonywanie zadań o charakterze użyteczności publicznej w innych gminach realizowanych na podstawie przepisów innych niż ustawa o gospodarce komunalnej, tj. z hurtowej sprzedaży wody, hurtowego odbioru ścieków oraz odbioru ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi wyniosły łącznie 151 386 tys. zł (8,3% przychodów ogółem). Z pozostałej działalności Spółka zrealizowała przychody w wysokości 31 161 tys. zł (1,7% przychodów ogółem), przy czym działalność ta była bezpośrednio i funkcjonalnie związana z podstawowymi usługami świadczonymi przez Spółkę i służyła racjonalnemu, z punktu widzenia interesów Spółki, gospodarowaniu majątkiem Spółki i wspieraniu stabilności ekonomicznej Spółki, [...] ²².

²² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 5-11, 107-118, 1259-1269, 2363-2365, 2405 -2407, 2643-2656, 2659-2660, 2761-2775, 2793-2800, 6204-6211)

W latach 2022-2025 (do 12 sierpnia 2025 r.) została przeprowadzona jedna kontrola przez Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przestrzegania zgodności wykonywanej działalności przez WMK z udzielonym zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Kontrola odbywała się od 23 maja 2022 r. do 25 lipca 2022 r. i dotyczyła lat 2020-2021. Zakres kontroli obejmował: jakość uzdatnionej wody, jakość oczyszczonych ścieków, niezawodność urządzeń technologicznych, jakość wody ujmowanej, przestrzeganie zapisów Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków, przyjętego Uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIV/2999/18 z dnia 24 października 2018 r., dokumentację jakości świadczonych usług, prowadzenie gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem w sposób racjonalny, zapewniający optymalizację kosztów. Przeprowadzona przez Urząd Miasta Krakowa kontrola nie wykazała nieprawidłowości w stosunku do wymogów określonych w obowiązujących aktach prawnych oraz niezgodności z Decyzją wydaną przez Prezydenta Miasta Krakowa na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków z dnia 23 maja 2003 r. oraz decyzji z dnia 5 sierpnia 2010 r.

(akta kontroli str. 117-120, 2363-2404, 6204-6211)

3. Struktura Spółki zorganizowana była w sposób odpowiadający realizacji zadań określonych w jej statucie Spółki, w tym spełniających kryteria użyteczności publicznej. Do czerwca 2022 r. obowiązywała struktura organizacyjna WMK wprowadzona Uchwałą nr 1065/VIII/18 Zarządu WMK z dnia 28 grudnia 2018 r., zmieniona następnie Uchwałą nr 236/VIII/21 Zarządu WMK z dnia 23 listopada 2021 r. W Spółce funkcjonowało pięć obszarów nadzorowanych przez poszczególnych członków Zarządu, tj. zarządzania Spółką (nadzorowany przez Prezesa), techniczny, technologiczny, inwestycyjny i produkcyjny (przez Wiceprezesa Zarządu), sprzedażowy i wsparcia (przez Wiceprezesa Zarządu), ekonomiczno-finansowy oraz kontraktowania i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania (nadzorowane przez dwóch członków Zarządu).

Rada Nadzorcza zaopiniowała pozytywnie złożony przez Zarząd Spółki w dniu 14 stycznia 2022 r. wniosek w sprawie zmiany Statutu WMK poprzez ustanowienie sześćoosobowego składu Zarządu, co miało pozwolić na uelastycznienie struktury zarządzania w aspekcie planowanej realizacji strategii inwestycyjnej Spółki. Zmiana statutu Spółki pozwalająca na powołanie sześćoosobowego składu Zarządu została wprowadzona uchwałą nr 3/WMK/2022 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia²³ WMK z 18 stycznia 2022 r. Następnie NWZ WMK podjęło uchwałę nr 4/WMK/2022 z 17 lutego 2022 r., ustalającą sześćoosobowy skład Zarządu Spółki. Rada Nadzorcza WMK w dniu 29 marca 2022 r. powołała sześćoosobowy Zarząd Spółki na IX kadencję, który rozpoczął prace w dniu następującym po dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj. z dniem 4 czerwca 2022 r. W wyniku ww. zmian powstało sześć

²³ Dalej: NWZ.

strategicznych obszarów nadzorowanych przez członków Zarządu: zarządzania, techniczny, rozwoju, wsparcia, ekonomiczny oraz kontraktowania.

W latach 2022-2024 Zarząd Spółki wprowadził w strukturze zarządzania zmiany dotyczące m.in. wyszczególnienia pełnomocników Zarządu w schemacie organizacyjnym, przeniesienia Biura Rozwoju Systemów Sieciowych dotychczas podległego Dyrektorowi Technicznemu do bezpośredniego nadzoru Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za pion techniczny, przeniesienia pionu inwestycyjnego (Dyrektora Inwestycyjnego wraz z Działem Realizacji Inwestycji, Działem Przygotowania Inwestycji i Działem Projektowania) oraz Dział Zarządzania Majątkiem (z obszaru ekonomicznego) do nowego obszaru rozwoju nadzorowanego przez członka Zarządu.

[...] ²⁴

[...] ²⁵

(akta kontroli str. 5-103, 121-199, 1994-2001, 2277-2278)

W latach 2022 – 2024 (na 31 grudnia) zatrudnienie ogółem w WMK wyniosło odpowiednio 1 196, 1 205 i 1 209 osób (wzrost w tym okresie o 1,1%). Liczba pracowników produkcyjnych wzrosła z 618 do 624 osób (wzrost o 1%), a pracowników nieprodukcyjnych z 578 do 585 osób (wzrost o 1,2%). W skład Rady Nadzorczej wchodziło sześciu członków, z wyjątkiem okresu od 22 grudnia 2022 r. do 12 stycznia 2024 r., kiedy Rada działała w pięcioosobowym składzie. Od 4 czerwca 2022 r. Zarząd składał się z sześciu członków.

Wynagrodzenia brutto pracowników ogółem (bez członków Zarządu i Rady Nadzorczej) wyniosły odpowiednio 103 248,6 tys. zł, 114 599,6 tys. zł oraz 126 677,8 tys. zł, czyli w latach 2022-2024 nastąpił wzrost o 22,7% wynikający przede wszystkim ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z nagrodą roczną, który został ustalony w porozumieniach pomiędzy Zarządem Spółki a działającymi w Spółce organizacjami związkowymi na maksymalnym poziomie: 7,8% w 2022 r., 10,1% w 2023 r. oraz 10,7% w 2024 r. Średnie wynagrodzenie w Spółce wzrosło z 7,9 tys. zł w 2022 r. do 9,6 tys. zł w 2024 r., tj. o 21,8%.

Wynagrodzenia brutto Zarządu i Rady Nadzorczej wyniosły odpowiednio 2 683,2 tys. zł i 397,4 tys. zł w 2022 r., 3 187,2 tys. zł i 445,1 tys. zł w 2023 r. (wzrost r/r o 18,8% i 12%) oraz 3 297,8 tys. zł i 505,7 tys. zł w 2024 r. (wzrost r/r o 3,5% i 13,6%). Zwiększała się wartość świadczeń poniesionych na rzecz pracowników z 8 475,7 tys. zł do 10 590,7 tys. zł (o 25%).

W latach 2022-2024 liczba obowiązujących umów cywilno-prawnych (zlecenie i o dzieło) zawartych przez Spółkę wyniosła odpowiednio 307, 368 i 346, w tym 22, 36 i 34 zostały zawarte z pracownikami Spółki. Z tytułu ich realizacji Spółka poniosła koszty wynagrodzeń bezosobowych brutto w wysokości 2 442,2 tys. zł

²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

w 2022 r., 3 114,8 tys. zł w 2023 r. i 3 206,5 tys. zł w 2024 r. Wartość umów zawartych z pracownikami Spółki wyniosła 157,8 tys. zł w 2022 r., 201,8 tys. zł w 2023 r. i 189,6 tys. zł w 2024 r.

(akta kontroli str. 5-27, 347-352)

Na podstawie badanej próby²⁶ 90 umów (88 umów zlecenia²⁷ i dwóch umów o dzieło²⁸) obowiązujących w latach 2022-2024 i zawartych z 16 osobami fizycznymi o łącznej wartości 1 766,7 tys. zł, w tym 16 umów zawartych z czterema pracownikami WMK oraz 74 umowy zawarte z 12 osobami spoza Spółki, ustalono, że:

- przy wyborze wykonawców dwóch umów o dzieło o łącznej wartości 55,2 tys. zł kierowano się ich kompetencjami i doświadczeniem w związku z koniecznością wykorzystania ich wiedzy eksperckiej, ponieważ zakres zleczanych prac wykraczał poza obowiązki wykonywane przez pracowników Spółki, a ponadto w przypadku:
 - umowy dotyczącej sporządzenia analizy efektywności energetycznej urządzeń na obiekcie Zakład Oczyszczania Ścieków Kujawy zawartej z etatowym pracownikiem Spółki (Kierownik Grupy Robót ds. AKP) – posiadaniem unikalnych kwalifikacji w tym obszarze oraz możliwością dostępu do danych i obiektu tego obiektu, który funkcjonuje w szczególnym reżimie bezpieczeństwa,
 - umowy zawartej z wykonawcą zewnętrznym na opracowanie dwóch operatów wodnoprawnych – jego doświadczeniem w opracowaniu takich operatów zgodnie ze znowelizowanym Prawem Wodnym, posiadaniem stosownych uprawnień, a także dostępnością wykonawcy;

²⁶ Doboru próby umów dokonano w sposób celowy, z uwzględnieniem rodzaju przedmiotu umowy, wartości umowy oraz liczby umów zawartych z wykonawcą umowy.

²⁷ Umowy, których przedmiotem były: czynności doradztwa strategicznego; czynności doradztwa ds. przedsięwzięć strategicznych; czynności pomocnicze w Zakładzie Transportu; czynności pomocnicze w Biurze Promocji; doradztwo i konsultacja w zakresie potencjalnych źródeł dofinansowania, a także przy przygotowaniu przedsięwzięć, które zostaną skierowane do dofinansowania przez WMK w ramach funduszy UE (Nowa Perspektywa Finansowa, PO FENiKS 2021-2027), w tym pod kątem optymalizacji zakresu i procesu przygotowania projektów w celu spełnienia kryteriów wyboru projektów; konsultacji procedur zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracownikom Spółki w czasie zagrożenia epidemicznego, konsultacji procedur zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracownikom Spółki oraz planowanie działań edukacyjnych w zakresie prewencji zdrowotnej, monitoring mediów społecznościowych i tradycyjnych; współpraca z Biurem Promocji WMK w zakresie szerokiego wykorzystania mediów społecznościowych dla promocji działalności spółki; opracowanie na rzecz PP MPWiK Sp. z o.o.: 1) ramowych wzorów: sprawozdań rocznych z działalności spółki, planu rzeczowo-finansowego rocznego i wieloletniego, kwartalnych sprawozdań z realizacji rocznego planu rzeczowo-finansowego, 2) sprawozdań Zarządu z działalności spółki (za lata 2021-2023), rocznego planu rzeczowo-finansowego (za lata 2022-2024) oraz sporządzanie: sprawozdań kwartalnych z realizacji planu rzeczowo-finansowego (w latach 2022-2024) i wieloletniego planu działalności spółki (w 2024 r.), 3) obsługa tematów związanych z cenami transakcyjnymi (w latach 2022-2023) oraz współpraca z tą spółką w zakresie analizy kosztów działalności, w szczególności usług obcych (w 2024 r.); wykonanie projektów sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z przyłączami w Dziale Projektowania, regulacja stanów prawnych nieruchomości oraz koordynacja spraw sądowych prowadzonych w oparciu o roszczenia właścicieli nieruchomości.

²⁸ Umowy, których przedmioty były: analiza efektywności energetycznej urządzeń na obiekcie Zakład Oczyszczania Ścieków Kujawy (według załączonej specyfikacji zakresu działań); opracowanie operatu wodnoprawnego na odprowadzenie wód opadowych i spustowo-przelewowych z terenów zbiorników wody w Gorzkowie i Sierczy oraz opracowanie operatu wodnoprawnego na odprowadzenie wód opadowych z terenów komór przyłączytowych KP2, KP3, KP4.

- zawarcie umów o dzieło poprzedzały ustnie ustalenia pomiędzy zleceniodawcą a wykonawcą dotyczące zamówionego dzieła, sposobu jego wykonania oraz proponowanego wynagrodzenia, którego poziom ustalany był każdorazowo indywidualnie, w oparciu o zakres prac, ich złożoność i szacunkowy nakład czasu,
- potwierdzeniem realizacji umów o dzieło były wykonane zgodnie z umowami: raport podsumowujący wykonane analizy i operaty wodnoprawne oraz protokoły odbioru tych dzieł, zlecenie wykonania tych dzieł było uzasadnione, a wyniki prac wykonanych w ramach tych umów zostały wykorzystane w działalności Spółki,
- wyboru 11 zewnętrznych wykonawców (do 73 umów zlecenia o łącznej wartości 1 486,5 tys. zł) dokonano na podstawie zgromadzonej w Spółce bazy kandydatów oraz wniosków i rekomendacji kierowników jednostek organizacyjnych, którzy zgłaszali zapotrzebowanie na dodatkowe wsparcie w zakresie wykonania określonych zadań, oraz wniosków dyrektorów i członków Zarządu, którzy identyfikowali potrzebę zaangażowania konkretnych ekspertów w przypadku zadań o wysokim poziomie specjalizacji, zadań strategicznych itp. wraz z rekomendacją członka zarządu lub osoby zarządzającej projektami (np. przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych). Proces wyboru zleceniobiorców i ustalania warunków wynagrodzenia nie był udokumentowany, co zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Biura Polityki Personalnej wynikało z tego, że tryb ustalania warunków współpracy w ramach umów zlecenia odzwierciedlał praktykę analogiczną do rekrutacji w przypadku umowy o pracę, tj. obejmował: rozmowy prowadzone przez tego dyrektora oraz kierownika jednostki organizacyjnej wnioskującego o zawarcie umowy cywilnoprawnej oraz ustalenia dotyczące zakresu zadań, czasu realizacji i wynagrodzenia. Dokumentem określającym zasady współpracy stron była umowa, której zawarcie poprzedzały ustnie ustalenia pomiędzy zleceniodawcą a zleceniobiorcą dotyczące zakresu powierzanych zadań, sposobu ich realizacji oraz proponowanego wynagrodzenia, którego poziom ustalany był każdorazowo indywidualnie, w oparciu o zakres zleconych prac, ich złożoność i szacunkowy nakład czasu;
- przy wyborze trzech wykonawców będących pracownikami Spółki, z którymi zawarto 15 umów zlecenia o łącznej wartości 225 tys. zł, pod uwagę brano posiadaną przez nich wiedzę, doświadczenie lub specjalistyczne uprawnienia w celu wykonania przez nich dodatkowych, odrębnych zadań poza godzinami pracy i niezwiązanych z ich podstawowym zakresem obowiązków służbowych, w tym:
 - [...] ²⁹
 - [...] ³⁰

²⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

³⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych

- zadania zlecone pracownikom wykraczały poza zakres ich obowiązków i były wykonywane poza godzinami pracy i w sposób przewidziany w umowie, a Spółka dysponowała dokumentami potwierdzającymi realizację zleconych im prac,
- zawarcie badanych umów zlecenia było uzasadnione, z wyjątkiem:
 - 11 umów zlecenia na czynności doradztwa strategicznego na rzecz Spółki zawartych z [...] ³¹, za które otrzymał w latach 2022-2024 wynagrodzenie w łącznej kwocie 426 tys. zł brutto,
 - części zakresu przedmiotu ww. sześciu umów zlecenia dotyczącego opracowania dokumentów i realizacji zadań na rzecz PP MPWIK, za które zgodnie z przepisami prawa oraz z wyznaczonym celem zarządczym odpowiadał w pełni lub częściowo Zarząd tej spółki córki, tj. sporządzenia sprawozdania Zarządu z działalności tej spółki (w latach 2022-2024), obsługi tematów związanych z cenami transakcyjnymi na potrzeby sporządzania dokumentacji cen transferowych (w latach 2022-2023) oraz sporządzanie sprawozdań kwartalnych z planu rzeczowo-finansowego (w latach 2022-2024).

Szerzej kwestie te przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

- umowy zlecenia były zawierane z poszczególnymi wykonawcami kilkakrotnie, na okres od jednego do 12 miesięcy, z wyjątkiem jednej umowy ³², której okres realizacji i wypłaty ostatniej raty wynagrodzenia został wydłużony z 11 do 31 miesięcy. W umowach tych nie zawarto postanowień dotyczących harmonogramu realizacji przedmiotu tych umów, sposobu dokumentowania: świadczonych usług ani sposobu weryfikacji ich wykonania. Szerzej kwestię tę przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- potwierdzenie wykonania zadań wynikających z umów zlecenia stanowiły: rachunek składany przez zleceniobiorcę po zakończeniu okresu rozliczeniowego z liczbą godzin przeznaczonych na wykonanie zlecenia, oświadczenie zleceniobiorcy o wykonaniu prac zgodnie z umową zlecenia oraz pisemne potwierdzenie pracownika WMK dotyczące faktycznego wykonania zlecenia przez zleceniobiorcę. Potwierdzenia realizacji umowy w imieniu WMK dokonywała osoba merytorycznie odpowiedzialna za realizację zlecenia, tj. kierownik jednostki organizacyjnej lub dyrektor, a w przypadku jego nieobecności, rachunek zatwierdzał Dyrektor Biura Polityki Personalnej. Zgodnie z oświadczeniem tego pracownika, zatwierdzał on taki rachunek po uprzedniej weryfikacji wykonania zadań objętych zleceniem u kierownika jednostki, jego zastępcy lub innej wskazanej osoby.

(akta kontroli str. 5-27, 355-1239, 1259-1287, 1878-1983, 1994-2249, 2261-2272, 2335-2351)

przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

³¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

³² Na doradztwo i konsultacje w zakresie potencjalnych źródeł dofinansowania, a także przy przygotowaniu przedsięwzięć, które zostaną skierowane do dofinansowania przez WMK w ramach funduszy UE.

4. Podstawowym dokumentem strategicznym WMK był *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021 - 2025*, który został przyjęty 6 października 2020 r. przez Zarząd Spółki, następnie w dniu 14 października pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą i zatwierdzony na podstawie art. 21 ustawy z o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez Radę Miasta Krakowa³³, po uprzednim dokonaniu przez Prezydenta Miasta Krakowa weryfikacji zgodności tego dokumentu z kierunkami rozwoju Gminy Miejskiej Kraków określonymi w obowiązującej strategii rozwoju Krakowa. W dokumencie tym określone zostały cztery strategiczne cele Spółki:

- bezpieczeństwo systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków,
- zwiększenie dostępności usług,
- odporna i elastyczna organizacja,
- zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność,

podzielone na cele szczegółowe, a te z kolei na programy funkcjonalne. Spółka przyjęła założenie, że cele te zostaną osiągnięte poprzez realizację przedstawionych w tym dokumencie przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych oraz działań racjonalizujących zużycie wody i odprowadzanie ścieków w ramach założonych programów funkcjonalnych. Ponadto określony został poziom koniecznych nakładów niezbędnych do realizacji każdego z przyjętych celów wraz z podaniem źródeł finansowania. Jako przewidywane efekty realizacji tego planu wskazano m.in.:

- zwiększenie długości infrastruktury wodociągowej o blisko 100 km,
- zwiększenie długości infrastruktury kanalizacyjnej o ponad 95 km,
- modernizację technologii uzdatniania wody,
- rozbudowę i modernizację gospodarki odpadowej,
- rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków,
- ograniczenie zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych.

Spółka prowadziła działalność w oparciu o: *Plan rzeczowo-finansowy na lata 2021 - 2025 z dnia 11 stycznia 2021 roku*³⁴, który został przyjęty przez Zarząd³⁵, pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą³⁶ oraz zatwierdzony przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy³⁷ oraz plany rzeczowo-finansowe na dany rok przyjmowane i zatwierdzane w analogiczny sposób, zgodnie z wymogami określonymi w statucie WMK. W dokumentach tych, oprócz informacji wymienionych już w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021 - 2025*, zawarto również m.in.: opis planowanych zadań inwestycyjnych i remontowych wraz z przyjętą wartością przeznaczonych na nie nakładów i wydatków, założenia polityki personalnej i płacowej, prognozę ekonomiczno-finansową Spółki, a także opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń dla kontynuowania działalności oraz

³³ Uchwała nr XLVIII/1297/20 z dnia 18 listopada 2020 r.;

³⁴ Dalej: *Plan na lata 2021-2025*.

³⁵ Uchwała nr 7/VIII/21 Zarządu Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z dnia 12 stycznia 2021 r.

³⁶ Uchwała nr 26/X/2021 Rady Nadzorczej Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z dnia 19 stycznia 2021 r.

³⁷ Uchwała nr 3/WMK/2021 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy WMK z dnia 23 marca 2021 r.

spodziewane efekty realizacji planowanych działań wraz ze wskaźnikami pozwalającymi na ich pomiar np. długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej z przyłączami (w km), zdolność produkcyjna ujęć wody (w tys. m³/d), wskaźnik strat wody do długości sieci (w tys. m³/km) oraz straty wody (w %), liczba zbiorników wodociągowych i ich pojemność (w tys. m³), planowane wielkości sprzedaży wody i odbioru ścieków w ujęciu rzeczowym. W rocznych planach zawarto porównanie wartości przyjętych wskaźników z wartościami rzeczowymi ujętymi w Wieloletnim Planie i w każdym z rocznych planów przyjęto do realizacji wyższe wartości niż w Wieloletnim Planie, z wyjątkiem liczby wodomierzy przyjętej na 2022 r. i 2024 r., która stanowiła 99,4% i 99,9% wartości przyjętej w tych latach w Wieloletnim Planie. Przy szacowaniu przychodów, kosztów i wyniku finansowego do Planu na lata 2021-2025 Spółka wzięła pod uwagę sytuację Spółki oraz jej otoczenia rynkowego w aspekcie trwającej pandemii oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne zgodne z *Wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego na lata 2015-2045*, opracowanymi przez Ministerstwo Finansów (wg stanu na lipiec 2020). W przypadku planów rocznych przyjmowano założenia na podstawie aktualnych wartości wskaźników makroekonomicznych.

W wyniku realizacji planów wieloletnich WMK osiągnęły w latach 2022-2024 m.in. następujące rezultaty:

- budowa i modernizacja: 99,4 km sieci wodociągowej i magistralnej (38,1 km w 2022 r., 29,3 km w 2023 r., 32 km w 2024 r.) oraz 73,6 km sieci kanalizacyjnej (25,8 km w 2022 r., 23,3 km w 2023 r.; 24,5 km w 2024 r.),
- przyjęcie do eksploatacji: 71 km sieci wodociągowej wraz z przyłączami (26,4 km w 2022 r., 25,6 km w 2023 r., 19 km w 2024 r.) oraz 64,3 km sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami (22 km w 2022 r., 22,3 km w 2023 r., 20 km w 2024 r.);
- zapewnienie możliwości korzystania z miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej odpowiednio dla ponad 99,5% i 98,5% osób przebywających na terenie GMK.

Spółka osiągnęła cel strategiczny dotyczący zmniejszenia strat wody. Wartość wskaźnika strat wody do długości sieci zmniejszyła się z poziomu 3,59 tys. m³/km w 2021 r. do 3,01 tys. m³/km w 2024 r.

Cele określone w tych planach korespondowały z celami zarządczymi ustalonymi na te okresy przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy oraz Radę Nadzorczą dla określenia części zmiennej wynagrodzenia członków Zarządu Spółki w zakresie [...]³⁸.

(akta kontroli str. 5-27, 1519-1651, 6204-6211)

W latach 2022-2024 Spółka osiągnęła założone w rocznych planach rzeczowo-finansowych wartości mierników, w tym m.in. dla sprzedaży wody i odbioru ścieków, przychodów ogółem, wydatków na remonty, nakładów na inwestycje,

³⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

średniej płacy i średniego zatrudnienia oraz wskaźników finansowych w rocznych planach rzeczowo-finansowych, z wyjątkiem wartości:

- nakładów na inwestycje w 2022 r., których wartość została zrealizowana na poziomie 78,7% wartości ujętej w planie,
- kosztów ogółem w 2022 r. i 2023 r., których wartość została zrealizowana na poziomie 111,6% i 100,7% wartości ujętej w planie, przy realizacji przychodów ogółem na poziomie 106,6% i 101,5%,
- kosztów działalności operacyjnej w 2022 r., których wartość została zrealizowana na poziomie 109,8% ujętym w planie (odchylenie o 48 670 tys. zł) oraz wzrosła w stosunku do 2021 r. o 19,9%, przy realizacji przychodów z działalności operacyjnej na poziomie 105,4% wartości zaplanowanej (odchylenie o 27 189 tys. zł) oraz wzroście tych przychodów o 5,3% w porównaniu z 2021 r.,
- wyniku finansowego netto w 2022 r. w związku z poniesieniem w 2022 r. straty netto w kwocie 15 786 tys. zł wobec zaplanowanego zysku w kwocie 11 674 tys. zł,
- stopnia zadłużenia z tytułu kredytów³⁹ w 2022 r., który wyniósł odpowiednio 13,2%, wobec wartości ujętej w planie na poziomie 7,9%, co wynikało z zaciągnięcia nowego kredytu przeznaczonego na współfinansowanie zadań inwestycyjnych i remontowych Spółki i wykorzystania w grudniu 2022 r. pierwszej transzy w kwocie 100 000 tys. zł,
- wskaźnika płynności I⁴⁰ w 2024 r., który wyniósł 1,1 wobec wartości ujętej w planie na poziomie 2,1, co wynikało ze spadku aktywów obrotowych i wzrostu zobowiązań krótkoterminowych i nie miało wpływu na zdolność Spółki do terminowego regulowania zobowiązań.

(akta kontroli str. 5-27, 1519-1651, 1994-2001, 6204-6211)

Jako przyczynę niezrealizowania zaplanowanych wartości nakładów inwestycyjnych w 2022 r. Dyrektor Ekonomiczny wskazał m.in.:

- wpływ wojny w Ukrainie oraz trwającej pandemii COVID-19 na sytuację gospodarczą w kraju, które wywołały dużą dynamikę zmian wskaźników makroekonomicznych, w tym szybki wzrost inflacji, a także niestabilność na rynkach energii, paliw i materiałów, która miała bezpośredni wpływ nie tylko na działalność podstawową, ale również inwestycyjną Spółki,
- unieważnienie przez Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁴¹ w I kwartale 2022 r. taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, która została zatwierdzona uprzednio przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie w Krakowie 12 maja 2021 r. na okres obowiązywania od 28 maja 2021 r. do 27 maja 2024 r.⁴², co skutkowało stosowaniem od marca 2022 r. niższej

³⁹ Obliczany jako iloraz zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek i pasywów ogółem

⁴⁰ Obliczany jest jako iloraz aktywów obrotowych i zobowiązań krótkoterminowych

⁴¹ Dalej: *PGW Wody Polskie*.

⁴² Według stanowiska Zarządu Spółki przedstawionego w Sprawozdaniu Zarządu z działalności za 2022 r. *W świetle prowadzonych przez Spółkę konsultacji prawnych i pozyskanych opinii prawnych zostało jednoznacznie stwierdzone, że wątpliwy błąd w wydanej decyzji Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wody Polskie, co do której stwierdzono nieważność, był następstwem działania Organu I Instancji Regulatora (PGW Wody Polskie) a nie efektem błędu WMK S.A*

taryfy z 2021 r. i miało duży wpływ na kondycję finansową Spółki, a co za tym idzie finansowanie inwestycji.

W związku z tym w 2022 r. Spółka ograniczyła nakłady na inwestycje do bezpiecznego zakresu zapewniającego sprawne jej funkcjonowanie, w tym na modernizację sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz obiektów technologicznych w zakładach uzdatniania wody i oczyszczalniach ścieków, których poziom wykonania wyniósł 69,3,2% wartości ujętej w planie, a także nakłady inwestycyjne w obszarach *Odporna i elastyczne organizacja* i *Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność*, których poziom wykonania wyniósł odpowiednio 51,1% oraz 8% wartości zaplanowanej. Z kolei zgodnie z założeniami realizowano inwestycje mające na celu zwiększenie dostępności usług obejmujące rozbudowę nowej infrastruktury sieciowej (wykonanie na poziomie 103,3%), co pozwoliło na rozszerzenie obszaru świadczonych przez Spółkę usług i wybudowanie łącznie 53 518 mb sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wobec zaplanowanych 29 062 mb, co stanowiło 184,2% planu rzeczowego.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1289-1375, 1994-2003, 2279-2293)

Jako przyczynę przekroczenia zaplanowanych wartości kosztów ogółem w 2022 r., w tym kosztów działalności operacyjnej, Dyrektor Ekonomiczny wskazał m.in. na: wzrost kosztów zużycia materiałów i energii (o 26 575 tys. zł w stosunku do planu, tj. 36,6%), w tym wzrost kosztów energii elektrycznej (o 23 263 tys. zł) w związku z istotnymi zmianami cen na Towarowej Giełdzie Energii w porównaniu do 2021 r., wzrost kosztów materiałów do uzdatniania wody i oczyszczania ścieków (o 3.475 tys. zł), a także na wzrost kosztów usług obcych (o 10 411 tys. zł w stosunku do planu, tj. 9,7%), w tym kosztów usuwania awarii sieci (o 7 178 tys. zł), co wynikało ze wzrostu cen materiałów, kosztów remontów, utylizacji odpadów, konserwacji i przeglądów oraz utrzymania terenów w związku z pandemią i wojną w Ukrainie. Ponadto w 2022 r. Spółka poniosła koszty finansowe w wysokości 16 642 tys. zł, co stanowiło 373,7% wartości zaplanowanej, i wynikało z wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy w skorygowanej cenie nabycia oraz wyższymi kosztami odsetek zapłaconych od kredytów bankowych w związku ze wzrostem stopy referencyjnej NBP z poziomu 2,25% w styczniu 2022 r. do poziomu 6,75% w grudniu 2022 r.

Z kolei w 2023 r. zrealizowany poziom kosztów ogółem powyżej wartości ujętej w planie o 0,7% był wynikiem wyższych kosztów działalności operacyjnej (o 1 341 tys. zł w stosunku do planu, tj. o 0,2%) oraz wzrostu pozostałych kosztów operacyjnych (o 5 188 tys. zł, tj. o 295,1%), który wynikał przede wszystkim z wykazania nieplanowanych strat aktuarialnych, kosztów lat ubiegłych, odpisów aktualizujących wartość zapasów, rezerw na sprawy sądowe.

(akta kontroli str. 1994-2003, 2279-2293)

5. Spółka zrealizowała stratę netto w 2022 r. w kwocie 15 786,0 tys. zł (9 562 tys. zł brutto) oraz zysk netto w latach 2023-2024, który wyniósł odpowiednio: 20 844,0 tys. zł i 57 870,0 tys. zł. Na wyniki te złożyły się:

- strata ze sprzedaży w kwocie 12 771,3 tys. zł w 2022 r., zysk ze sprzedaży w kwocie 22 085,2 tys. zł w 2023 r. i 61 318,5 tys. zł w 2024 r.,
- zyski na pozostałej działalności operacyjnej w kwocie 15 641 tys. zł w 2022 r., 10 730 tys. zł w 2023 r. i 15 123 tys. zł w 2024 r.,

- straty na działalności finansowej w wysokości 12 431,8 tys. zł w 2022 r., 5 211,2 tys. zł w 2023 r., 3 553,3 tys. zł w 2024 r.

W 2022 r. WMK wygenerowały z podstawowej działalności stratę w kwocie 19 325 tys. zł. Z kolei w latach 2023-2024 wynik z działalności podstawowej był dodatni i wyniósł odpowiednio 17 969 tys. zł oraz 60 600 tys. zł. Spośród prowadzonych przez Spółkę rodzajów działalności największy zysk przynosiło odbieranie ścieków z obszaru GMK (5 768 tys. zł w 2022 r., 15 017 tys. zł w 2023 r. oraz 40 948 tys. zł w 2024 r.). Straty generowała jedynie działalność zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarze GMK (31 246 tys. zł w 2022 r., 13 648 tys. zł w 2023 r. i 2 080 tys. zł w 2024 r.), co wynikało z realizowania tej działalności na bardzo niskich marżach, a w 2022 r. również z unieważnienia taryfy przez regulatora, przy wzroście kosztów w 2023 r., szczególnie nośników energii, których udział w kosztach zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest wyższy niż zbiorowego odprowadzania ścieków, a także w związku z koniecznością wykonania dodatkowych zadań z zakresu remontów sieci w 2024 r.

Z działalności pomocniczej WMK osiągnęły w latach 2022-2024 zysk w kwotach odpowiednio 3 039 tys. zł, 4 115 tys. zł i 719 tys. zł, a ze sprzedaży towarów i materiałów, w tym ze sprzedaży świadectw pochodzenia energii z OZE, zysk w latach 2022-2023 w wysokości odpowiednio 3 515 tys. zł i 1 tys. zł.

Odnosząc się do przyczyn zrealizowania straty netto w 2022 r. wobec zakładanego zysku netto w wysokości 11 674 tys. zł w rocznym planie finansowym, Dyrektor Ekonomiczny wskazał m.in., że Spółka, konstruując plan roczny na 2022 rok, nie zakładała unieważnienia taryfy oraz obniżenia cen za wodę i ścieki, co przy wyższych niż planowano kosztach wpłynęło na poziom wyniku finansowego. Następstwem unieważnienia przez PGW Wody Polskie taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków było podjęcie przez Zarząd Spółki decyzji o stosowaniu od dnia 29 marca 2022 r. cen za dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz stawek abonamentowych obowiązujących w poprzednim okresie taryfowym, tj. do 27 maja 2021 r. Zgodnie z analizami przeprowadzonymi przez WMK skutkowało to obniżeniem przychodów za okres od 29 marca do 28 grudnia 2022 r. o 26 536 tys. zł. Spółka podjęła działania naprawcze mające na celu zmniejszenie wpływu straty na jej płynność finansową polegające m.in. obniżeniu zaplanowanych wartości remontów budowlanych w 2022 r., a także przygotowała nowy wniosek taryfowy, który został złożony do regulatora w październiku 2022 r.

Jednocześnie poziom zrealizowanych przychodów ogółem przez Spółkę w 2022 r. był wyższy o 34 684 tys. zł w stosunku do wartości ujętej w planie (o 6,6%), w tym przychodów z działalności operacyjnej o 27 189 tys. zł (o 5,4%) i pozostałej działalności operacyjnej o 5 374 tys. zł (o 36%) przy niższych przychodach finansowych o 2 121 tys. zł (o 12,1%). Wzrost przychodów z działalności operacyjnej wynikał głównie ze sprzedaży świadectw pochodzenia OZE, co spowodowało odchylenie od planowanych przychodów ze sprzedaży materiałów i towarów o 11 385 tys. zł, a także ze wzrostu ilości sprzedanej wody (o 5,1% w porównaniu do 2021 r.) i odebranych ścieków (o 1,2%), co przełożyło się na wzrost przychodów z tych działalności łącznie o 9 963 tys. zł i pozwoliło ograniczyć wpływ unieważnienia taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w pierwszym kwartale 2022 r. na wynik finansowy.

Przychody z działalności operacyjnej (netto ze sprzedaży) wynosiły 532 957,6 tys. zł w 2022 r., 594 313,2 tys. zł w 2023 r. (w porównaniu do 2022 r. wzrost o 11,5%) i 685 301,1 tys. zł w 2024 r. (w porównaniu do 2023 r. wzrost o 15,3%). Wzrost przychodów operacyjnych wynikał m.in. z wyższego wolumenu sprzedanej wody i odebranych ścieków oraz wzrostu stosowanych cen taryfowych w wyniku zatwierdzenia nowych taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków po złożeniu przez Spółkę dwóch wniosków (w październiku 2022 r. i październiku 2023 r.). Nowe ceny taryfowe obowiązywały odpowiednio od 27 grudnia 2022 r. do 28 grudnia 2023 r. (zgodnie z decyzją z grudnia 2022 r.) oraz od 29 grudnia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. (zgodnie z decyzją z grudnia 2023 r.).

Koszty działalności operacyjnej wynosiły 545 729 tys. zł w 2022 r., 572 228 tys. zł w 2023 r. (w porównaniu do 2022 r. wzrost o 4,9%) i 685 301,1 tys. zł (w porównaniu do 2023 r. wzrost o 15,3%).

Koszty reklamy i reprezentacji wyniosły 2 661,2 tys. zł w 2022 r. (150% wartości ujętej w rocznym planie rzeczowo-finansowym), 2 844,1 tys. zł w 2023 r. (127,9% wartości ujętej w planie) oraz 3 290 tys. zł (146% wartości ujętej w planie). Wykonanie tych kosztów na poziomie przekraczającym wartości zaplanowane wynikało z założenia w planie mniejszej liczby organizowanych wydarzeń w związku z obostrzeniami covidowymi oraz wzrost kosztów usług obcych (w 2022 r.), zaplanowania niższych kosztów niż poniesione w roku poprzednim m.in. w związku z niejasną sytuacją na rynku energii, wysokiego poziomu inflacji i wzrostu kosztów świadczeń reklamowych w trakcie roku, w związku z czym po wyczerpaniu budżetu decyzje dotyczące działań reklamowych były podejmowane na bieżąco, w oparciu o aktualne możliwości finansowe Spółki (w 2023 r. i w 2024 r.).

Pozostałe przychody operacyjne wyniosły 20 322 tys. zł w 2022 r., 17 676,3 tys. zł w 2023 r. i 21 683,6 tys. zł w 2024 r. Największy udział (od 39,9% w 2022 r. do 48,1% w 2023 r.) w tych przychodach miały rozliczenia dofinansowań do projektów i wynosiły: 8 112 tys. zł w 2022 r., 8 509 tys. zł w 2023 r. oraz 9 578 tys. zł w 2024 r.

Spółka generowała nadwyżkę finansową⁴³ z prowadzonej działalności, której wartość wyniosła 74 403 tys. zł w 2022 r., 113 082 tys. zł w 2023 r. i 155 868 tys. zł w 2024 r. Rentowność sprzedaży brutto⁴⁴ wyniosła (-) 2,4% w 2022 r., 3,7% w 2023 r. i 8,9% w 2024 r. Rentowność sprzedaży netto⁴⁵ wyniosła (-) 3% w 2022 r., 3,5% w 2023 r. i 8,4% w 2024 r. Wskaźnik bieżącej płynności finansowej⁴⁶ wyniósł 1,9 w 2022 r., 1,4 w 2023 r. i 1,1 w 2024 r. Stopa zadłużenia aktywów⁴⁷ wyniosła 37,1% w 2022 r., 36,3% w 2023 r. i 35,4% w 2024 r. Wskaźnik produktywności majątku⁴⁸ wyniósł 26,3% w 2022 r., 29,3% w 2023 r. i 32,9% w 2024 r. Wskaźnik ogólnej oceny finansowej⁴⁹ wyniósł 0,20 w 2022 r. oraz 0,15 w

⁴³ Ustalona wg wzoru: zysk netto + amortyzacja.

⁴⁴ Ustalona wg wzoru: zysk ze sprzedaży / przychody netto ze sprzedaży netto * 100.

⁴⁵ Ustalona wg wzoru: zysk netto / przychody netto ze sprzedaży * 100.

⁴⁶ Ustalona wg wzoru: aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe

⁴⁷ Ustalona wg wzoru: zobowiązania i rezerwy na zobowiązania / suma aktywów.

⁴⁸ Ustalony wg wzoru: (przychody ogółem * 100) / aktywa ogółem.

⁴⁹ Ustalony wg wzoru: (kapitał własny / kapitał obcy) / (majątek trwały / majątek obrotowy).

2023 r. i w 2024 r. Stopień zużycia rzeczowych aktywów trwałych⁵⁰ wyniósł 50,1% w 2022 r., 50,3% w 2023 r. i 50,0% w 2024 r. Wartości ww. wskaźników oraz wzrost rentowności w 2023 r. i 2024 r. świadczą o dobrej i stabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki. Nie wystąpiły przypadki utraty przez Spółkę płynności finansowej, a jej zobowiązania były regulowane na bieżąco. Okresowe niedobory środków na działalności operacyjnej były pokrywane z kredytu w rachunku bieżącym, którego limit w latach 2022-2024 wynosił 30 mln zł. Spółka nie sprzedawała składników majątku trwałego. Ponadto zrealizowała minimalne wartości określone dla wskaźników finansowych stanowiących warunki w umowie kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, co stanowiło jeden z celów zarządczych wyznaczony członkom zarządu.

(akta kontroli str. 5-27, 1246-1258, 1994-2001, 2285-2300, 6204-6213)

Sprawozdania finansowe Spółki, przed zatwierdzeniem przez Walne Zgromadzenie, zostały poddane badaniu przez biegłego rewidenta stosownie do art. 53 ust. 1a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵¹. Zdaniem biegłego rewidenta sprawozdania przedstawiały rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Spółki oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych, były zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa i statutem Spółki, zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy rozpatrzyło i zatwierdziło sprawozdania finansowe oraz sprawozdania Zarządu z działalności WMK za lata 2022-2024. Strata netto za 2022 r. została pokryta z części kapitału zapasowego Spółki pochodzącego z zysków wypracowanych do roku 2018.

Podziału zysku netto Spółki dokonało Zwyczajne Walne Zgromadzenie:

- za 2023 r. w wysokości 20 844,5 tys. zł: 417 tys. zł na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz 20 427,5 tys. zł na kapitał zapasowy,
- za 2024 r. w wysokości 57 870,1 tys. zł: 56 713,1 tys. zł na kapitał zapasowy oraz 1 157 tys. zł na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Zarządowi Spółki oraz członkom Rady Nadzorczej zostało udzielone absolutorium z wykonywanych przez nich obowiązków w tych latach.

(akta kontroli str. 6204-6213)

6. Zasady nadzoru nad działalnością Spółki zostały określone w formie pisemnej w Statucie Spółki oraz regulaminie Rady Nadzorczej, zgodnie z którymi Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki. W okresie objętym kontrolą zapewniona została ciągłość nadzoru nad działalnością Spółki, a skład osobowy jej Rady Nadzorczej liczył sześć osób (z wyjątkiem okresu od 22 grudnia 2022 r. do 12 stycznia 2023 r., kiedy w skład Rady wchodziło pięciu członków), w tym dwóch przedstawicieli pracowników WMK.

Do kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej należały m.in.: ocena sprawozdań Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdań finansowych w zakresie zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty;

⁵⁰ Ustalony wg wzoru: (wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych - wartość netto rzeczowych aktywów trwałych); wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych

⁵¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

opiniowanie: raportu Zarządu, o którym mowa w § 17 ust. 3 pkt 1a Statutu oraz rocznych i wieloletnich planów rzeczowo-finansowych Spółki, wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych oraz projektów wniosku o zatwierdzenie taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków; sporządzanie oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdania Rady Nadzorczej); powoływanie i odwoływanie członków Zarządu; zatwierdzanie Regulaminu Zarządu; podejmowanie, z upoważnienia Walnego Zgromadzenia, uchwał w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu; wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę umów np.: kredytu, pożyczki, poręczenia, zastawu na aktywach Spółki, gwarancji lub innych podobnych umów, których wartość przekracza 500 tys. zł, o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, jeżeli wysokość wynagrodzenia przewidzianego za świadczone usługi łącznie w tej umowie lub innych umowach zawieranych z tym samym podmiotem przekracza 500 tys. zł netto, w stosunku rocznym lub w których maksymalna wysokość wynagrodzenia nie jest przewidziana.

Jednocześnie Rada została upoważniona do badania wszystkich dokumentów Spółki, dokonywania rewizji jej majątku, żądania od Zarządu, prokurentów i osób zatrudnionych w Spółce na podstawie umowy o pracę lub wykonujących na jej rzecz w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzania lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki, w szczególności jej działalności lub majątku, a także dotyczących spółek zależnych oraz spółek powiązanych.

Rada Nadzorcza, na podstawie § 3 ust. 4 uchwały nr 3/MPWiK S.A./2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie z dnia 3 marca 2017 r w sprawie *zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki* (ze zm.), została upoważniona do uszczegółowienia rocznych celów zarządczych, określenia ich wag oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów ich realizacji i rozliczania. Uchwały Rady w tej sprawie miały być podejmowane do końca marca roku, na który cele zarządcze były wyznaczane. Rada w sposób prawidłowy zrealizowała wskazane upoważnienie, podejmując w przedmiotowym zakresie uchwały we wskazanym terminie.

(akta kontroli str. 37-38, 42-103, 1514-1517, 6204-6213)

Rada Nadzorcza zrealizowała obowiązki określone w art. 219 § 3 ksh odnośnie do oceny sprawozdań zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego, oceny wniosków zarządu dotyczących podziału zysku oraz sporządzania sprawozdania z wyników tych ocen i działalności Rady za lata 2021, 2022, 2023 i 2024. Rada potwierdziła prawidłowe i rzetelne sporządzenie sprawozdań finansowych oraz nie stwierdziła uchybień w zakresie ich zgodności z księgami rachunkowymi, dokumentami i stanem faktycznym. Rada pozytywnie zaopiniowała sprawozdania zarządu Spółki oraz wnioski zarządu w sprawie podziału zysku zrealizowanego w 2023 r. i 2024 r. oraz pokrycia straty z 2022 r. Sprawozdania Rady Nadzorczej zawierały wyniki ocen sprawozdań finansowych,

sprawozdań zarządu i wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty, a także zawierały informacje o działaniach nadzorczych Rady Nadzorczej w poszczególnych latach.

(akta kontroli str. 1514-1517, 1656-1729, 6204-6213)

W Spółce sporządzano analizy służące zapewnieniu rzetelnych danych i informacji jej organom oraz właścicielowi. Szczegółowe obowiązki informacyjne Spółki wobec GMK oraz Krakowskiego Holdingu Komunalnego S.A. (jedynego akcjonariusza Spółki) określono w § 36 Statutu Spółki i uszczegółowiono w zarządzeniu nr 1560/2020 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 7 lipca 2020 r. w sprawie „Zasad nadzoru nad spółkami z wpływem Gminy Miejskiej Kraków” (ze zm.)⁵² oraz wydanych przez Prezydenta Miasta Krakowa Wytycznych dotyczących sporządzania niektórych sprawozdań, raportów i planów spółek i ich organów oraz przygotowywania i odbywania zgromadzeń spółek⁵³. Zasady i tryb udzielania informacji GMK zostały określone w uchwale nr 1/MPWiK S.A./2019 NWZ MPWiK S.A. z dnia 30 stycznia 2019 r. Obowiązki te obejmowały sporządzanie i przekazywanie m.in.: kwartalnych *Sprawozdań o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz nakładach na środki trwałe F-01/I-01*, wykazu postępowań sądowych, w których Spółka była stroną, w danym kwartale, raportów kwartalnych z realizacji rocznego planu rzeczowo-finansowego, w których zawarto informacje z zakresu: realizacji celów rzeczowych, infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, sprzedaży wody i odbioru ścieków, taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, przychodów, koszty, wyniku finansowego, wskaźników ekonomicznych, bilansu, inwestycji, w tym projektów unijnych i badawczych, wraz ze źródłami ich finansowania, remontów budowlanych i pozostałych wraz ze źródłami ich finansowania, zatrudnienia.

Zarząd przyjmował również w formie uchwały, zgodnie z § 17 ust. 3 pkt 1a Statutu Spółki, coroczne pisemne raporty zawierające: sprawozdanie z realizacji rocznego i wieloletniego planu rzeczowo-finansowego Spółki, sprawozdania o wydatkach reprezentacyjnych, wydatkach na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, o którym mowa w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, sprawozdanie ze swojej działalności jako organu Spółki.

Biuro Planowania i Controllingu sporządzało dla poszczególnych komórek organizacyjnych roczne budżety kosztowe w podziale na: MPK (miejsce powstawania kosztów), rodzaj kosztów, konta księgowe, projekt (dodatkowo w przypadku inwestycji i remontów), rodzaje zadań (dodatkowo w przypadku inwestycji i remontów) oraz budżety rzeczowe w podziale na MPK obejmujące ilości: zużytych materiałów i energii elektrycznej do produkcji wody i ścieków, ujmowanej i wyprodukowanej wody, odebranych i oczyszczonych ścieków.

W odpowiedzi na skierowane do Prezesa Zarządu pytanie dotyczące sporządzania ww. analiz służących zapewnieniu rzetelnych danych i informacji jej organom oraz właścicielowi oraz zadań przypisanych pracownikom lub

⁵² https://www.bip.krakow.pl/zarzadzenie/2020/1560/sprawie_%E2%80%9EZasad_nadzoru_nad_spolkami_z_wplywem_Gminy_Miejskiej_Krakow%E2%80%9D.html, data dostępu: 29 sierpnia 2025 r.

⁵³ https://bip.krakow.pl/?dok_id=131418, data dostępu: 29 sierpnia 2025 r.

komórkom organizacyjnym w tym zakresie, Dyrektor Zarządzający oświadczył m.in., że w ramach przyjętej struktury Spółki, w celu zapewnienia skutecznego nadzoru nad procesami wewnętrznymi, w szczególności w zakresie weryfikacji danych i dokumentacji, kompetencje w rozpatrywanym obszarze przypisano zarówno na poziomie kierownictwa operacyjnego, jak i kadry dyrektorskiej, co umożliwia wielostopniową kontrolę merytoryczną w zakresie nadzoru. Przy dokumentach dotyczących całej Spółki, dodatkowym mechanizmem kontroli wyższego rzędu jest weryfikacja dokonywana na poziomie Rady Dyrektorów, co istotnie wzmacnia spójność podejmowanych działań. Na stanowiskach kierowniczych oraz dyrektorskich zatrudnione są osoby posiadające odpowiednie wykształcenie, wieloletnie doświadczenie oraz będące specjalistami w swojej dziedzinie. Ich kompetencje zawodowe stanowią kluczowy element w zapewnianiu właściwego nadzoru nad poprawnością przygotowywanej dokumentacji i przekazywanych informacji. Ten sposób postępowania zapewnia wewnętrzną kontrolę, kompletność informacji, aktualność danych, obiektywizm i rzetelność oraz weryfikację i sprawdzenie jakości pod kątem błędów merytorycznych i formalnych.

Z uwagi na wieloaspektowy przedmiot sporządzanych analiz, zadanie takie nie jest wpisane literalnie w zakres czynności obowiązków, a wykonywane opracowania często powstają również przy udziale specjalistów, z którymi zawarto umowy cywilnoprawne w zakresie doradztwa.

(akta kontroli str. 37-38, 42-103, 1259-1269, 1391-1503, 1514-1517, 1652-1655, 6204-6213)

7. Spółka wykonywała działalność sektorową, o której mowa w art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych⁵⁴, podlegając tym samym wymogom w zakresie zamówień publicznych przewidzianych dla zamawiających sektorowych. W Spółce udzielano zamówień publicznych w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów ustawy Pzp, a w przypadku zamówień poniżej progów ustawowych określonych dla zamawiających sektorowych, na podstawie regulacji wewnętrznych. W WMK obowiązywała Polityka zakupowa, wprowadzona Zarządzeniem nr 4/21 Prezesa Zarządu WMK z dnia 18 stycznia 2021 r. Załącznikami do polityki były m.in. Regulamin zamówień publicznych Spółki oraz Regulamin pracy komisji przetargowych. Spółka nie miała obowiązku ustalenia planu zamówień publicznych.

Spółka przeprowadziła następującą liczbę postępowań o udzielenie zamówień publicznych:

- w 2022 r. 41 postępowań o udzielenie zamówienia na podstawie ustawy Pzp o wartości 234 181,2 tys. zł brutto, 13 postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci kanalizacyjnej, 12 postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci wodociągowej, 47 postępowań na podstawie Regulaminu udzielania zamówień o wartości 72 276 tys. zł brutto, 775 postępowań w trybie regulaminowym (uproszczonym) – platforma zakupowa i rozeznanie rynku o wartości 97 377,8 tys. zł brutto, 165 umów zawarto z podmiotami powiązanymi ze Spółką (o których mowa w art. 365 ustawy Pzp), do których

⁵⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm., dalej: Pzp

nie stosuje się przepisów tej ustawy. Unieważniono siedem postępowań prowadzonych na podstawie ustawy Pzp oraz 13 postępowań prowadzonych na podstawie Regulaminu udzielania zamówień;

- w 2023 r. 30 postępowań o udzielenie zamówienia na podstawie ustawy Pzp o wartości 172 164,9 tys. zł brutto, 18 postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci kanalizacyjnej, 16 postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci wodociągowej, 44 postępowania na podstawie Regulaminu udzielania zamówień o wartości 33 715,9 tys. zł brutto, 807 postępowań w trybie regulaminowym (uproszczonym) – platforma zakupowa i rozeznanie rynku o wartości 219 351,9 tys. zł brutto, 150 umów zawarto z podmiotami powiązanymi ze Spółką (o których mowa w art. 365 ustawy Pzp), do których nie stosuje się przepisów tej ustawy. Unieważniono sześć postępowań prowadzonych na podstawie ustawy Pzp oraz 11 postępowań prowadzonych na podstawie Regulaminu udzielania zamówień;
- w 2024 r. 26 postępowań o udzielenie zamówienia na podstawie ustawy Pzp o wartości 79 115,4 tys. zł brutto, 10 postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci kanalizacyjnej, siedem postępowań na podstawie umowy ramowej zawartej w trybie ustawy Pzp na budowę sieci wodociągowej, 43 postępowania na podstawie Regulaminu udzielania zamówień o wartości 58 085,6 tys. zł brutto, 957 postępowań w trybie regulaminowym (uproszczonym) – platforma zakupowa i rozeznanie rynku o wartości 153 749,4 tys. zł brutto, 164 umowy zawarto z podmiotami powiązanymi ze Spółką (o których mowa w art. 365 ustawy Pzp), do których nie stosuje się przepisów tej ustawy. Unieważniono dwa postępowania prowadzone na podstawie ustawy Pzp oraz 14 postępowań prowadzonych na podstawie Regulaminu udzielania zamówień.

(akta kontroli str. 5991-5993)

WMK jako zamawiający sektorowy nie był zobowiązany do dokonania analizy potrzeb i wymagań przy procedowaniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w oparciu o przepisy Pzp.

(akta kontroli str. 2994-5415)

Dyrektor ds. kontraktowania oświadczyła, że *analiza potrzeb i wymagań przeprowadzana jest na etapie zgłaszania dokumentów do planu rzeczowo finansowego Spółki na dany rok kalendarzowy, w zakresie zadań dotyczących inwestycyjnych w formie karty zadania przyszłego, w zakresie remontów wynika z przeglądów obiektów budowlanych oraz zaleceń inspektorów nadzoru, w zakresie sieci z ilości awarii na sieci i dokumentu typowania do remontu. W przypadku zakupu materiałów do produkcji wody i oczyszczania ścieków z przyjętej technologii dla realizacji procesów technologicznych w spółce.*

(akta kontroli str. 2760-2760)

Badaniem objęto 11 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w latach 2022-2024⁵⁵. Trzy postępowania zostały

⁵⁵ Zamówienia zostały wybrane w sposób celowy, z uwzględnieniem kryteriów:

– przedmiotu zamówienia, w tym zamówienia dot.: inwestycji istotnej dla rozwoju Spółki (Modernizacja gospodarki elektroenergetycznej, ciepłej i biogazowej na terenie Oczyszczalni

przeprowadzone w oparciu o przepisy ustawy Pzp – jedno zamówienie zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego⁵⁶, natomiast dwóch zamówień udzielono z wolnej ręki⁵⁷. Osiem postępowań przeprowadzono na zasadach określonych w wewnętrznym regulaminie zamówień obowiązującym w Spółce – czterech zamówień udzielono z wolnej ręki⁵⁸, dwóch po przeprowadzeniu negocjacji bez ogłoszenia⁵⁹ i dwóch po przetargach nieograniczonych⁶⁰. Łączne wydatki poniesione na realizację tych zamówień wyniosły 33 139,2 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 2994-5415 ,5878-5883)

W wyniku przeprowadzonego badania ustalono, że:

- w siedmiu postępowaniach nie stwierdzono naruszeń ustawy Pzp lub Regulaminu zamówień Spółki, natomiast w czterech pozostałych postępowaniach stwierdzono nieprawidłowości, które przedstawiono w dalszej części wystąpienia;
- zawarte przez Spółkę umowy zawierały postanowienia dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy, w tym obowiązek wniesienia zabezpieczenia (w jednym przypadku), a także postanowienia związane z odpowiedzialnością z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Postanowienia te zabezpieczały w wystarczającym stopniu interesy Spółki w przypadku nienależytego wykonania przedmiotu zamówienia;
- Spółka dokonywała zmian w trzech zawartych umowach w wyniku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – w jednym przeprowadzonym na podstawie przepisów Pzp i w dwóch zrealizowanych

Ścieków Płaszów), podstawowej działalności spółki (związane z wywozem i zagospodarowaniem odpadów podczas nieplanowanego postępu oraz awarii Stacji Termicznej Utylizacji Osadów tj. STUO oraz przeglądem technicznym rocznym STUO), na usługi obce, w tym doradcze w zakresie rozliczania przez Wykonawcę dotacji przyznanej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na realizację ww. inwestycji, obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych oraz na dostawę bidonów,

- wartość umowy,
- zastosowanego trybu (przetargi nieograniczone, postępowanie w trybie uproszczonym - platforma zakupowa lub wolna ręka, tryb negocjacji bez ogłoszenia), w tym takie do których zastosowano Pzp i regulacje wewnętrzne Spółki jako zamawiającego sektorowego.

⁵⁶Postępowanie nr 234/PN-21 na *Sukcesywny wywóz i zagospodarowanie odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków „Płaszów” w Krakowie. (nieplanowany postój stuo)*, na którego realizację wydatkowano 3 900,4 tys. zł brutto.

⁵⁷Postępowania nr 748/U-517 i 1085/U-792 na *Awaryjny odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków "Płaszów" w Krakowie podczas awarii STUO*, na których realizację wydatkowano 4 289,2 tys. zł brutto.

⁵⁸Postępowanie nr 106/U-79 na *Współpracę w zakresie rozliczania przez Wykonawcę dotacji przyznanej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na realizację Projektu pt. Modernizacja gospodarki elektroenergetycznej, ciepłej i biogazowej na terenie Oczyszczalni Ścieków Płaszów w Krakowie przy ul. Kosiarzy 3*, na realizację którego wydatkowano 73,8 tys. zł brutto, postępowanie nr 900/U-691 na *Sukcesywne zagospodarowanie odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków Płaszów w Krakowie* na którego realizację wydatkowano kwotę 1 078,4 tys. zł brutto, postępowania nr 1049/U-808/2024 i 691/U-470/2023 na *Obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych*, na których realizację wydatkowano 162,8 tys. zł brutto.

⁵⁹ Postępowanie nr 541/NBO-59 na *Sukcesywną dostawę bidonów z logo WMK* na którego realizację wydano 246 tys. zł brutto i postępowanie nr 392/NBO-29 na *Przegląd techniczny – roczny Stacji Termicznej Utylizacji Osadów* na który wydano 3 306,7 tys. zł brutto.

⁶⁰Postępowanie nr 264/PN-23 na *Modernizację gospodarki elektroenergetycznej, ciepłej i biogazowej na terenie Oczyszczalni Ścieków Płaszów przy ul. Kosiarzy 3*, na które wydatkowano 18 775,5 tys. zł brutto i postępowanie 340/PN-25 na *Sukcesywny odbiór i zagospodarowanie odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków „Płaszów” w Krakowie*, na które wydano 1 306,3 tys. zł brutto.

w oparciu o regulacje wewnętrzne. Jedną ze zmian dotyczyła obniżenia ceny jednostkowej za wywóz i zagospodarowanie odpadów i tym samym obniżenia wartości udzielonego zamówienia na podstawie Pzp. Natomiast w postępowaniach przeprowadzonych w oparciu o regulacje wewnętrzne Spółki doszło do zlecenia robót dodatkowych zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie zamówień publicznych oraz wydłużenia terminu realizacji umowy;

- realizacja umów była dokumentowana (w zależności od umowy i przedmiotu zamówienia) m.in. poprzez faktury, sprawozdanie z prób eksploatacyjnych, pozwolenie na użytkowanie oraz protokół odbioru końcowego, wpisy do rejestru BDO⁶¹.

(akta kontroli str. 2994-5415)

Zamówienie 234/PN-21 dotyczące *Sukcesywnego wywozu i zagospodarowania odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków „Płaszów” w Krakowie. (nieplanowany postój stuo⁶²)* zostało udzielone w 2023 r. w trybie przetargu nieograniczonego, przeprowadzonym w oparciu o przepisy Pzp. Umowa została zawarta 20 lipca 2023 r. W postępowaniu stwierdzono nieprawidłowości związane ze złożeniem oświadczeń o braku powiązań i niekaralności, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3163-3826)

Podczas okresu obowiązywania umowy na wywóz odpadów zawartej w ramach postępowania nr 234/PN-21 Spółka udzieliła dwóch zamówień na wywóz odpadów technologicznych o tożsamym kodzie. Zamówienia 748/U-517 i 1085/U-792 dotyczące *Awaryjnego odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków "Płaszów" w Krakowie podczas awarii STUO* zostały udzielone w 2023 r. w trybie z wolnej ręki, na podstawie przepisów Pzp. Jako przesłankę uzasadniającą udzielenie obu zamówień bez przeprowadzenia postępowania w jednym z trybów konkurencyjnych przewidzianych przez Pzp wskazano art. 388 ust. 1 w zw. z art. 214 ust. 1 pkt 5 Pzp, tj. wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane było natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można było zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia. Umowy zostały zawarte 19 września 2023 r. i 28 grudnia 2023 r. Ceny jednostkowe za wywóz tony odpadów o kodzie 19 08 05 uzyskane w ramach zamówień udzielonych z wolnej ręki podczas awarii STUO były niższe niż w przypadku obowiązującej umowy na wywóz tożsamych odpadów podczas nieplanowanych postojów instalacji zawartej w postępowaniu 234/PN-21. W postępowaniu nr 748/U-517 nie przekazano ogłoszenia o udzieleniu zamówienia do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej. Szerzej kwestię tę opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3163-4223)

⁶¹ Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

⁶² Stacja Termicznej Utylizacji Osadów

W związku z udzieleniem zamówień w trybie z wolnej ręki na wywóz odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 podczas awarii STUO, wykonawca realizujący umowę z 20 lipca 2023 r. zawartą w ramach postępowania 234/PN-21 na wywóz odpadów technologicznych podczas nieplanowanych przestojów STUO, złożył 22 stycznia 2024 r. odwołanie do Krajowej Izby Odwoławczej. Odwołanie zostało wycofane przez wykonawcę 8 lutego 2024 r., a 7 lutego 2024 r. zawarto aneks do umowy zawartej w ramach postępowania 234/PN-21, w którym także obniżono cenę jednostkową za wywóz tony odpadów podczas nieplanowanych postojów STUO.

(akta kontroli str. 3203-3205, 6204-6211)

Dyrektor ds. kontraktowania oraz Dyrektor ds. oczyszczania ścieków wyjaśnili, że odbiór odpadów podczas awarii STUO nie mógł być realizowany w ramach zamówienia nr 234/PN-21, ponieważ umową był objęty wyłącznie odbiór odpadów podczas nieplanowanych postojów STUO – *postojów gorących*, które nie są tożsame z sytuacją awaryjną – *postojem zimnym*, a także w ramach tej umowy doszłoby do przedwczesnego wyczerpania limitu ilości wywiezionych odpadów określonego w umowie. Dodatkowo Dyrektor ds. oczyszczania ścieków wyjaśnił, że *analiza rynku wykazała, że jesteśmy w stanie zawrzeć umowę taniej*.

(akta kontroli str. 5921-5934)

Dyrektor ds. kontraktowania wyjaśniła, że nieplanowany postój STUO to stan, w którym dochodzi jedynie do ograniczenia wydajności instalacji, tzw. gorący postój. *Działająca instalacja pracuje w temperaturze 850-950 stopni Celsjusza. Z samego funkcjonowania instalacji wynika, że w ciągu normalnej pracy konieczne są czynności eksploatacyjne ograniczające jej działanie takie jak np. czyszczenie instalacji, czyszczenie wlotu spalin. Wówczas instalacja STUO przechodzi w stan tzw. gorącego postoju, piec nie jest wychładzany tylko nie dodaje się osadu (paliwa) do instalacji. Natomiast awaria związana jest ze stanem, w którym instalacja nie działa, piec jest wychłodzony, nie spala w ogóle osadu, tzw. zimny postój STUO, i konieczne jest nagłe i nieprzewidywalne zatrzymanie instalacji i procesu spalania osadów.*

(akta kontroli str. 5891-5893)

Dyrektor ds. kontaktowania oraz Dyrektor ds. oczyszczania ścieków wyjaśnili, że wywozy odpadów o kodzie 19 08 05 z powodu awarii instalacji odbywały się w okresach od września do października 2023 r., w grudniu 2023 r. oraz od września do października 2024 r. Dyrektor ds. kontraktowania wyjaśniła ponadto, że przed awarią z września 2023 r. *nie było awarii instalacji STUO znajdującej się na terenie Zakładu Oczyszczalnia Ścieków Płaszów skutkujących przejściem do postoju zimnego, jedynie wystąpiły zatrzymania instalacji związane z planowanymi zatrzymaniami instalacji, tj. przeglądami rocznymi, technicznymi. Awarie zostały odnotowane w raportach dziennych STUO.*

(akta kontroli str. 5821-5877, 5902-5907, 5935-5936)

Zamówienia 691/U-470/2023 i 1049/U-808/2024 dotyczące *Obsługi zleceń reklamowych oraz marketingowych* zostały udzielone w 2023 i 2024 r. w trybie z wolnej ręki i do ich udzielenia nie było konieczne stosowanie ustawy Pzp. Na realizację obu umów wydatkowano łącznie 162,8 tys. zł brutto. Zamówienia te

zostały udzielone niezgodnie z regulaminem zamówień i polityką zakupową Spółki, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5269-5415)

Rada nadzorcza nie udzielała zgód korporacyjnych na zaciąganie zobowiązań lub zawieranie umów, gdyż nie było to wymagane w przypadku ww. badanych zamówień.

(akta kontroli str. 5975-5976)

8a. W skład mienia (majątku) Spółki według stanu na 31 grudnia 2024 r. wchodziły środki trwałe o wartości bilansowej 1 733,3 mln zł, w tym w szczególności: cztery zakłady uzdatniania wody o łącznej maksymalnej zdolności produkcyjnej 292 tysięcy m³/d, wraz z przynależnymi obiektami budowlanymi technologicznymi (ujęcia, obiekty technologiczne uzdatniania wody, pompownie, hydrofornie, zbiorniki wody uzdatnionej i retencyjne) i administracyjnymi oraz urządzeniami i instalacjami technologicznymi, sieci wodociągowe o łącznej długości 2396 km oraz kanalizacyjne wraz z obiektami o łącznej długości 2052 km, dwie centralne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków wraz z przynależnymi do nich budynkami produkcyjnymi, magazynowymi, socjalnymi o maksymalnej przepustowości eksploatacyjne 446 tysiące m³/d, Stacja Termicznej Utylizacji Osadu, budynki administracyjne w Krakowie przy ul. Senatorskiej 1 i 9 oraz ul. Lindego 9, środki transportowe i maszyny budowlane, środki trwałe (sprzęt, oprogramowanie i infrastruktura informatyczna).

W Spółce sporządzano analizy stanu technicznego mienia Spółki, np. w przypadku Zakładów Uzdatniania Wody m.in. poprzez wykonywanie przeglądów budowlanych rocznych i pięcioletnich, planowanie remontów, konserwacji i ich przeprowadzanie, działania i zakupy inwestycyjne, opracowywanie instrukcji eksploatacyjnych i awaryjnych. W przypadku sieci wodociągowych i kanalizacyjnych prowadzono m.in. przeglądy sieci oraz infrastruktury wodociągowej, którym podlegały odcinki sieci wodociągowej wytypowane przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie nadzoru nad siecią na podstawie harmonogramów, zgłoszeń o awariach bądź nieprawidłowości w pracy. Na podstawie wyników przeglądów realizowane były naprawy punktowe sieci lub armatury, a także kwalifikowane były odcinki sieci wodociągowej do wymiany bądź remontu. Spółka przyjmowała zgłoszenia o awariach sieci i obiektów, zapewniając bieżącą, stałą, całodobową obsługę, raportującą o bieżącym stanie technicznym obiektów.

W związku z ustawowym obowiązkiem przeprowadzenia weryfikacji stawek amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, w Spółce przeprowadzano co roku ocenę stanu technicznego oraz użyteczności ekonomicznej składników majątku trwałego, która była przeprowadzana przez Dział Księgowości oraz komórki organizacyjne, które analizowały ich aktualny stan techniczny oraz przewidywany dalszy okres użytkowania.

W ramach zadań i obowiązków kierownika oraz dyrektora w regulaminie organizacyjnym Spółki przypisany był nadzór nad powierzonym mieniem stanowiącym własność Spółki, w tym odpowiedzialność za prawidłowy stan techniczny oraz gospodarkę rzeczowymi składnikami majątku Spółki. Z kolei

Dział Realizacji Inwestycji był zobowiązany zapewnić dokonywanie przeglądów technicznych obiektów budowlanych Spółki.

(akta kontroli str. 5-27, 1986-1993, 6204-6213)

Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w łącznej wysokości 415 728 tys. zł, w tym:

- 109 419 tys. zł w 2022 r. (78,7% wartości ujętej w rocznym planie rzeczowo-finansowym), w tym 45 451,5 tys. zł na inwestycje związane z bezpieczeństwem systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków (np. na modernizację systemu ozonowania wody na ZUW Raba), 55 011,2 tys. zł na zwiększenie dostępności usług (np. rozbudowę urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie GMK), 5 348,6 tys. zł na inwestycje dotyczące obszaru *odporna i elastyczna organizacja* (np. na modernizację infrastruktury pomocniczej, zakup środków transportu i urządzeń oraz systemów bezpieczeństwa BHP) oraz 245,6 tys. zł na zadania w obszarze *Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność* (np. na dezodoryzację kolektora bieżanowskiego w OŚ Płaszów, modernizację sal konferencyjnych w ZUW Bielany),
- 149 464 tys. zł w 2023 r. (109,5% wartości ujętej w planie), w tym 73 955 tys. zł na inwestycje związane z bezpieczeństwem systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, 58 617 tys. zł na zwiększenie dostępności usług, 14 663 tys. zł na inwestycje dotyczące obszaru *odporna i elastyczna organizacja* oraz 2 229 tys. zł na zadania w obszarze *Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność*,
- 156 845 tys. zł w 2024 r. (103% wartości ujętej w planie), w tym 60 088,4 tys. zł na inwestycje związane z bezpieczeństwem systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, 71 679,4 tys. zł na zwiększenie dostępności usług, 14 073,1 tys. zł na inwestycje dotyczące obszaru *odporna i elastyczna organizacja* oraz 11 003,7 tys. zł na zadania w obszarze *Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność*.

Spółka wykonała remonty, w tym m.in. budowlane, związane z awariami sieci i infrastrukturą Spółki, na które poniosła koszty o łącznej wartości 333 351 tys. zł, w tym 100 025 tys. zł w 2022 r. (117,6% wartości zaplanowanej), 102 291 tys. zł w 2023 r. (113,9% wartości zaplanowanej) oraz 131 035 tys. zł w 2024 r. (112% wartości zaplanowanej).

(akta kontroli str. 2801-2802, 6204-6213)

W wyniku kontroli trzech zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 39 783,10 tys. zł⁶³ brutto (32 344 tys. zł netto) i trzech zadań remontowych⁶⁴ na łączną kwotę

⁶³1) Modernizacja gospodarki elektroenergetycznej, ciepłej i biogazowej na terenie Oczyszczalni Ścieków Płaszów w Krakowie przy ul. Kosiarzy 3 (18 775,5 tys. zł brutto), 2) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w u. Brzeskiej, od wysokości budynku nr 2 do skrzyżowania z ul. Wiązową, odcinek A-S13, budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie budynku Brzeska 9g, budowa sieci kanalizacji sanitarnej w drogach bocznych od ul. Brzeskiej oraz budowa sieci wodociągowej w drodze bocznej od ul. Brzeskiej (rejon budynku Kontryma 4) i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wiewiórczej (17 481,1 tys. zł brutto), 3) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Moszyńskiego, Muszyńskiego, Sanatoryjnej bocznej wraz z przebudową kanału sanitarnego w ul. Moszyńskiego w Krakowie (3 526,5 tys. zł brutto).

⁶⁴ 1) Kompleksowe wykonanie rekonstrukcji magistrali wodociągowej DN 800 metodą CIPP na odcinku od ul. Mochnackiego dz. Nr 6/19 obręb 49 Podgórze w kierunku ul. Cechowej dz. nr 126/7 obręb 61 Podgórze oraz zbiorników Krzemionki w Krakowie (14 964,4 tys. zł brutto), 2) Sukcesywne liniowe naprawy odcinków sieci kanalizacyjnej, przykanalików (odcinków przyłączy w pasie drogowym) metodami bezrozkopowymi, wraz z renowacją studni kanalizacyjnych oraz naprawy

45 334,70 tys. zł brutto (36 857,47 tys. zł netto), rozpoczętych przez Spółkę w latach 2022-2024⁶⁵, ustalono, że:

- wykonanie poszczególnych zadań zostało zaplanowane w planach rzeczowo-finansowych na poszczególne lata lub w cyklu dwuletnim, a w przypadku inwestycji również w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021-2025*, a konieczność ich realizacji wynikała z bieżących potrzeb i służyła prowadzeniu działalności Spółki;
- w przypadku pięciu zadań wartość poniesionych nakładów była wyższa niż ujęta pierwotnie w umowie (od 1,2% do 5,3% w przypadku inwestycji oraz od 5,9% do 15% w przypadku remontów), co wynikało z wykonania robót dodatkowych (np. dodatkowych wykopów, przecięcia rurociągu, montaż łączników, przyłączy, odcinka kanalizacji) lub zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy w związku z wystąpieniem istotnej zmiany warunków wykonania przedmiotu umowy. W przypadku inwestycji „Modernizacja gospodarki elektroenergetycznej, ciepłej i biogazowej na terenie Oczyszczalni Ścieków Płaszów” wartość wynagrodzenia w umowie była wyższa niż zaplanowana o 28,5% (a po zawarciu aneksów o 38%) w związku z tym, że o tyle była wyższa wartość wynagrodzenia w najkorzystniejszej ofercie złożonej w przetargu nieograniczonym;
- wszystkie zadania inwestycyjne i remontowe objęte badaniem zrealizowane były przez wykonawców zewnętrznych;
- umowy zawarte z wykonawcami zostały zrealizowane zgodnie z określonymi w nich warunkami, w szczególności:
 - prawidłowo udokumentowano realizację zadań (np. protokołami zaawansowania robót, protokołami szczelności kanalizacji sanitarnej, pozwoleniem na użytkowanie, protokołem odbioru końcowego i dokumentacją finansowo-księgową, tj. fakturami, ewidencją księgową wydatków),
 - zadania zrealizowano w terminach wynikających z zawartych umów i odebrane w terminach uzgodnionych ze Spółką,
 - wykonawcy otrzymali wynagrodzenie po spełnieniu warunków określonych w umowach,
 - w badanej próbie zadań nie wystąpiła sytuacja uzasadniająca naliczenie kar umownych,
 - nie wystąpiły okoliczności dające prawo do skorzystania z prawa do odszkodowania, gwarancji lub rękojmi określonej w umowach;
- wyremontowane lub nabyte składniki majątkowe zostały wprowadzone do użytkowania i były wykorzystywane w działalności WMK.

(akta kontroli str. 2803-2814)

8b. WMK ubezpieczały swój majątek. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmował następujące ryzyka: żywiołowe, kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku oraz dewastacji. Ubezpieczeniem objęte były m.in. budynki i budowle,

punktowe na terenie Krakowa (28 287,9 tys. zł brutto), 3) Kompleksowy, bezwykopowy remont azbestocementowej (AC) sieci wodociągowej DN250 i DN150 w ul. Motyla w Krakowie, na odcinku od ul. Grochowej do ul. Łowej (2 082,4 tys. zł brutto).

⁶⁵ Dobór próby został wykonany w sposób celowy – z uwzględnieniem zakończonych inwestycji i remontów o najwyższej wartości.

kotły i maszyny energetyczne, maszyny i urządzenia i ogólnego stosowania oraz specjalistyczne, urządzenia techniczne, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, wartości pieniężne. Dodatkowo ochroną ubezpieczeniową objęto sprzęt elektroniczny od wszystkich ryzyk oraz maszyny i urządzenia (w tym STUO) od awarii. Suma ubezpieczenia tego mienia od wszystkich ryzyk wynosiła 929 146,8 tys. zł w 2022 r., 954 087,8 tys. zł w 2023 r., 963 738,5 tys. zł w 2024 r. Według wartości odtworzeniowej Spółka ubezpieczała w tym okresie budynki i budowle wpisane do rejestru zabytków lub znajdujące się w otoczeniu obiektów zabytkowych, a ustalona suma dla tych składników wynosiła 53 920 tys. zł. Pozostałe składniki majątku były ubezpieczone według wartości księgowej brutto. Ubezpieczeniem objęta została również odpowiedzialność cywilna wynikająca z przepisów prawa, w szczególności z tytułu posiadania mienia lub prowadzenia działalności przez Spółkę — zarówno w zakresie zadań własnych, jak i powierzonych, w tym zadań publicznych. Postępowanie na zawarcie umów ubezpieczenia obowiązujących do 31 grudnia 2024 r. prowadzone było wspólnie przez Spółki w ramach Krakowskiego Holdingu Komunalnego S.A. (KHK S.A.). Z uwagi na rosnącą szkodowość poszczególnych Spółek KHK S.A., różne okresy obowiązywania umów oraz brak możliwości ich przedłużenia, a także zidentyfikowane rozbieżności w potrzebach ubezpieczeniowych – WMK podjęły decyzję o samodzielnym prowadzeniu postępowań dotyczących odnowienia umów. W ocenie Spółki nie istniały już realne przesłanki do ponownego uzyskania efektu ekonomicznego wynikającego ze wspólnego zamówienia. W związku z końcem obowiązywania poprzedniej umowy oraz rosnącymi wskaźnikami inflacyjnymi, Spółka w 2024 r., we współpracy z brokerem oraz z wykorzystaniem wiedzy eksperckiej i narzędzi informatycznych, rozpoczęła prace nad opracowaniem nowego modelu szacowania wartości majątku według wartości odtworzeniowej. W efekcie WMK przeprowadziły przeszacowanie majątku Spółki dla potrzeb ubezpieczenia w postępowaniu nr 429/DK-33/2024 – „Ubezpieczenie interesów majątkowych Wodociągów Miasta Krakowa S.A. w zakresie ubezpieczenia mienia oraz odpowiedzialności cywilnej” na 2025 r. i kolejne lata, uwzględniające aktualne dane techniczne i rynkowe.

(akta kontroli str. 2352-2362, 2443-2580)

Kierownik Działu Zarządzania Majątkiem oświadczyła, że w procesie określania wartości majątku według wartości odtworzeniowej, stanowiącej podstawę ustalenia sum ubezpieczenia, uwzględniono obowiązki wynikające z przepisów dotyczących operatorów infrastruktury krytycznej i usług kluczowych, zmiany w majątku Spółki związane z inwestycjami, modernizacjami i zakupem urządzeń specjalistycznych, charakterystykę rynku ubezpieczeń korporacyjnych, w tym dostępność polis, wysokość stawek, limity odpowiedzialności i wymagania reasekuracyjne, rozproszenie majątku oraz specjalistyczny charakter obiektów i urządzeń, a także czynniki zewnętrzne mogące wpływać na bezpieczeństwo i funkcjonowanie infrastruktury, w tym skutki konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy.

(akta kontroli str. 2356-2362)

W wyniku podjętych przez Spółkę działań i ubezpieczeniem mienia od 1 stycznia 2025 r. w pełnej wartości odtworzeniowej koszty ubezpieczenia mienia od

wszystkich ryzyk w 2025 r. wzrosły w stosunku do kosztów poniesionych w 2024 r. o 17%, przy jednoczesnym wzroście wartości oszacowanego majątku przyjętego do ubezpieczenia o 278,5%, tj. z wartości 963 915,7 tys. zł w 2024 r. do 2 683 857,1 tys. zł w 2025 r.

(akta kontroli str. 2363-2366, 2408-2439, 2581-2617)

Ochroną ubezpieczeniową objęta została także cała flota pojazdów Spółki. W przypadku pojazdów specjalistycznych, w ramach ubezpieczenia komunikacyjnego, ochroną objęto również ich zabudowę w zakresie ubezpieczenia maszyn od wszystkich ryzyk oraz sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk.

(akta kontroli str. 2352-2362, 2443-2580)

8c. WMK zapewniły bezpośrednią ochronę fizyczną swoich obiektów stanowiących infrastrukturę krytyczną oraz ujętych w ewidencji obszarów i obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, o której mowa w art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia⁶⁶. Dla tych obiektów opracowano i uzgodniono plany ochrony wraz z załącznikami antyterrorystycznymi, a niektóre obiekty posiadały plany ochrony infrastruktury krytycznej, mające status dokumentów zastrzeżonych w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych⁶⁷. Ponadto w 81 obiektach stosowano co najmniej jedno z zabezpieczeń technicznych takich jak: system telewizji dozorowej, system sygnalizacji włamania i napadu, system kontroli dostępu.

(akta kontroli str. 5-27, 1984-1985, 1994-2001, 2844 -2844, 2301-2332, 6175-6177, 6204-6213)

Kompleksową ochronę obiektów zlecano agencjom ochrony, które były zobowiązane do posiadania koncesji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia realizowanych w formie bezpośredniej ochrony fizycznej oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zakres ochrony zgodnie z zawartymi umowami, oprócz stałej ochrony fizycznej ww. obiektów, obejmował m.in. doraźną ochronę fizyczną pozostałych obiektów przez patrol zmotoryzowany, stały dozór sygnałów alarmowych przesyłanych przez systemy elektronicznego zabezpieczenia antynapadowego i antywłamaniowego zainstalowane w ochraniających obiektach, podejmowanie stosownych działań ochronnych przez pracowników Grupy Interwencyjnej na terenie obiektów Spółki. Spółka zawierała umowy na świadczenie obsługi Centrum Monitoringu, które obejmowały alarmowe dozоровanie obiektów, w tym monitorowanie wizyjne obiektów z inteligentną analizą obrazu, oraz podejmowanie działań przez operatorów Bazy Monitorowania Alarmów w przypadku stwierdzenia naruszenia granic obiektu WMK przez osoby nieupoważnione do przebywania na tym terenie bądź innego zdarzenia wymagającego interwencji, w tym powiadomienie pracowników ochrony firmy świadczącej kompleksowe usługi ochrony fizycznej.

⁶⁶ Dz.U. z 2025 r. poz. 532. Dalej: ustawa o ochronie osób i mienia.

⁶⁷ Dz.U. z 2025 r. poz. 1209.

(akta kontroli str. 5-27, 2780-2783, 6204-6213)

9. Wobec Spółki został nałożony obowiązek zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działań i integralności infrastruktury krytycznej⁶⁸ w sytuacji kryzysowej zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁶⁹. Spółka była również członkiem Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa i jest zobligowana do wsparcia wszelkich działań sztabu oraz udziału w posiedzeniach i ćwiczeniach. Spółka miała instrukcje oraz analizy wpływu biznesowego i ryzyka zapewniające ciągłość dostaw i świadczenie przez nią usług powszechnie dostępnych celem zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności w przypadku zakłócenia możliwości normalnego funkcjonowania w związku z wystąpieniem uszkodzeń lub zniszczeń w infrastrukturze spółki bądź w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Zostały one opracowane dla zakładów uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków. [...] ⁷⁰.

(akta kontroli str. 5-27, 1984-1985, 6204-6213)

10. Spółka nie prowadziła działalność sponsoringowej, przy czym realizowała działania marketingowe i *public relations* koncentrujące się na utrwalaniu wśród mieszkańców Krakowa pozytywnego wizerunku, w tym m.in. kampanię informacyjno-edukacyjną pn. „W Krakowie dobra woda prosto z kranu”, której celem było wypromowanie wśród mieszkańców GMK nawyku picia krakowskiej dobrej wody prosto z kranu zwanej kranowianką i jednocześnie nakłonienie do rezygnacji picia wody z jednorazowych plastikowych butelek oraz popularyzacja wiedzy o jakości i bezpieczeństwie wody dostarczanej przez Spółkę. Cel ten był realizowany m.in. poprzez zawieranie przez Spółkę umów, przedmiotem których była promocja przez zleceniobiorcę tej kampanii podczas np. organizowanego przez niego wydarzenia (np. Międzynarodowego Festiwalu Literatury im. J. Conrada – CONRAD FESTWIAL, Wojewódzkiego Konkursu Mediów Szkolnych, Ogólnopolskiej Konferencji Hydromikrobiologicznej HYDROMICO, koncertu głównego organizowanego w ramach Juwenaliów) obejmująca m.in. przyznanie WMK tytułu partnera głównego wydarzenia, zamieszczenie logotypu partnera głównego na drukach dedykowanych promocji wydarzenia, zamieszczenie reklam partnera głównego w broszurze programowej, możliwość ekspozycji ścianki promocyjnej oraz innych materiałów promocyjnych partnera eksponowanych na nośnikach multimedialnych podczas wydarzenia. Spółka zapewniła sobie możliwość weryfikacji realizacji tych umów, zobowiązując zleceniobiorców do sporządzania raportu potwierdzającego wykonanie umowy i przekazania go w terminie siedmiu dni po zakończeniu umowy, celem jego akceptacji.

Łączne koszty usług marketingowych obejmujących m.in. prowadzenie kampanii reklamowych i wizerunkowych wyniosły: 2 146 tys. zł w 2022 r., 2 421 tys. zł w 2023 r. oraz 2.920 tys. zł w 2024 r., w tym koszty realizacji umów promocji

⁶⁸Obiekty WMK zostały wpisane na listę takich obiektów decyzją Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa z 19 września 2023 r.

⁶⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.

⁷⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

w kampanii stanowiły odpowiednio 60,7%, 56,6% oraz 58,7% kosztów usług marketingowych ogółem. Pozostałe koszty marketingowe dotyczyły działań realizowanych w ramach ww. kampanii oraz kampanii pn. „To się w ścieku nie mieści!” i obejmowały m.in. organizację stoisk informacyjno-promocyjnych podczas wydarzeń branżowych i miejskich oraz Festiwalu Wody, stanowiących okazję do bezpośredniego kontaktu z odbiorcami, przygotowanie materiałów graficznych i informacyjnych, poświęconych m.in. zasadom zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych.

(akta kontroli str. 5-27, 1730-1877, 2594-2597, 2618-2624, 6204-6213)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi Zarządu dotyczące tego, czy Spółka dokonywała analiz potencjalnych korzyści z zawierania ww. umów promocji, zrealizowanych efektów, wpływu ich realizacji na wyniki ekonomiczne, potencjalnych odbiorców, do których zamierzano dotrzeć, Dyrektor ds. Zrównoważonego Rozwoju i Komunikacji oświadczyła, że m.in.: *Spółka nie stosuje sztywnych mierników, jak w firmach komercyjnych, ponieważ celem prowadzonych działań nie są korzyści ekonomiczne, ale budowanie zaufania społecznego i realizacja obowiązku informacyjnego. Obecnie rozpoczęto prace przygotowawcze do opracowania strategii marketingowej, uwzględniającej cele strategiczne ujęte w planie wieloletnim oraz wykorzystującej wyniki analizy podwójnej istotności, która zostanie przeprowadzona do 30 grudnia 2025 roku, na podstawie badania interesariuszy. Jako podstawowe mierniki, Spółka zamierza przyjąć: odsetek osób deklarujących picie wody z kranu, liczbę osób objętych działaniami kampanijnymi oraz zasięg zrealizowanych działań promocyjnych.*

(akta kontroli str. 2594-2597, 2618-2624)

W latach 2022-2024 Spółka przekazała łącznie 125 darowizn o wartości 1 867 tys. zł, w tym:

- 84 darowizny pieniężne w łącznej kwocie 749,8 tys. zł (24 darowizny w kwocie 125,5 tys. zł w 2022 r., 30 darowizn w kwocie 271,4 tys. zł w 2023 r. i 30 darowizn w kwocie 352,9 tys. zł w 2024 r.),
- 24 darowizny rzeczowe w łącznej wartości 1 062,1 tys. zł (11 darowizn o wartości 576,1 tys. zł w 2022 r., 7 darowizn o wartości 244,7 tys. zł w 2023 r. i 6 darowizn o wartości 241,3 tys. zł w 2024 r.),
- 17 darowizn w formie pitników wody dla szkół i przedszkoli w łącznej kwocie 55,1 tys. zł (5 darowizn o wartości 15,8 tys. zł w 2022 r., 6 darowizn o wartości 18,9 tys. zł w 2023 r. i 6 darowizn o wartości 20,4 tys. zł w 2024 r.).

NIK zwraca uwagę, że darowizny o łącznej wartości 826 tys. zł zostały przekazane na pomoc humanitarną dla Ukrainy, w tym darowizny rzeczowe o wartości 782,4 tys. zł obejmujące m.in. środki żywnościowe, leki, dwie autocysterny do przewozu wody pitnej (przekazane Komunalnemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Drohobyczu, a także dla Instytutu Miasta Drohobycza, Zjednoczenia Nauczycieli Polskich na Ukrainie Oddział w Drohobyczu, fundacji z siedzibą w Drohobyczu) oraz darowizny pieniężne w kwocie 44 tys. zł przekazane Stowarzyszeniu Pomocy Polakom na Wschodzie „Kresy” na remont polskiej szkoły w Drohobyczu. Zgodnie ze stanowiskiem Spółki przedstawionym przez Dyrektora Zarządzającego, WMK *od wielu lat współpracują z miastem Drohobyczem i wodociągami w Drohobyczu. Współpraca ta została zainicjowana w 2017 roku i obejmuje współpracę techniczną, systemy*

praktyk oraz stażów dla strony ukraińskiej w zakresie eksploatacji nowoczesnych systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, wsparcie związane z doborem technologii dla realizowania wysokiego poziomu usług publicznych. Spółka jest partnerskim wodociągiem dla wodociągów drohobyckich, a zatem w sytuacji w jakiej znalazła się tamtejsza społeczność w momencie wybuchu wojny oczywistym było wsparcie nie tylko przedsiębiorstwa komunalnego, ale również miasta Drohobycz, a w szczególności jego mieszkańców.

(akta kontroli str. 5-27, 1259-1269, 1504-1513, 2250-2255, 2669-2749, 2750-2756)

Spółka przekazywała darowizny na prowadzenie działalności związanej z celem Spółki, określonym w § 3 ust. 3 Statutu Spółki, czyli realizacją zadań własnych Gminy o charakterze użyteczności publicznej, obejmujących sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, a także usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych:

- w 2022 r. – 23,6 tys. zł (11,3% wartości darowizn ogółem po odjęciu wartości darowizn na pomoc humanitarną) w formie pitników wody dla pięciu krakowskich szkół i przedszkoli oraz dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Raciborowicach (na zakup sprzętu),
- w 2023 r. – 136,8 tys. zł (33,7% wartości darowizn ogółem), w tym 90,9 tys. zł jako przekazanie dokumentacji projektowej pn. „Zasilanie awaryjne w wodę obiektów strategicznych na przykładzie Szpitala Specjalistycznego im. J. Dietla w Krakowie Oddział al. Focha 33 oraz wykonania projektu awaryjnego zasilania wraz z przeniesieniem autorskich praw majątkowych do przedmiotowej koncepcji” dla tego szpitala), 20 tys. zł dla Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. G. Narutowicza w Krakowie z przeznaczeniem na wykonanie wymiany niedrożnego i uszkodzonego odcinka instalacji kanalizacji, 18,9 tys. zł w formie pitników wody dla sześciu krakowskich szkół i przedszkoli oraz dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Czaławiu (na zakup sprzętu);
- w 2024 r. 72,4 tys. zł (17% wartości darowizn ogółem) w formie pitników wody dla sześciu krakowskich szkół i przedszkoli oraz 52 tys. zł na rzecz Ochotniczych Straży Pożarnych w: Dobczycach, Czaławiu, Stadnikach, Krzesławicach i Sieprawiu.

Pozostałe darowizny o łącznej wartości zostały udzielone na prowadzenie działalności niezwiązanej z celem Spółki określonym w § 3 ust. 3 Statutu Spółki. Szerzej kwestię tę opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Decyzje w zakresie udzielenia darowizny podejmował Zarząd Spółki. W przypadku udzielenia darowizny o wartości powyżej 5 tys. zł podejmowana była uchwała Zarządu, a dla darowizn o wartości sumarycznej przekraczającej 20 tys. zł lub 0,1% sumy aktywów wymagana była uchwała Rady Nadzorczej. Darowizny pieniężne były przekazywane bez sporządzania umowy w formie pisemnej, na podstawie pisemnego wniosku obdarowanego wskazującego cel przeznaczenia darowizny.

(akta kontroli str. 5-27, 1259-1269, 1504-1513, 2250-2255, 2669-2749, 2750-2756)

W odpowiedzi na pytania zadane Prezesowi dotyczące procesu udzielania darowizn, Dyrektor Zarządzający oświadczył m.in., że w każdym przypadku przed dokonaniem darowizny Spółka weryfikuje status obdarowanego i jego potrzeby,

prowadzoną działalność przez obdarowanego, cel przekazania darowizny i jego powiązanie z realizowaną przez Spółkę polityką Społecznej Odpowiedzialności Biznesu oraz czy spełnia wewnętrzne wymogi korporacyjne. (...)

(akta kontroli str. 1994-2003, 2251-2257)

Spółka nie miała jednego formalnego dokumentu stanowiącego politykę Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR), który byłby odrębnie zatwierdzony uchwałą Zarządu i który stanowiłby spisana, wewnętrznie obowiązującą politykę CSR w rozumieniu aktu prawa wewnętrznego. W Spółce nie opracowano regulacji wewnętrznej określającej zasady udzielania darowizn, przy czym dokumentowano udzielenie darowizny, w tym weryfikację statusu obdarowanego.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1504-1507, 1994-2003, 2251-2257)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie prowadziła analiz zasadności ponoszenia kosztów z tytułu prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług diagnostycznych przez Podstawową Stację Kontroli Pojazdów o nr KR/032/P⁷¹, pomimo że:
 - prowadzenie tej działalności wykracza poza zadania własne Gminy w sferze użyteczności publicznej, a utrzymanie tej stacji nie jest konieczne dla realizacji podstawowych zadań WMK obejmujących sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, a także usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, do których wykonywania Spółka została powołana. Spółka ma możliwość korzystania z usług diagnostycznych świadczonych przez inne podmioty na terenie miasta Krakowa⁷², co miało miejsce w tym okresie w przypadku 272 badań technicznych pojazdów WMK;
 - wykonywała [...] ⁷³ badania techniczne pojazdów będących w posiadaniu właścicieli innych niż Spółka, [...] ⁷⁴ przy jednoczesnym braku możliwości podniesienia przez Spółkę ceny za badanie techniczne pojazdu, np. samochodu osobowego (98 zł) oraz samochodu z instalacją LPG (162 zł), która została ustalona w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2004 r. w sprawie wysokości opłat związanych z prowadzeniem

⁷¹ Dalej: *Stacja diagnostyczna*. Zakres badań wskazany w rejestrze prowadzonym przez Prezydenta Miasta Krakowa: A B T E (źródło: <https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/605899/karta>). Dostęp na dzień 4 września 2025 r.

⁷² Przykładowo według stanu na dzień 2 kwietnia 2025 r. 28 innych stacji kontroli pojazdów realizowało w Krakowie badania pojazdów w takim zakresie jak Spółka, w tym 17 jako podstawowe stacje kontroli pojazdów i 11 jako okręgowe stacje kontroli pojazdów. Źródło: <https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/605899/karta>). Dostęp na dzień: 4 września 2025 r.

⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁷⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

stacji kontroli pojazdów oraz przeprowadzaniem badań technicznych pojazdów⁷⁵ i nie uległa zmianie od 2004 r. do 18 września 2025 r. Obowiązkowe badania techniczne pojazdów WMK stanowiły [...] ⁷⁶ wykonanych badań ogółem w tym okresie⁷⁷, [...] ⁷⁸% badań technicznych było wykonywanych komercyjnie na rzecz innych podmiotów niż WMK [...] ⁷⁹.

Stanowiło to działanie nierzetelne i niegospodarne, biorąc pod uwagę, że w przypadku nieprzewodzenia tej działalności i przyjęciu średniej stawki za badanie techniczne jednego pojazdu w latach 2022-2024 w kwocie 111,39 zł (oszacowanej na podstawie łącznych kosztów 272 badań technicznych pojazdów WMK przeprowadzonych przez inne stacje diagnostyczne w wysokości 30 297,61 zł), Spółka poniosłaby koszty przeprowadzenia 507 badań technicznych w latach 2022-2024 w wysokości 56,5 tys. zł.

NIK zwraca uwagę, że Spółka nie zgłaszała właścicielowi lub radzie nadzorczej, że prowadzenie stacji diagnostycznej nie jest zadaniem z zakresu użyteczności publicznej. Stosownie do przepisu art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej w związku z art. 9 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸⁰. zakres prowadzenia działalności poza sferą użyteczności publicznej przez spółkę komunalną jest ograniczony. Spółka komunalna jest formą aktywności jednostki samorządu terytorialnego, a rolą spółki komunalnej jest wykonywanie ustawowych zadań jednostki samorządu terytorialnego niejako w zastępstwie tej jednostki. Oznacza to, że wszelkie prawne ograniczenia aktywności jednostki samorządu terytorialnego odnoszą się także do spółki komunalnej. Tym samym działalność spółek należy rozpatrywać w kontekście celów gospodarki komunalnej, które dotyczą wykonania zadań jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 5-27, 107-118, 200-346, 1259-1269, 2643-2656, 2659-2660, 2761-2775, 2793-2800, 6204-6211)

⁷⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1070. Zmienione rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 września 2025 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1223).

⁷⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁷⁷ [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁷⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁷⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁸⁰ Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, dalej: *ustawa o samorządzie gminnym*.

W odpowiedzi na pytania skierowane do Prezesa Zarządu:

- o przyczyny prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług takich jak badania techniczne pojazdów oraz naprawa i mycie pojazdów, Dyrektor Sprzedaży oraz Dyrektor Wsparcia oświadczyli m.in., że *Spółka dysponuje specjalistyczną infrastrukturą, której utrzymanie jest konieczne dla realizacji podstawowych zadań wodociągowo-kanalizacyjnych. Świadczenie usług zewnętrznych pozwala na racjonalne wykorzystanie tej infrastruktury, redukcję kosztów stałych oraz utrzymanie wysokiego poziomu gotowości technicznej. Ich wykorzystanie wyłącznie na własne potrzeby byłoby marnotrawstwem majątku publicznego – dlatego udostępnienie usług dla innych podmiotów umożliwia pełniejsze wykorzystanie potencjału spółki bez ponoszenia nadmiernych dodatkowych kosztów. Świadczenie usług ma charakter uzupełniający, nie podstawowy i nie zakłóca realizacji zadań własnych Spółki wobec Gminy Miejskiej Kraków, lecz pozwala spółce utrzymać kompetencje, sprzęt i kadry na odpowiednim poziomie, a także pozytywnie (z korzyścią dla mieszkańców Krakowa) wpływa na wysokość opłat taryfowych za usługi podstawowe (...). Działalność ta nie wypacza rynku, lecz uzupełnia braki w dostępności usług, działa w interesie wspólnot lokalnych, a przy tym wspiera stabilność ekonomiczną Spółki, co ma pozytywny wpływ na koszty usług podstawowych dla mieszkańców Krakowa;*
- o przyczyny prowadzenia przez Spółkę Stacji diagnostycznej, biorąc pod uwagę powyższe czynniki – Kierownik Zakładu Transportu oświadczył, że: *Stacja diagnostyczna stanowi integralną część Stacji Obsługi. Główną ideą prowadzenia własnej Stacji Obsługi jest utrzymywanie w ciągłej gotowości i sprawności technicznej floty samochodowo-sprzętowej należącej do Wodociągów Miasta Krakowa Spółka Akcyjna. Badania techniczne pojazdów wykonywane na Stacji Kontroli Pojazdów przeprowadzane są w pojazdach floty WMK oraz w pojazdach klientów zewnętrznych. Istotą prowadzenia własnej Stacji Kontroli Pojazdów jest szybki dostęp do usługi, profesjonalne i rzetelne wykonanie badań technicznych floty WMK przez własnych diagnostów samochodowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji przeprowadzających badania techniczne pojazdów nasza Stacja Kontroli Pojazdów zobowiązana jest też być dostępna dla klienta zewnętrznego i z tego powodu uzyskiwane są dodatkowe przychody kwalifikowane jako działalność pomocnicza. Oprócz obowiązkowych badań technicznych pojazdów na Stacji Diagnostycznej przeprowadzane są też inne czynności związane z serwisowaniem floty samochodowo-sprzętowej Wodociągów Miasta Krakowa:*
 - *sprawdzanie stanu technicznego pojazdów przed zbliżającym się badaniem technicznym (gdy pojazd jest niesprawny, kierowany jest bezpośrednio na Stację Obsługi, aby natychmiast usunąć usterkę),*
 - *ocena stanu technicznego przed i po okresowym przeglądzie technicznym pojazdów wykonywanych na Stacji Obsługi (wymiana olejów, filtrów, płynów eksploatacyjnych, itp. - zgodnie z zaleceniami producenta pojazdu),*
 - *sprawdzanie, diagnoza usterki pojazdów WMK, które jako niesprawne trafiły do Stacji Obsługi.*
- dotyczące zgłaszania przez WMK Właścicielowi lub Radzie Nadzorczej, że prowadzenie Stacji diagnostycznej nie jest zadaniem z zakresu użyteczności

publicznej oraz efektów przekazania takiej informacji – Kierownik Zakładu Transportu oświadczył, że *Spółka w kontaktach z właścicielem czy radą nadzorczą jakoś szczególnie nie eksponowała faktu prowadzenia stacji kontroli pojazdów z uwagi na pomocniczy charakter tej działalności. Oczywiście informacja o prowadzeniu różnych rodzajów działalności pomocniczej, w tym prowadzeniu stacji kontroli pojazdów znajduje się w sprawozdaniach okresowych i rocznych sporządzanych przez Spółkę, które udostępniane są właścicielowi i radzie nadzorczej;*

- przyczyn prowadzenia przez Stację Obsługi działalności polegającej na naprawie i myciu pojazdów – Kierownik Zakładu Transportu oświadczył, [...] ⁸¹.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1381-1382, 2653-2656, 2659-2660,

Odnosząc się do powyższych odpowiedzi, NIK stoi na stanowisku, że:

- [...] ⁸²,
- prowadzenie przez WMK jej podstawowej działalności polegającej na zaspakajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców GMK poprzez zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków nie jest uwarunkowane zapewnieniem usług badań technicznych przez własną Stację Diagnostyczną oraz serwisu, napraw i mycia pojazdów przez własną Stację Obsługi, a świadczenie komercyjnie takich usług, w tym dla pracowników Spółki, nie jest rolą spółki komunalnej,
- stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków ⁸³ przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne zobowiązane są do eliminowania subsydiowania skrośnego, czyli pokrywania kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.

[...] ⁸⁴

(akta kontroli str. 2643-2652, 6204-6211)

⁸¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁸² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁸³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1074.

⁸⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

2. Spółka zawarła 11 umów zlecenia z [...] ⁸⁵⁸⁶ na wykonanie *czynności doradztwa strategicznego na rzecz Spółki*, które zgodnie z oświadczeniem przedłożonym w toku kontroli przez Dyrektora Biura Polityki Personalnej polegały na wspieraniu Spółki w kluczowych obszarach rozwoju, prowadzeniu konsultacji w zakresie nowych planów inwestycyjno-remontowych, kształtowania wieloletniej polityki inwestycyjnej oraz konsultowania zmian organizacyjnych w strukturze zarządzania Spółką wdrażanych przez Zarząd, co było działaniem niegospodarnym, ponieważ:

- takie same zadania Zarząd Spółki powierzył Radzie Dyrektorów w Regulaminie organizacyjnym WMK, tj. zadania wsparcia w zakresie: opiniowania zleconych przez Zarząd zagadnień z obszarów działania Spółki, w tym projektów ustaw, prac nad strategią spółki, w tym w ramach warsztatów Rady Dyrektorów oraz Zarządu Spółki, analizy interesariuszy, analizy i opracowania celów strategicznych, kierunków ich realizacji poprzez programy funkcjonalne, zmapowanie 12 grup interesariuszy i opracowanie analizy ich oddziaływania oraz poszukiwanie i propagowanie przez Radę Dyrektorów nowych kierunków rozwojowych w obszarach działania,
- w wyniku decyzji podjętych na wniosek Zarządu w czerwcu 2022 r. o zmianach organizacyjnych w WMK i wprowadzeniu ⁸⁷ nowej struktury zarządzania w Spółce:
 - skład Zarządu Spółki został powiększony o jedną osobę, tj. do sześciu osób (nowy skład: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu ds.: Technicznych i Wsparcia, członkowie Zarządu ds.: Ekonomicznych, Kontraktowania, Rozwoju), a na członka Zarządu ds. Rozwoju powołano osobę mającą doświadczenie zdobyte w innej spółce z branży wodociągowej jako dyrektor ds. strategii i rozwoju oraz członek i wiceprezes zarządu, której przypisano w nowej strukturze organizacyjnej zadania w zakresie sprawowania nadzoru nad pionem inwestycyjnym (tj. nad Dyrektorem Inwestycyjnym wraz z Działem Realizacji Inwestycji, Działem Przygotowania Inwestycji i Działem Projektowania) oraz Działem Zarządzania Majątkiem, czyli mającą doświadczenie w obszarze i przedmiocie, na który zawarto umowy wykonania czynności doradztwa strategicznego,
 - Wiceprezes Zarządu ds. Technicznych objął bezpośredni nadzór nad Biurem Rozwoju Systemów Sieciowych, do którego zadań należało m.in.: kształtowanie kierunków rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych dla rozwoju obszarowego oraz monitorowanie zadań temu służących, opracowywanie koncepcji rozwoju sieci oraz urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych dla

⁸⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

⁸⁶ [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

⁸⁷ Po uprzednim złożeniu przez Zarząd Spółki w dniu 14 stycznia 2022 r. wniosku do Rady Nadzorczej w tej sprawie, który został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w dniu 18 stycznia 2022 r. i przekazany do Walnego Zgromadzenia Spółki, co miało pozwolić na uelastycznienie struktury zarządzania w aspekcie planowanej realizacji strategii inwestycyjnej Spółki.

wydzielonych obszarów miasta zgodnie z potrzebami wynikającymi z planów zagospodarowania przestrzennego oraz potrzeb technicznych z wykorzystaniem modeli hydraulicznych.

Spółka wypłaciła za wykonanie tych umów w latach 2022-2024 wynagrodzenie w łącznej kwocie 426 tys. zł brutto, w tym: 138 tys. zł za w 2022 r., 144 tys. zł w 2023 r. i 144 tys. zł w 2024 r., przy czym średnie wynagrodzenie miesięczne z tytułu realizacji tych umów wynosiło 10 tys. zł brutto w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2022 r. oraz 12 tys. zł brutto w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2024 r. NIK zwraca również uwagę, że Spółka nie przedstawiła w toku kontroli żadnych dokumentów wskazujących sposób realizacji przez wykonawcę zleconych zadań stanowiących przedmiot umowy czy uczestnictwa w posiedzeniach zarządu lub innych zespołów.

(akta kontroli str. 121-199, 355-407, 802-896, 1214-1217, 1222-1227, 2335-2336, 2625-2642, 6203-6203)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi Zarządu, który zawarł wskazane umowy z wykonawcą, o sposób wyłonienia tego zleceniobiorcy oraz zrealizowane przez niego prace, ich efekty oraz sposób ich wykorzystania w działalności Spółki, nadzorująca te zagadnienia Dyrektor Biura Polityki Personalnej oświadczyła m.in., że zleceniobiorca został wyłoniony decyzją Prezesa Zarządu WMK z uwagi na swoje wyjątkowe kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu ściśle związane z działalnością WMK ([...] ⁸⁸). Wskazała również, że zawarcie przez Spółkę umowy cywilnoprawnej na świadczenie usług doradztwa strategicznego z osobą o tak wyjątkowym potencjale wynikało z realnej potrzeby wykorzystania jej unikalnej wiedzy eksperckiej oraz doświadczenia w zarządzaniu organizacją (niedostępnych u innych osób). W ramach współpracy Zleceniobiorca pełnił funkcję doradczą, wspierając Zarząd i kierownictwo Spółki w zagadnieniach istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju, pozycji rynkowej oraz efektywności organizacyjnej.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272-1287)

W odpowiedzi na pytania zadane Prezesowi Zarządu dotyczące:

- zadań realizowanych przez tego wykonawcę oraz pisemnego dokumentowania realizowanych zadań, Dyrektor Biura Polityki Personalnej oświadczyła m.in., że (...) *w przypadku umów doradczych i eksperckich, które z natury rzeczy wykonywane są w sposób nieperiodyczny, obejmujących m.in. wsparcie zespołów zadaniowych przy realizacji projektów strategicznych oraz bieżące doradztwo w zakresie zagadnień technicznych i zarządczych, zleceniobiorcy realizowali swoje zadania poprzez uczestnictwo w spotkaniach roboczych, udział w zespołach zadaniowych, konsultacjach, rozmowach telefonicznych, wideokonferencjach oraz udzielanie rekomendacji i opinii w toku prowadzonych prac. Tego rodzaju wsparcie miało charakter ciągły, bieżący i niematerialny, co jest typowe dla usług o charakterze eksperckim i konsultacyjnym. Ze względu na specyfikę współpracy, polegającą na dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem w trakcie procesów decyzyjnych oraz prac*

⁸⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

projektowych, dokumentowanie każdego działania nie byłoby ani możliwe, ani celowe (...),

- *przyczyny zlecenia wykonania ww. czynności doradztwa strategicznego [...] ⁸⁹ biorąc pod uwagę powyższe informacje, Dyrektor Biura Polityki Personalnej oświadczyła m.in., że (...) decyzja o zleceniu doradztwa strategicznego była uzasadniona względami merytorycznymi i organizacyjnymi, a jej celem jest zabezpieczenie interesu Spółki, szczególnie w okresie dynamicznie dokonujących się zmian zewnętrznych warunków prowadzenia działalności i zapewnienie ciągłości realizacji celów strategicznych. (...) Wskazała również, że (...) wymienione w pytaniu zmiany strukturalne Spółki, związane były ze stale rosnącym zakresem zadań, obowiązków i podejmowanych przedsięwzięć, powodowanych m.in. znaczącymi zmianami prawnymi w zakresie szczególnych reżimów bezpieczeństwa, zaostrzenia wymogów związanych z uzdatnianiem i dystrybucją wody pitnej oraz odprowadzania i zwiększonych norm oczyszczania ścieków, a także zmiany wymogów formalnych i organizacyjnych funkcjonowania Spółki. A zatem kontynuacja współpracy na podstawie umowy cywilnoprawnej na świadczenie usług doradztwa strategicznego z osobą o tak wyjątkowym potencjale, w żadnym stopniu nie dubluje się z realizowanymi w Spółce nowymi procesami, a co więcej w związku ze wspomnianymi zmianami otoczenia zewnętrznego (prawnego, ekonomicznego i technicznego) oraz wewnętrznymi, stała się tym bardziej pożądana i cenna i bez jakichkolwiek wątpliwości korzystna dla Spółki. (...) Z uwagi na prowadzone zmiany organizacyjne, w tym m.in. przekształcenia struktury zarządczej za celowe uznano zapewnienie wsparcia eksperckiego o charakterze konsultacyjnym, pozwalającego na zachowanie ciągłości realizacji kluczowych inicjatyw rozwojowych. Doradztwo ma charakter komplementarny wobec działań realizowanych przez Radę Dyrektorów oraz komórki organizacyjne odpowiedzialne za planowanie i inwestycje. W tej sytuacji, zwiększenie składu Zarządu o osobę posiadającą doświadczenie branżowe, oraz przypisania nowych kompetencji poszczególnym członkom i pełnomocnikom, nie spowodowało pełnego zaspokojenia potrzeb Spółki na tego rodzaju usługi doradcze, a konsultacje z osobą dysponującą perspektywą strategiczną i operacyjną w skali wielolecia nadal pozostają niezwykle cennym elementem wspierającym.*

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272-1287)

Prezes Zarządu, który podpisał ww. umowy zlecenia, po ponownym zadaniu pytań wyjaśnił, że na podstawie posiadanej wiedzy, potwierdza stanowisko przedstawione w odpowiedziach udzielonych wcześniej przez Dyrektora Biura Polityki Personalnej. W odpowiedzi na pytanie o przyczyny zawarcia ww. umów biorąc pod uwagę ww. okoliczności (powierzenie takich zadań Radzie Dyrektorów, wprowadzenie nowej struktury zarządzania, w tym rozszerzenie składu Zarządu) wskazał, że:

- *Decyzję o zleceniu czynności doradztwa strategicznego podjąłem, mając pełne przekonanie co do potencjału, doświadczenia zawodowego oraz szerokiej wiedzy Zleceniobiorcy, w szczególności o specyfice funkcjonowania Wodociągów Miasta*

⁸⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Krakowa S.A., zewnętrznych uwarunkowaniach regulacyjnych czy procesach występujących wewnątrz Spółki;

- Współpraca realizowana w oparciu o umowę zlecenie z osobą o tak niekwestionowanym potencjale, była jednym z elementów wspierających realizację procesów decyzyjnych. Przy zarządzaniu tak dużym, złożonym i posiadającym status strategicznego przedsiębiorstwem, niezbędne jest komplementarne współdziałanie wielu podmiotów i czynników, dające poprzez wzajemne uzupełnianie się, kompleksową bazę do podejmowania poszczególnych decyzji;*
- Warunki finansowe, zakres powierzonych zadań i sposób realizacji zostały ustalone bezpośrednio pomiędzy Zleceniodawcą i Zleceniobiorcą.*

W odpowiedzi na pytania dotyczące:

- udziału zleceniobiorcy w pracy zespołów zadaniowych i konsultacjach, w tym w spotkaniach o charakterze formalnym, reprezentacyjnym oraz roboczym, Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że:
 - doradztwo świadczone przez Zleceniobiorcę miało formę elastycznych, bieżących konsultacji uzależnionych od aktualnych potrzeb Spółki i nie było ograniczone do formalnych struktur organizacyjnych, a jego istotą było bieżące wspieranie Zarządu oraz kadry kierowniczej w procesach decyzyjnych dotyczących kwestii strategicznych i operacyjnych,
 - nie prowadzono ewidencji konkretnych spotkań, zespołów zadaniowych ani konsultacji, w których uczestniczył zleceniobiorca, ich zakres i częstotliwość zależały od bieżących potrzeb Spółki, a zawarta umowa umożliwiała realizację doradztwa w sposób dostosowany do specyfiki sytuacji,
 - zleceniobiorca był szczególnie zaangażowany w przygotowanie zmian organizacyjnych w Spółce, wprowadzonych od 1 stycznia 2025 r., oraz w kształtowanie katalogu potrzeb inwestycyjnych, którego efektem było, po analizie zdolności do sfinansowania, przedłożenie w 2025 r. do procedowania dokumentu pn. „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych WMK SA na lata 2026-2030”,
- spraw, w jakich zleceniobiorca udzielał rekomendacji i opinii w toku prowadzonych spraw pracownikom Spółki oraz Prezesowi Zarządu i Zarządowi, Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że w Spółce nie prowadzono szczegółowego rejestru udzielanych rekomendacji ani opinii, ani nie były one dokumentowane w formie formalnych raportów, a doradztwo świadczone przez zleceniobiorcę miało charakter ciągły, bieżący i elastyczny i obejmowało zarówno osobiste konsultacje, jak i kontakt telefoniczny czy mailowy, w zależności od potrzeb i dotyczyło m.in. usprawniania wybranych procesów operacyjnych, analizy ryzyk związanych z podejmowanymi decyzjami, budowania i utrzymywania relacji z kluczowymi interesariuszami, czy kierunków rozwoju działalności, w tym inwestycji.

(akta kontroli str. 1994-2005, 2785-2792)

Odnosząc się do powyższych argumentów, NIK zwraca uwagę, że [...] ⁹⁰, świadcząc czynności doradztwa strategicznego na rzecz Spółki, w tym dla Zarządu Spółki, może nie zachować należytego obiektywizmu np. w sytuacji opiniowania decyzji dotyczących usprawniania wybranych procesów operacyjnych, przygotowywanych zmian organizacyjnych w Spółce bądź kierunków rozwoju działalności, uznając za zasadne niedokonywanie zmian w procesach czy obszarach operacyjnych Spółki, w których ustalaniu brał udział w przeszłości, i które kwestionowałyby jego zdanie. Może więc powielać stare schematy działania oraz ograniczać wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań. W przypadku konieczności skorzystania przez przedsiębiorstwo z pomocy zewnętrznego doradcy strategicznego, kluczowe jest obiektywne spojrzenie na jej wewnętrzną i zewnętrzną sytuację oraz wskazanie, jak naprawiać błędy.

3. Spółka zawarła w latach 2022-2024 sześć umów zlecenia z dwoma zleceniobiorcami (po trzy umowy z jednym zleceniobiorcą) będącymi jej pracownikami, których przedmiotem było świadczenie usług na rzecz spółki córki WMK, tj. PP MPWIK, przy czym część zakresu przedmiotu tych umów dotyczyła opracowania dokumentów i realizacji zadań, za które zgodnie z przepisami prawa oraz z wyznaczonym celem zarządczym odpowiadał w pełni lub częściowo Zarząd tej spółki córki. Stanowiło to działanie nierzetelne i dotyczyło następujących zadań:

- sporządzenia sprawozdania Zarządu z działalności tej spółki (w latach 2022-2024) – w związku z tym, że zgodnie z art. 4a ust. 1 ustawy o rachunkowości kierownik jednostki (Zarząd PP MPWIK) oraz członkowie rady nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie,
- obsługi tematów związanych z cenami transakcyjnymi na potrzeby sporządzania dokumentacji cen transferowych (w latach 2022-2023) – w związku z tym, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych ⁹¹ podmioty powiązane (czyli zarówno WMK, jak i PP MPWIK) są obowiązane ustalać ceny transferowe na warunkach, które ustaliłyby między sobą podmioty niepowiązane (art. 11c ust. 1), oraz do sporządzania w postaci elektronicznej lokalnej dokumentacji cen transferowych za rok podatkowy, jeśli transakcja kontrolowana miała charakter jednorodnych i jej wartość przekracza w roku podatkowym wskazane progi dokumentacyjne (art. 11k ust. 1 i ust. 2) i sporządzania i złożenia naczelnikowi urzędu skarbowego, w określonych przypadkach, informacji o cenach transferowych na jej podstawie lub na podstawie sprawozdania finansowego lub innych dokumentów, która jest podpisywana przez kierownika jednostki w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości (art. 11t),
- sporządzenia sprawozdań kwartalnych z planu rzeczowo-finansowego (w latach 2022-2024) w związku z tym, że terminowe składanie sprawozdań

⁹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

⁹¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 278, ze zm. Dalej: *ustawa o CIT*.

kwartalnych PP MPWIK jest jednym z celów zarządczych wyznaczonych dla Zarządu tej spółki przez WMK (jako jedynego udziałowca PP MPWIK).

Pozostałe ze zleconych zadań dotyczyły działań związanych z realizacją obowiązków właścicielskich i nadzorczych WMK: opracowania ramowych wzorów: sprawozdań rocznych z działalności spółki, planu rzeczowo-finansowego rocznego i wieloletniego, kwartalnych sprawozdań z realizacji rocznego planu rzeczowo-finansowego, rocznego planu rzeczowo-finansowego (za lata 2022-2024), sporządzania wieloletniego planu działalności spółki (w 2024 r.), współpracy z tą spółką w zakresie analizy kosztów działalności, w szczególności usług obcych (w 2024 r.).

Wskazane umowy obowiązywały w okresach: od 1 lutego o 31 grudnia 2022 r., od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. Spółka przyznała zleceniobiorcom za wykonanie tych umów w latach 2022-2024 wynagrodzenie w łącznej kwocie 144 tys. zł (po 24 tys. zł dla każdego zleceniobiorcy w danym roku), przy czym w treści tych umów nie określono części wynagrodzenia za poszczególne zadania określone jako przedmiot umowy.

(akta kontroli str. 355-1217, 1222, 2335-2336, 2625-2642, 2778-2779, 6203-6203)

W odpowiedzi na pytanie zadanie Prezesowi Zarządu o przyczyny zawarcia przez Spółkę wskazanych umów i poniesienia związanych z nimi kosztów wynagrodzeń, pomimo że były one wykonywane na rzecz PP MPWiK Sp. z o.o., Dyrektor Biura Polityki Personalnej oświadczyła m.in., że Spółka, podejmując te decyzje, kierowała się interesem właścielskim oraz potrzebą zapewnienia efektywnego nadzoru nad działalnością spółki zależnej. Wskazała również, że czynności realizowane w ramach tych umów były wykonywane na rzecz WMK, a ich celem było ustandaryzowanie dokumentacji i sprawozdawczości zgodnie z wymogami Gminy Miejskiej Kraków jako właściciela. Podkreśliła przy tym, że działalność PP MPWiK Sp. z o.o. w ponad 90% ukierunkowana jest na realizację zadań na rzecz WMK, co w praktyce oznacza ścisłą współpracę operacyjną i finansową, w związku z czym zasadne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia merytorycznego w obszarach takich jak przygotowanie dokumentacji cen transferowych, gdzie kluczowe jest zachowanie spójności i transparentności rozliczeń pomiędzy podmiotami powiązanymi.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1286)

Prezes Zarządu, który podpisał ww. umowy zlecenia, po ponownym zadaniu pytań wyjaśnił, że na podstawie posiadanej wiedzy, potwierdza stanowisko przedstawione w odpowiedziach udzielonych wcześniej przez Dyrektora Biura Polityki Personalnej. W odpowiedzi na pytanie o przyczyny zawarcia ww. umów, biorąc pod uwagę ww. okoliczności, wskazał m.in., że zlecone w ramach tych umów czynności *stanowią realizację obowiązków właścicielskich i nadzorczych WMK SA. Pokrywanie kosztów tych czynności przez Spółkę uważam za uzasadnione gospodarczo, jako działanie służące ochronie wartości inwestycji kapitałowej oraz zapewnieniu prawidłowego nadzoru nad działalnością jednostki zależnej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że w przypadku funkcjonowania różnego rodzaju powiązań kapitałowych podmiotów, powszechne jest wzajemne wykorzystywanie wiedzy, doświadczenia oraz zasobów. Tego rodzaju współpraca, znacząco podnosi jakość*

zarządzania oraz zapewnia transparentność wobec udziałowców i instytucji zewnętrznych. Jest to element planowanej budowy struktury usług wspólnych, ale ze względu na zmianę otoczenia prawnego i ekonomicznego niemożliwe było wdrożenie docelowych rozwiązań w badanym okresie czasu.

(akta kontroli str. 1463-1503, 2785-2792)

NIK nie kwestionuje zasadności ponoszenia przez WMK kosztów czynności stanowiących realizację obowiązków właścicielskich i nadzorczych oraz dostrzega wykorzystanie przez WMK sporządzonych dokumentów m.in. przy opracowaniu rocznych Raportów Zarządu zawierających informację o PP MPWIK, niemniej WMK nie powinny finansować i rozliczać wykonania ww. zadań, za których realizację odpowiedzialny jest Zarząd PP MPWIK, a w przypadku terminowego sporządzenia sprawozdań kwartalnych z planu rzeczowo-finansowego, również wynagradzany zgodnie z decyzją WMK jako właściciela tej spółki córki.

4. Przy zawieraniu 88 badanych umów zlecenia obowiązujących w latach 2022-2024 (o łącznej wartości 1 711,5 tys. zł), które zostały zawarte z 14 zleceniobiorcami, nie dochowano należytej staranności, ponieważ nie zawarto w nich postanowień dotyczących harmonogramu realizacji i sposobu dokumentowania świadczonych usług, np. w formie sprawozdania, a także sposobu weryfikacji ich wykonania. Jednocześnie w umowach tych zawarto postanowienia, zgodnie z którymi wynagrodzenie za wykonanie czynności, w tym płatne w ratach miesięcznych lub kilkumiesięcznych, jest płatne po wykonaniu zlecenia i po przedstawieniu przez zleceniobiorcę w określonym terminie rachunku, na którym zleceniobiorca jest zobowiązany zamieścić informację dotyczącą liczby godzin przeznaczonych na wykonanie zlecenia w danym miesiącu.

Realizacja tych umów była dokumentowana w formie przedkładanych przez zleceniobiorców rachunków, w których zawarte było oświadczenie zleceniobiorcy o wykonaniu czynności wymienionych w umowie zgodnie z zaleceniem z dnia zawarcia umowy wraz z liczbą godzin przeznaczonych przez niego na wykonanie zlecenia w danym miesiącu, oraz oświadczenie pracownika WMK potwierdzające wykonanie pracy umownej w danym terminie.

W ocenie NIK działanie Spółki jako zleceniodawcy nie zapewniało możliwości kontroli należytego wykonania przedmiotów umów przez zleceniobiorców oraz transparentności ponoszonych kosztów na realizację czynności na rzecz Spółki zleconych na podstawie takich umów. Spółka jako zleceniodawca mogła określić w umowie obowiązek sporządzenia przez zleceniobiorcę pisemnego sprawozdania zawierającego zestawienie czynności, jakie zleceniobiorca wykonał w ramach przedmiotu umowy wraz z terminami ich realizacji, ponieważ zgodnie z art. 740 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁹² zleceniobiorca powinien udzielać dającemu zlecenie potrzebnych wiadomości

⁹² Dz.U. z 2025 r. poz. 1071. Dalej: *kodeks cywilny*.

o przebiegu sprawy, a po wykonaniu zlecenia lub po wcześniejszym rozwiązaniu umowy złożyć mu sprawozdanie.

Biorąc pod uwagę fakt, że w toku kontroli nie przedstawiono dokumentów potwierdzających treść udzielonych wyjaśnień dotyczących sposobu realizacji przedmiotu umów zleceń zawartych z 10 zleceniobiorcami zewnętrznymi (z 11 takich zleceniobiorców objętych badaniem⁹³), brak określenia ww. elementów w umowie zlecenia nie pozwala również na stwierdzenie, czy koszty zleconych czynności zostały poniesione zgodnie z zasadami dokonywania zakupów określonymi w § 4 ust. 2 Polityki zakupowej WMK⁹⁴, tj. w sposób efektywny, celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

(akta kontroli str. 121-199, 355-407, 517-671, 1214-1217, 1222, 1994-2003, 2006-2157, 2335-2336, 2625-2642, 6203-6203)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi Zarządu, który podpisywał w imieniu WMK badane umowy zlecenia, o przyczyny niezawarcia w tych umowach postanowień dotyczących harmonogramu realizacji i sposobu dokumentowania świadczonych usług ani sposobu weryfikacji ich wykonania, poza zobowiązaniem zleceniobiorcy do zamieszczenia na rachunku informacji dotyczącej liczby godzin przeznaczonych na wykonanie zlecenia w danym miesiącu, Dyrektor Biura Polityki Personalnej, do której zadań należy m.in. prowadzenie całości spraw związanych z zawieraniem umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi, oświadczyła, że m.in.:

- brak dodatkowych postanowień dotyczących harmonogramu, sposobu dokumentacji i weryfikacji treści umów cywilnoprawnych pozostaje zgodny z obowiązującym stanem prawnym oraz powszechnie stosowaną praktyką w przypadku usług o charakterze zadaniowym lub wspomagającym, a umowa zlecenie z osobą fizyczną w przypadku podporządkowania pracodawcy bądź ustalania pracy we wskazanych stałych godzinach rodzi ryzyko uznania, że nosi ona znamiona stosunku pracy. Istotą umowy zlecenia jest swoboda w zakresie ustalenia miejsca, czasu i sposobu wykonywania zadania, przy zachowaniu powszechnie stosowanych form rozliczania liczby godzin przeznaczonych na wykonanie zleconych zadań i faktu jej wykonania;
- w omawianych przypadkach usługi miały charakter pomocniczy, doradczy lub wspierający i były realizowane w trybie zadaniowym lub według bieżących potrzeb jednostki. Tego rodzaju świadczenia z natury rzeczy wykonywane są w sposób nieperiodyczny, a zatem ich sformalizowanie harmonogramowe jest trudne do szczegółowego zaplanowania. Jednocześnie, w celu

⁹³Dokumenty ukazujące sposób realizacji zleconego zadania, w tym wykonane czynności przedstawiono do umowy zlecenia z 1 października 2021 r. (zmienionej 8 aneksami), przedmiotem, której było doradztwo i konsultacja w zakresie potencjalnych źródeł dofinansowania, a także przy przygotowaniu przedsięwzięć, które zostaną skierowane do dofinansowania przez WMK w ramach funduszy UE (Nowa Perspektywa Finansowa, PO FENIKS 2021-2027), za której realizację zleceniobiorca otrzymał wynagrodzenie w łącznej kwocie 66 tys. zł (178,38 zł brutto za godzinę pracy w związku z realizacją czynności w ciągu 370 godzin).

⁹⁴Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora ds. kontraktowania z 24.04.2025 r. umowy cywilnoprawne zawierane są na zasadach wynikających z Polityki zakupowej WMK oraz kodeksu cywilnego, a sposób rozliczenia/odbioru wykonanych prac lub dzieł wynika z treści umów.

zapewnienia przejrzystości i rozliczalności realizacji zadań, zleceniobiorcy byli zobowiązani do wskazywania w rachunkach liczby godzin przepracowanych w danym miesiącu i na podstawie tej informacji weryfikowano i potwierdzano realizację świadczenia. Takie rozwiązanie stanowiło wystarczający mechanizm ewidencyjny, a merytoryczna weryfikacja wykonania zlecenia była przypisana do wyznaczonych pracowników jednostki, którzy jednocześnie zatwierdzali rachunek, tym samym potwierdzając wykonanie prac objętych danym zleceniem, co zapewniało transparentną i skuteczną weryfikację realizacji i rozliczania umów.

(akta kontroli str. 1259-1269, 1272-1281)

Prezes Zarządu, który podpisał ww. umowy zlecenia, po ponownym zadaniu ww. pytania o przyczyny wyjaśnił, że na podstawie posiadanej wiedzy, potwierdza stanowisko przedstawione w odpowiedziach udzielonych wcześniej przez Dyrektora Biura Polityki Personalnej.

(akta kontroli str. 2785-2792)

NIK nie podziela powyższych argumentów, ponieważ w treści przedmiotu umów zlecenia nie wskazywano sposobu wykonywania zleconego zadania, jak stwierdziła Dyrektora Biura Polityki Personalnej. Jako przedmiot badanych umów wskazywano ogólny zakres zadania (m.in. czynności doradztwa strategicznego, czynności doradztwa ds. przedsięwzięć strategicznych, czynności pomocnicze w Zakładzie Transportu, czynności pomocnicze w Biurze Promocji, współpraca z Biurem Promocji WMK w zakresie szerokiego wykorzystania mediów społecznościowych dla promocji działalności spółki, regulacja stanów prawnych nieruchomości oraz koordynacja spraw sądowych prowadzonych w oparciu o roszczenia właścicieli nieruchomości, konsultacja procedur zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracownikom Spółki oraz planowanie działań edukacyjnych w zakresie prewencji zdrowotnej, monitoring mediów społecznościowych i tradycyjnych). Spółka powinna zapewnić możliwość realnej weryfikacji zadań wykonywanych przez zleceniobiorców i transparentność ponoszonych wydatków na ich wynagrodzenie, m.in. poprzez ustalenie harmonogramu zlecanych prac i zobowiązanie zleceniobiorców do przedstawienia sprawozdania z ich realizacji, który po zatwierdzeniu przez upoważnionego pracownika WMK mógłby stanowić podstawę do przyznania wynagrodzenia za zrealizowane czynności.

(akta kontroli str. 409-1217, 1883-1978)

5. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego nr 234/PN-21/2023 członek Zarządu Spółki zawierający umowę z wykonawcą nie złożył oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami oraz o niekaralności, tj. oświadczenia, o których mowa w art. 56 ust. 2 i 3 Pzp, w wymaganym terminie. Stanowiło to działanie niezgodne z art. 56 ust. 5 i 6 Pzp, zgodnie z którymi oświadczenie o istnieniu, bądź braku istnienia konfliktu interesów, osoby biorące udział w postępowaniu składają niezwłocznie po powzięciu wiadomości o ich istnieniu, lub w przypadku braku istnienia tych okoliczności nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia, a oświadczenie o niekaralności składa się przed rozpoczęciem czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Stosownie do art. 7 pkt 18 Pzp postępowanie o udzielenie zamówienia kończy się zawarciem

umowy. Umowa z wykonawcą została zawarta 20 lipca 2023 r., a ostatni kwalifikowany podpis elektroniczny został złożony przez członka Zarządu o godz. 7:40. Oświadczenie o braku powiązań z wykonawcą oraz o niekaralności, zostało natomiast podpisane o godz. 7:41 20 lipca 2023 r., wg znacznika czasu widniejącego przy kwalifikowanym podpisie elektronicznym.

(akta kontroli str. 3179-3194, 3201)

Członek Zarządu Spółki wyjaśnił, że oświadczenie o braku powiązań i o niekaralności zostało podpisane 71 sekund później niż umowa (wg znaczników czasowych przy podpisie elektronicznym), przy czym treść oświadczenia miała potwierdzać brak istnienia przesłanek negatywnych, uniemożliwiających zawarcie przez członka Zarządu Spółki umowy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Aplikacja służąca do podpisywania dokumentów podpisem kwalifikowanym miała zakolejkować dokumenty do podpisu wg kolejności alfabetycznej, przy czym plik z umową został wskazany jako pierwszy do podpisu, a z oświadczeniem jako drugi.

(akta kontroli str. 5944-5946)

NIK zwraca uwagę, że w momencie zawarcia umowy, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało zakończone. W związku z tym, wszelkie oświadczenia złożone po jej podpisaniu, należy uznać za złożone po terminach określonych przepisami ustawy Pzp.

6. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego nr 234/PN-21/2023 członkowie komisji przetargowej oraz członek Zarządu Spółki wykonujący obowiązki przewidziane dla kierownika zamawiającego złożyli w dniu 27 kwietnia 2023 r. oświadczenie o braku powiązań z wykonawcami na podstawie art. 56 ust. 2 Pzp, pomimo że tego dnia nie byli znani wszyscy potencjalni wykonawcy zamówienia, albowiem jedyna oferta wpłynęła do Spółki 29 maja 2023 r., a tego samego dnia upływał również termin składania i otwarcia ofert. Po otwarciu oferty członkowie komisji przetargowej oraz członek Zarządu Spółki nie składali ponownie oświadczenia o braku powiązań, co było działaniem nierzetelnym. Stosownie do art. 56 ust. 5 Pzp oświadczenie o istnieniu, bądź braku istnienia konfliktu interesów, osoby biorące udział w postępowaniu składają niezwłocznie po powzięciu wiadomości o ich istnieniu, a w przypadku braku istnienia tych okoliczności nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia.

(akta kontroli str. 3265-3290, 3305-3308)

Członkowie komisji przetargowej oraz członek Zarządu Spółki wykonujący w postępowaniu czynności wyjaśnili, że oświadczenie zostało złożone 27 kwietnia 2023 r., czyli w dniu wykonywania pierwszej czynności w postępowaniu z udziałem wykonawców, tj. przygotowaniem odpowiedzi na pytania, które wpłynęły w postępowaniu. Nie składano nowych oświadczeń, *ponieważ mając na uwadze kolejne pytania złożone przez wykonawców, jak i po otwarciu ofert, nadal treść oświadczenia była zgodna z prawdą i nie zachodziły przesłanki do zmiany treści oświadczenia.*

(akta kontroli str. 5947-5967)

NIK zwraca uwagę, że w momencie złożenia oświadczeń o braku powiązań z wykonawcami przez członków komisji przetargowej oraz członka Zarządu

Spółki nie byli znani wszyscy potencjalni wykonawcy zamówienia. Nie było tym samym możliwe określenie, czy osoba występująca w postępowaniu i składająca przedmiotowe oświadczenie, w rzeczywistości nie pozostaje w konflikcie interesów ze wszystkimi wykonawcami ubiegającymi się o udzielenie zamówienia publicznego. Podmiot, który zadał pytania w postępowaniu, nie był wykonawcą, który złożył ofertę w postępowaniu.

(akta kontroli str. 5895-5896, 6173-6174, 6204-6211)

7. Spółka nie przekazała do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia 748/U-517 na *Awaryjny odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów technologicznych o kodzie 19 08 05 powstających na Oczyszczalni Ścieków "Płaszów" w Krakowie podczas awarii STUO* w trybie z wolnej ręki na podstawie przepisów Pzp (zamówienie sektorowe o wartości przekraczającej progi unijne), co stanowiło działanie niezgodne z art. 265 ust. 1 Pzp. Przepis ten określa, że zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia przekazuje do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zawierające informację o wynikach tego postępowania.

Umowa z wykonawcą została zawarta 19 września 2023 r. Zgodnie z Regulaminem komisji przetargowej obowiązującym w Spółce, osobą odpowiedzialną za terminowe opracowanie i przekazanie odpowiednich dokumentów m.in. Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, był przewodniczący komisji przetargowej.

(akta kontroli str. 2963-2974, 3827-4020)

Dyrektor ds. kontraktowania, która była przewodniczącą komisji przetargowej w postępowaniu, wyjaśniła, że nie wie dlaczego takie ogłoszenie nie zostało przekazane i że był to błąd pracownika.

(akta kontroli str. 5921-5927)

8. Protokół z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr 234/PN-21/2023 przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na *Sukcesywny odbiór i gospodarowanie odpadami technologicznymi o kodzie 19 08 05 ustabilizowane komunalne osady ściekowe, powstającymi na Oczyszczalni Ścieków „Płaszów” w Krakowie podczas nieplanowanych postojów STUO* został sporządzony nierzetelnie, tj. niezgodnie ze stanem faktycznym, ponieważ:

- w części 5 protokołu *Osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania lub osoby mogące wpłynąć na wynik postępowania, w tym osoby wykonujące czynności związane z przygotowaniem postępowania* nie wymieniono dwóch członków Zarządu, którzy 20 lipca 2023 r. zawarli umowę z wykonawcą,
- w części 7 *Ogłoszenie o zamówieniu* wskazano, że zmieniano treść ogłoszenia, chociaż takie zmiany w postępowaniu nie były dokonywane.

Protokół postępowania został zatwierdzony 20 lipca 2023 r. przez członka Zarządu Spółki.

Zgodnie z Regulaminem komisji przetargowej, przewodniczący komisji przetargowej był zobowiązany do nadzorowania prowadzenia dokumentacji

postępowania przez sekretarza komisji przetargowej oraz do przekazania kierownikowi zamawiającego protokołu z postępowania do zatwierdzenia.

(akta kontroli str. 2963-2974, 3265-3276)

Przewodniczący komisji przetargowej wyjaśnił w kwestii braku wskazania w protokole członków Zarządu zawierających umowę z wykonawcą, że było to przeoczeniem sekretarza komisji przetargowej. Zwrócił przy tym uwagę, że w pkt 22 protokołu podano informację dotyczącą zawartej umowy, pozwalającą na zidentyfikowanie osób zawierających umowę. Natomiast w odniesieniu do informacji o zmianie ogłoszenia wyjaśnił, że jest to pomyłka sekretarza komisji przetargowej, a w Dzienniku Urzędowym UE pod numerem ogłoszenia o zamówieniu dla tego postępowania można sprawdzić, że zamawiający nie dokonywał jego zmian.

9. Dwa zamówienia na *obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych* zostały udzielone w trybie z wolnej ręki, co było niezgodne z § 16 ust. 4 Regulaminu zamówień WMK w związku z § 17 ust. 1 Polityki zakupowej Spółki.

W Polityce Zakupowej Spółki w § 17 ust. 1 określono, że postępowania o wartości zamówienia przekraczającej 20 tys. zł netto, a nieprzekraczającej progów ustawowych, które nie podlegają przepisom ustawy Pzp, Spółka prowadzi w jednym z trybów przetargowych. Zamówienia z wolnej ręki miały być udzielane wyjątkowo i tylko w sytuacjach określonych w Regulaminie zamówień obowiązującym w Spółce. Regulamin zamówień określa w § 16 ust. 4 m.in., że *Zamówienia z wolnej ręki „sektorowego podprogowego” (tj. związanego z działalnością w sektorze wodno-kanalizacyjnym o wartości poniżej progów ustawowych, lecz przekraczającej 20 000,00 zł netto) można udzielić, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 214 ust. 1 albo w art. 388 ustawy Pzp.* Art. 214 ust. 1 pkt 2 Pzp określa, że zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę, w przypadku udzielenia zamówienia w zakresie działalności twórczej lub artystycznej.

WMK przeprowadziła dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr 691/U-470/2023 i 1049/U-808/2024 i udzieliła dwóch zamówień w trybie z wolnej ręki o wartości powyżej 20 tys. zł netto, ale poniżej progów Pzp dla zamawiających sektorowych, na obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych. Pierwsza z umów o nr NU/299/2023 została zawarta 26 września 2023 r. o wartości 100 tys. zł netto, natomiast druga o nr NU/437/2024 12 listopada 2024 r. o wartości 150 tys. zł netto. Umowy zostały zawarte z tym samym podmiotem. Do dnia 8 sierpnia 2025 r. Spółka wydatkowała na realizację obu umów w sumie 162,8 tys. zł brutto, w tym 121,6 tys. zł za wykonanie umowy z 2023 r. i 41,2 tys. zł za wykonanie umowy z 2024 r.

We wnioskach do zamówienia sektorowego o wartości przekraczającej kwotę 20 tys. zł netto wskazano jako uzasadnienie dla trybu zamówienia z wolnej ręki - *zamówienie twórcze oparte o właściwości wykonawcy oraz zamówienie o charakterze twórczym*. Wnioski zostały zaakceptowane przez Prezesa Zarządu (jeden wniosek) oraz przez dyrektora ds. kontraktowania (jeden wniosek).

W postępowaniach nie zostały powołane komisje przetargowe i nie prowadzono rokowań z potencjalnymi wykonawcami, a postępowania nie przeprowadzono

przy pomocy platformy zakupowej wykorzystywanej przez Spółkę, czego wymagał § 16 ust. 1 i § 17 ust. 2 Polityki zakupowej Spółki.

(akta kontroli str. 2884-2974, 5269-5415)

Przedmiotem zamówienia w obu zawartych umowach była *Obsługa zleceń reklamowych oraz marketingowych*, natomiast szczegółowa charakterystyka przedmiotu zawartych umów została określona w ofertach wykonawcy, które stanowiły załączniki do umów. W przypadku umowy nr NU/299/2023 z 26 września 2023 r. były to: raport roczny (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), Gazetka Woda i My (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), kalendarze (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), dodruki wcześniej zamawianych materiałów takich jak torby, rollupy, windery, smycze itp., szkolenie z dostępności cyfrowej i zlecenia mniejsze. Z kolei umowa nr NU/437/2024 12 listopada 2024 r. obejmowała wykonanie usług i materiałów takich jak: raport roczny (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), Gazetka Woda i My (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), kalendarze (projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku), dodruki wcześniej zamawianych materiałów takich jak torby, rollupy, windery, smycze itp. W związku z powyższym zamówieniem objęte zostały również usługi niepolegające na działalności artystycznej i twórczej wykonawcy, tj. dodruki materiałów. Spółka w umowach zawartych we wcześniejszych latach na wykonanie tożsamyh usług i materiałów gwarantowała sobie przeniesienie praw autorskich do zamawianych prac i materiałów.

Obie umowy zostały zawarte z podmiotem, który nie był monopolistą na rynku usług reklamowych i marketingowych, ponieważ zamówione przez Spółkę usługi i materiały stanowią przedmiot działalności agencji reklamowych, studiów graficznych, drukarni oraz firm szkoleniowych (w przypadku szkolenia z dostępności cyfrowej).

(akta kontroli str. 5269-5415)

Kierownik Biura Promocji i Edukacji, w którym przygotowywano wnioski do zamówienia sektorowego o wartości przekraczającej kwotę 20 tys. zł netto, w których jako uzasadnienie zastosowania trybu z wolnej ręki wskazywano twórczy charakter zamówienia, wyjaśniła, że Spółka współpracowała już wcześniej z tym wykonawcą i *zależało nam na tym, aby wykorzystać znajomość branży, którą posiadał ten podmiot oraz przygotowane przez niego elementy identyfikacji wizualnej Spółki, które opracował w ramach poprzednich umów*. Kierownik wskazała, że ceny za wykonanie przedmiotu zamówienia były na rynkowym poziomie, a w pewnych obszarach mogły być niższe od rynkowych, co spowodowane miało być wykorzystaniem przez wykonawcę elementów, które stworzył wcześniej. Kierownik wskazała, że taka formuła współpracy z wykonawcą, z którym już wcześniej współpracowano, *prowadzi do oszczędności cenowych i czasowych, a także nie ma ryzyka utraty identyfikacji wizualnej, ponieważ nie ma konieczności odtwarzania projektu od zera*. Kierownik w kontekście możliwości realizacji przedmiotu zamówienia tylko przez jednego wykonawcę, z którym zawierano umowy, wyjaśniła, że *należy również zwrócić uwagę na to, że nawet jeśli wykonawca udostępnia pliki graficzne otwarte, czyli do modyfikacji, ponieważ w praktyce wygląda to tak, że graficy pracują na różnych programach i systemach, które nie zawsze są ze sobą kompatybilne. Zdarza się, że nawet przy*

plikach otwartych nie da się odwzorować wszystkich warstw, czcionek, efektów specjalnych, co może prowadzić do konieczności odtwarzania takich projektów od zera, a także utraty spójności wizualnej i niepotrzebnych, dodatkowych kosztów wynikających z potrzeby odtworzenia projektu na nowo przez innego grafika np. w innym programie, a Spółka już poniosła koszty stworzenia tego projektu i w takim przypadku powinniśmy zapłacić za modyfikację, a nie odtworzenie całości prac. Kierownik wskazała, że w przypadku tego wykonawcy nadzorowany jest również cały proces wydruku, w tym materiałów, np. kalendarzy. Jest to dopilnowane, otrzymujemy próbki wydruków, wiem jaki będzie efekt finalny. Mamy również jako Spółka różne doświadczenia z innymi drukarniami, którym zlecaliśmy różnego rodzaju wydruki, gdzie jakość wydruków nie zawsze odzwierciedlała nasze oczekiwania i konieczne były korekty i reklamacje. Tutaj również jest ważna terminowość w przypadku wydruków kalendarzy przed nowym rokiem, co do której mieliśmy pewność w przypadku tego wykonawcy. Ponadto istotne jest również to, że nie wszystkie drukarnie są w stanie spełnić standardy dotyczące odpowiedzianego podejścia do ochrony środowiska w kontekście korzystania z ekologicznych, przyjaznych dla środowiska materiałów np. papieru.

(akta kontroli str. 5358-5362)

Prezes Zarządu oraz Dyrektor ds. kontraktowania wyjaśnili, że w postępowaniach nie powoływano komisji przetargowej, co zostało ustalone z osobami odpowiedzialnymi za poszczególne etapy postępowania, natomiast na odstępstwo od wykorzystania platformy zakupowej wyraziła zgodę dyrektor ds. kontraktowania, zgodnie z § 17 ust. 2 Polityki zakupowej Spółki. Dalej Prezes oraz Dyrektor wyjaśniają, że *Nie prowadzono rokowań z potencjalnymi wykonawcami z uwagi na charakter zamówienia polegający na działalności twórczej, artystycznej opartej o właściwości osobiste twórcy. Przepisy ustawy prawo zamówień publicznych i w ślad za tym Polityka zakupowa WMK pozwalają udzielać zamówień o charakterze twórczym w trybie z wolnej ręki.* Prezes oraz Dyrektor wskazali również, że usługi druku stanowiące część przedmiotu zamówienia, miały charakter akcesoryjny wobec usługi opracowania projektu graficznego. *Takie rozwiązanie zapewniało nie tylko spójność estetyczną, ale przede wszystkim uniknięcie ryzyka błędów technicznych oraz zgodność efektu końcowego z przyjętym projektem oraz oczekiwaniami Zamawiającego.* W ocenie Spółki, wykonanie nadruków miało charakter uzupełniający a nie samoistny. W kontekście możliwości wykonania zamówienia tylko przez jednego wykonawcę, przy braku monopolu na tego typu usługi przez podmiot, z którym zawierano umowy, prezes oraz dyrektor wyjaśnili, że *decyzja o powierzeniu wykonania zamówienia wskazanemu podmiotowi wynikała z konieczności zapewnienia najwyższej jakości odwzorowania materiałów promocyjnych, w tym zachowania proporcji, kolorystyki i spójności wizerunkowej Spółki. Autor grafiki najlepiej zna szczegóły swojej pracy, a także parametry techniczne projektu (odwzorowanie kolorów, proporcje, marginesy, spady). Powierzenie wydruku innemu podmiotowi mogłoby doprowadzić do deformacji obrazu, niewłaściwego doboru papieru lub zmian w układzie. Zlecenie druku twórcy eliminowało to ryzyko.*

(akta kontroli str. 2653-2658, 5940-5943)

NIK zwraca uwagę, że art. 214 Pzp, którego treść implementowano do zapisów Regulaminu zamówień Spółki, określa w jakich przypadkach zamawiający może

udzielić zamówienia bez przeprowadzenia postępowania w jednym z trybów konkurencyjnych. Jednym z przypadków jest, gdy przedmiot zamówienia może zostać wykonany tylko przez jednego wykonawcę, a przedmiot zamówienia mieści się w zakresie jego działalności twórczej lub artystycznej. Podmiot, z którym zawarto dwie przedmiotowe umowy, nie jest monopolistą na rynku usług graficznych, drukarskich i reklamowych. Spółka w umowach na obsługę zleceń reklamowych oraz marketingowych, gwarantowała sobie przeniesienie praw autorskich do stworzonych dzieł, a więc również parametrów technicznych. Nie można uznać więc, że ten podmiot jest jedynym na rynku tożsamych usług, mogący być realizatorem przedmiotu zamówienia, przywołując jego wyłączną znajomość dzieła. Dodatkowo, w zakres przedmiotu udzielonych zamówień wchodziły również usługi niepolegające na działalności twórczej, a polegające na wykonaniu kopii dzieł, co do których prawa autorskie zostały przeniesione na Spółkę w wyniku realizacji poprzednich umów. W nawiązaniu do powyższego, należy uznać, że nie zostały spełnione warunki do udzielenia obu zamówień w trybie z wolnej ręki. Ponadto wskazać należy, że odgórne i subiektywne założenie przez Spółkę, że inne podmioty świadczące usługi z zakresu grafiki, druku i reklamy, nie zagwarantują odpowiedniej jakości wykonania przedmiotu zamówienia, może naruszać zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

10. W latach 2022-2024 Spółka udzieliła darowizn w łącznej wysokości 807,8 tys. zł (w tym 185,7 tys. zł w 2022 r., 269,2 tys. zł w 2023 r. oraz 352,9 tys. zł w 2024 r.) na prowadzenie działalności niezwiązanej z celem określonym w Statucie⁹⁵, co było działaniem nierzetelnym. Stosownie do § 3 ust. 3 Statutu Spółki została ona powołana do realizacji zadań własnych GMK o charakterze użyteczności publicznej, obejmujące sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, a także usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Wśród obdarowanych znalazły się podmioty z siedzibą w:

- Krakowie np. fundacje i stowarzyszenia, stowarzyszenia sportowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, związek emerytów i rencistów, centrum kultury, parafie rzymsko-katolickie, szpital miejski, a darowizny pieniężne lub darowizny rzeczowe miały zostać przeznaczone na wsparcie realizacji działalności wskazanych podmiotów, w tym m.in. na: wsparcie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, wyprawki szkolne i paczki mikołajowe i żywnościowe dla dzieci i seniorów, wydarzenia kulturalne, akcje charytatywne, na cele kultu religijnego, zakup sprzętu i wyposażenia oraz remont pomieszczeń szpitala,
- poza Krakowem np. szkołę podstawową w Brzączowicach (na sprzęt kuchenny), Klasztor II. Paulinów na Jasnej Górze w Częstochowie (na potrzeby remontowe Sanktuarium), fundację i stowarzyszenie z siedzibą w Warszawie (na działalność i realizację celów statutowych).

Podejmowane decyzje dotyczące udzielania darowizn miały charakter uznaniowy, z uwagi na brak przyjęcia regulacji wewnętrznych dotyczących zasad udzielania darowizn. Przekazanie darowizn następowało na podstawie wniosków składanych przez zainteresowane podmioty, a decyzje były podejmowane przez Zarząd Spółki, a w przypadku darowizn o wartości

⁹⁵Z wyłączeniem darowizn z przeznaczonych na pomoc humanitarną na rzecz partnerów WMK z Ukrainy.

sumarycznej przekraczającej 20 tys. zł wymagały również zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą.

(akta kontroli str. 5-27, 1259-1269, 1504-1513, 1994-2003, 2250-2257, 2669-2749)

W odpowiedzi na pytanie zadane Prezesowi Zarządu o przyczyny udzielania darowizn na prowadzenie działalności niezwiązanej z celem Spółki określonym w § 3 ust. 3 Statutu Spółki, Dyrektor Zarządzający oświadczył, że: *Spółka stoi na stanowisku, że każda darowizna przekazywana przez Spółkę jest integralnie związana z celami statutowymi Spółki oraz wpisuje się w misję realizacji zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków o charakterze użyteczności publicznej. Zakres tych działań obejmuje nie tylko zapewnianie dostępu do wody, kanalizacji i oczyszczania ścieków, ale również promowanie postaw społecznej odpowiedzialności wśród odbiorców usług Spółki. Każda inicjatywa z zakresu udzielanego wsparcia umacnia pozytywny wizerunek Spółki oraz wpływa na wzrost prestiżu Gminy Miejskiej Kraków nie tylko na rynku lokalnym, ale również w szerszym, międzygminnym i międzynarodowym wymiarze. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), do zadań własnych gminy należy również promocja gminy, współpraca ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Wsparcie finansowe i merytoryczne dla podmiotów spoza obszaru gminy, w tym dla instytucji zagranicznych prowadzących działalność o podobnym profilu na terenie Ukrainy, nie tylko sprzyja współpracy między społecznościami, ale także przyczynia się do wzmacniania bezpieczeństwa, ochrony środowiska i rozwoju infrastruktury, co odpowiada szeroko pojmowanym celom publicznym w sektorze wodociągów i kanalizacji. Dokonywane przez Spółkę darowizny realizują ponadto cele określone na gruncie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338), wspierając między innymi współpracę międzynarodową, wymianę doświadczeń i promocję Polski za granicą. Darowizny wspierają tym samym nie tylko lokalną społeczność, lecz także budują sieć relacji i współpracy w wymiarze ponadgminnym i ponadnarodowym, wzmacniając rolę Spółki i Gminy na mapie podmiotów realizujących zadania publiczne w sektorze wodno-kanalizacyjnym.*

Podkreślamy, że Statut Spółki nie uzależnia możliwości dokonywania przez Spółkę darowizn od siedziby czy miejsca zamieszkania obdarowanego, jak i nie ogranicza darowizn wyłącznie dla podmiotów znajdujących się w Gminie Miejskiej Kraków. Darowizny miały związek z celem działalności Spółki, nie były oderwane od interesu gospodarczego Spółki, ani sprzeczne z interesem Spółki, miały uzasadnienie ekonomiczne lub wizerunkowe, w tym np. jako działanie CSR, wspieranie lokalnej społeczności, instytucji kulturalnych czy edukacyjnych.

(akta kontroli str. 2750-2756)

Odnosząc się do powyższego stanowiska Spółki, NIK zwraca uwagę, że Spółka została powołana do realizacji tylko jednego zadania GMK wymienionego w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym i wskazanego w § 3 ust. 3 Statutu. Tym samym brak jest podstaw do stwierdzenia, że promowanie postaw społecznej odpowiedzialności wśród odbiorców usług Spółki czy promocja gminy, współpraca ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw należą do zadań Spółki. Spółki komunalne realizujące zadania z zakresu użyteczności publicznej nie powinny wydatkować środków finansowych

w sposób dowolny lub bez żadnych ograniczeń, w tym na działania w żaden sposób nie powiązane z celem powołania tych spółek.

OCENA CZĄSTKOWA

WMK były przygotowane organizacyjnie do wykonywania powierzonych jej przez Gminę zadań w sferze użyteczności publicznej obejmujących dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków komunalnych, a także do wykonania innych usług zleconych w trybie art. 214 ust.1 pkt 11 Pzp. Spółka wykonywała podstawową działalność dotyczącą zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zgodnie z zezwoleniem udzielonym przez Prezydenta Miasta Krakowa, co potwierdziły wyniki kontroli przeprowadzonej przez Urząd Miasta Krakowa. WMK opracowały wymagane plany wieloletnie oraz roczne plany rzeczowo-finansowe i w większości realizowały przyjęte w nich cele i założenia dotyczące m.in. wartości nakładów na realizację zadań inwestycyjnych, wydatków na remonty, a także wartości mierników przyjętych do oceny stopnia realizacji celów strategicznych odnoszące się oraz zmniejszenia strat wody oraz długości wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. NIK ocenia pozytywnie opracowanie przez Spółkę procedur i planów na wypadek wystąpienia awarii i zagrożeń zapewniających ciągłość jej działania, a także zapewnienie zabezpieczenia swoich terenów, obiektów i urządzeń m.in. poprzez ochronę czynną mienia wykonywaną przez agencje ochrony oraz stosowane zabezpieczenia techniczne.

NIK ocenia jako działanie nierzetelne niedokonanie analiz zasadności prowadzenia przez Spółkę stacji diagnostycznej świadczącej usługi badań technicznych pojazdów, biorąc pod uwagę, że działalność ta wykracza poza zadania własne Gminy i sferę użyteczności publicznej, a jej prowadzenie nie jest konieczne dla realizacji podstawowych zadań Spółki. [...] ⁹⁶ NIK zwraca uwagę, że obowiązkowe badania techniczne pojazdów WMK stanowiły [...] ⁹⁷ wykonanych badań ogółem w tym okresie i mogły być wykonywane przez zewnętrzne stacje diagnostyczne.

Jako działanie niegospodarne NIK ocenia zawarcie 11 umów zlecenia z [...] ⁹⁸ na wykonanie czynności doradztwa strategicznego na rzecz Spółki i wydatkowanie z tego tytułu 426 tys. zł brutto, biorąc pod uwagę, że zadania polegające m.in. na wsparciu Zarządu w obszarze prac na strategią spółki, analizie i opracowaniu celów strategicznych, czy kierunków ich realizacji poprzez programy funkcjonalne powierzono Radzie Dyrektorów, a także nieprzedstawienie w toku kontroli żadnych dokumentów ukazujących sposób realizacji przez wykonawcę zleconych zadań stanowiących przedmiot umowy. W ocenie NIK nie dochowano należytej staranności zawierając umowy zlecenia w związku z brakiem

⁹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) wyłączono jawność informacji w zakresie danych osobowych. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

zamieszczenia w tych umowach postanowień dotyczących harmonogramu realizacji i sposobu dokumentowania świadczonych usług, np. w formie sprawozdania, a także sposobu weryfikacji ich wykonania, co nie zapewniało transparentności kosztów ponoszonych z tytułu realizacji tych umów.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły naruszenia przepisów Pzp lub regulaminu zamówień i polityki zakupowej Spółki w czterech z 11 badanych postępowań o udzielenie zamówienia, zlecenia, w ramach sprawowanego nadzoru właścicielskiego, prac wykonywanych na rzecz spółki PP MPWIK, za których wykonanie w części odpowiadał zarząd tej spółki oraz udzielania przez Spółkę darowizn na realizację zadań niezwiązanych z celem określonym w Statucie.

OBSZAR 2. Ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń członków zarządu i rady nadzorczej

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach objętych kontrolą oraz w dwóch latach poprzedzających, tj. 2020-2021 skala działalności Spółki⁹⁹ była następująca:

- średnioroczne zatrudnienie (osoby) – od 1166 do 1171, średnioroczne zatrudnienie (etaty) – od 1164 do 1171;
- roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych – równowartość w złotych kwot od 114 793,6 tys. euro do 168 662,7 tys. euro;
- suma aktywów jej bilansu na koniec poszczególnych lat – równowartość w złotych kwot od 430 345,5 tys. euro do 512 378,2 tys. euro.

Oznaczało to, że:

- w latach 2022-2024 spełnione były trzy przesłanki z art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, tj. średniorocznego zatrudnienia co najmniej 251 pracowników (lit. a), rocznego obrotu netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych wyższego niż równowartość w złotych 50 milionów euro (lit. b), a także sumy aktywów bilansu Spółki w wysokości co najmniej równowartości w złotych 43 mln euro (lit. c),
- część stała wynagrodzenia członka organu zarządzającego Spółki w latach 2022-2024 mogła być ustalona w wysokości od czterokrotności do ośmiokrotności podstawy wymiaru, czyli z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżetach – powinna miesięcznie mieścić się w przedziale od 17,6 tys. zł do 35,2 tys. zł (w latach 2022-2023 oraz od marca do grudnia 2024 r.) i od 31,1 tys. zł do 62,1 tys. zł (w okresie styczeń-luty 2024 r.).

(akta kontroli str. 5889-5890, 6204-6211)

W uchwale nr 2/WMK S.A./2022 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z 18 stycznia 2022 r. w sprawie zmiany zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, dla Prezesa Zarządu ustalono wynagrodzenie wyższe, niż wynikające z ustawowych limitów. W uzasadnieniu wskazano m.in., że Spółka realizuje zadania własne Gminy w celu zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej dla ponad

⁹⁹ O której mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907). Dalej: *ustawa o wynagrodzeniach w spółkach*.

milionowej aglomeracji, realizuje strategię inwestycyjną o wartości ponad 1,5 mld złotych i ponosi odpowiedzialność za rozległą infrastrukturę krytyczną.

W uchwale 3/WMK S.A./2023 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z 23 lutego 2023 r. w sprawie zmiany zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, dla całego zarządu Spółki określono wysokość wynagrodzenia stałego w wymiarze wyższym niż wynikające z ustawowego limitu. W uzasadnieniu wskazano m.in., że *w związku z zarządzaniem Spółką w warunkach kryzysowych, podwyższonego alertu oraz konieczności wdrożenia procedur związanych z dysponowaniem infrastrukturą krytyczną, jak również procedowaniem dostosowania Spółki w ramach operatorstwa usług kluczowych konieczne jest zwiększenie poziomu nadzoru oraz zaangażowania kadry menedżerskiej.*

(akta kontroli str. 5416-5427)

W latach 2022-2025 (do dnia zakończenia kontroli) Zarząd WMK był wieloosobowy, a funkcję Prezesa Zarządu pełniła w tym okresie jedna i ta sama osoba. Do 3 czerwca 2022 r. Zarząd składał się z 5 osób (prezes, dwóch wiceprezesów i dwóch członków Zarządu), natomiast od 4 czerwca 2022 r. skład Zarządu Spółki jest sześćoosobowy (Prezes, dwóch Wiceprezesów i trzech członków Zarządu).

(akta kontroli str. 35-36, 5447-5637, 5746-5756)

Zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki zostały określone w uchwale 3/MPWiK S.A./2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie z 3 marca 2017 r., zmienionej następnie uchwałami nr 19/MPWiK S.A./2019 z 14 sierpnia 2019 r., nr 2 /WMK/2022 z 18 stycznia 2022 r. oraz nr 3/WMK/2023 z 23 lutego 2023 r.

Na podstawie § 2 i § 3 uchwały na wynagrodzenie członka Zarządu składało się wynagrodzenie stałe oraz wynagrodzenie zmienne, które nie mogło przekroczyć 25% rocznego wynagrodzenia stałego członka Zarządu wypłaconego w poprzednim roku obrotowym. Wynagrodzenie zmienne ustalała Rada Nadzorcza. Przyznanie wynagrodzenia zmiennego za dany rok obrotowy Spółki oraz jego wysokość uzależnione były od poziomu realizacji celów zarządczych wyznaczonych mu na ten rok.

Wynagrodzenie stałe Zarządu Spółki zostało ustalone kwotowo w wysokości: 26,4 tys. zł dla Prezesa Zarządu i 24,2 tys. zł dla Wiceprezesa oraz członka zarządu w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r., 28,6 tys. zł dla prezesa Zarządu oraz 26,4 tys. zł dla Wiceprezesa i członka Zarządu w okresie od 1 września 2019 r. do 31 stycznia 2022 r., 36,3 tys. zł dla Prezesa Zarządu oraz 34,4 tys. zł dla Wiceprezesa oraz członka Zarządu w okresie od 1 lutego 2022 r. do 28 lutego 2023 r. i 38,3 tys. zł dla Prezesa Zarządu oraz 36,4 tys. zł dla wiceprezesa oraz członka Zarządu od 1 marca 2023 r., tj. w wartościach nieprzekraczających maksymalnego wynagrodzenia miesięcznego dla Spółki, określonego na podstawie skali działalności w kontekście kryteriów wysokości części stałej wynagrodzenia określonej w art. 4 ust. 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

(akta kontroli str. 5416-5427.)

Uchwała 3/MPWiK S.A./2017 oraz uchwały zmieniające, jak również zawarte umowy o świadczenie usług zarządzania Spółką (kontrakty menedżerskie) nie przewidywały waloryzacji wynagrodzenia stałego.

(akta kontroli str. 5416-5427, 5447-5637)

Stosownie do zapisu § 1 ust. 2 oraz § 6 ust. 1 uchwały 3/MPWiK S.A./2017 Rada Nadzorcza Spółki została uprawniona do podjęcia uchwały w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu i na tej podstawie podjęła uchwałę nr 75/VIII/2017 z 24 marca 2017 r. w sprawie *kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie*. Uchwała została zmieniona uchwałą nr 79/IX/2019 Rady Nadzorczej MPWiK S.A. w Krakowie z 4 września 2019 r., uchwałą nr 71/X/2022 Rady Nadzorczej Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z 28 stycznia 2022 r. oraz uchwałą nr 119/X/2023 Rady Nadzorczej Wodociągów Miasta Krakowa S.A. z 13 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 5428-5446)

W § 3 ust. 2 uchwały nr 79/IX/2019 Rady Nadzorczej określono, że wynagrodzenie stałe dla poszczególnych członków Zarządu Spółki, ustalono w § 2 ust. 1 uchwały nr 3/MPWiK S.A./2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia MPWiK S.A. z 3 marca 2017 r.

(akta kontroli str. 5428-5446)

[...] ¹⁰⁰

(akta kontroli str. 5447-5558)

[...] ¹⁰¹

(akta kontroli str. 5977-5983)

[...] ¹⁰²

(akta kontroli str. 5559-5637)

Wszystkie umowy zostały zawarte na okres pełnienia funkcji w zarządzie. Postanowienia umów o zarządzanie były zgodne z treścią uchwał w sprawie wynagrodzeń.

(akta kontroli str. 5416-5637)

W Uchwale nr 3/MPWiK S.A./2017 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 3 marca 2017 r. określono w § 4 ust. 10, że Kontrakt Menedżerski powinien

¹⁰⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

określać zasady wypłaty członkowi Zarządu 80% wynagrodzenia stałego, za faktyczny czas przerw w świadczeniu usług z tytułu choroby nie dłuższej niż 30 dni w ciągu roku kalendarzowego. Wynagrodzenie za czas przerw, miało być pomniejszane o zasiłek chorobowy wypłacany członkowi Zarządu z funduszu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Powyższe uprawnienie zostało wprowadzone w kontraktach zawartych z członkami Zarządu z doprecyzowaniem, że wypłata następuje na podstawie zwolnienia lekarskiego, które członek Zarządu jest zobowiązany przedłożyć Spółce niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia jego otrzymania.

(akta kontroli str. 5416-5427, 5447-5637)

Cześć stałą wynagrodzeń Prezesa Zarządu Spółki, Wiceprezesów oraz członków Zarządu naliczono i wypłacono zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki w sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu oraz zawartymi umowami o świadczenie usług zarządzania Spółką.

Naliczone i wypłacone kwoty wynagrodzenia stałego Prezesa Zarządu WMK wyniosły:

- w 2022 r. – 428,3 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 28,6 tys. zł (za styczeń) i 36,3 tys. zł (za luty-grudzień);
- w 2023 r. – 453 tys. zł (nie uwzględnia zasiłku chorobowego wypłaconego za marzec 2023 r. w wysokości 1,8 tys. zł), tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 36,3 tys. zł (za styczeń-luty), 35,3 tys. zł (za marzec, z wyłączeniem zasiłku chorobowego), 38,3 tys. zł (za kwiecień-grudzień);
- w 2024 r. – 460 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 38,3 tys. zł.

Naliczone i wypłacone kwoty wynagrodzenia stałego dwóch Wiceprezesów Zarządu WMK wyniosły:

- w 2022 r. – 809,5 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 26,4 tys. zł (za styczeń) i 34,4 tys. zł (za luty-grudzień);
- w 2023 r. – 865,4 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 34,4 tys. zł (za styczeń-luty) i 36,4 tys. zł (za marzec-grudzień);
- w 2024 r. – 873,4 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 36,4 tys. zł.

Naliczone i wypłacone kwoty wynagrodzenia stałego pozostałych Członków Zarządu WMK (dwóch do 3 czerwca 2022 r. trzech od 4 czerwca 2022 r.) wyniosły:

- w 2022 r. – 1 045,3 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 26,4 tys. zł (za styczeń) i 36,3 tys. zł (za luty-grudzień jeden z członków Zarządu, członek Zarządu zatrudniony do 3 czerwca 2022 r. od lutego do maja 36,3 tys. zł oraz 4,9 tys. zł za czerwiec., dwóch nowych członków Zarządu od 4 czerwca 2022 r. za czerwiec 29,5 tys. zł oraz od lipca do grudnia 34,4 tys. zł);
- w 2023 r. – 1 298,2 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 34,4 tys. zł (za styczeń-luty), i 36,4 tys. zł (za marzec-grudzień);
- w 2024 r. – 1 310,2 tys. zł, tj. z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie brutto 36,4 tys. zł.

Część stała wynagrodzenia członka organu zarządzającego Spółki do 1 lutego 2022 r. nie przekraczała wysokości ośmiokrotności podstawy wymiaru, czyli –

z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżecie – kwoty 35,2 tys. zł. Od 1 lutego wysokość wynagrodzenia prezesa przekraczało limit ustawowy, ale była zgodna z uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki. Od 1 marca 2023 r. również wysokość wynagrodzenia pozostałych członków Zarządu przekraczała ośmiokrotność podstawy wymiaru, ale było to zgodne z uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki.

(akta kontroli str. 5416-5427, 5651-5653)

2.2. Na podstawie § 3 ust. 1 uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki z 2017 r. wynagrodzenie zmienne dla członka Zarządu przysługujące za dany rok obrotowy Spółki ustala Rada Nadzorcza i nie może ono przekroczyć 25% rocznego Wynagrodzenia Stałego członka Zarządu wypłaconego w poprzednim roku obrotowym. Jednocześnie, w myśl ust. 2, przyznanie Zarządowi tej części wynagrodzenia oraz jego wysokość uzależnione było od poziomu realizacji celów zarządczych wyznaczonych mu na dany rok. Tym samym spełnione zostały wymogi dla tego wynagrodzenia określone w art. 4 ust. 5 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

Stosownie do postanowień § 3 ust. 3 przedmiotowej uchwały Walnego Zgromadzenia, wyznaczono następujące cele ogólne dla członków Zarządu wraz z przypisanymi im minimalnymi wagami: [...] ¹⁰³

Jednocześnie w uchwale z 3 marca 2017 r. określono, że *kryteria oceny poziomu realizacji poszczególnych celów w danym roku obrotowym będą oparte w szczególności na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdaniu finansowym Spółki za ten rok obrotowy, zatwierdzanych przez Walne Zgromadzenie Spółki. Wynagrodzenie zmienne dla danego członka Zarządu przysługuje po zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego Spółki za ubiegły rok obrotowy oraz udzieleniu temu członkowi Zarządu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków przez Walne Zgromadzenie.*

(akta kontroli str. 5416-5427)

[...] ¹⁰⁴

(akta kontroli str. 5428-5446)

Sekretarz Rady Nadzorczej oświadczył, że *nie zostało sformułowane jakiekolwiek uzasadnienie przyjęcia minimalnej wartości łącznego poziomu realizacji celów zarządczych na poziomie 50%. Dla mnie osobiście był to dodatkowy „warunek konieczny” ograniczający możliwość uzyskania przez Członków Zarządu części wynagrodzenia zmiennego (w proporcji procentowej do Kwoty Bazowej) nawet przy minimalnym „Łącznym Poziomie Realizacji Celów”.* Ponadto Sekretarz oświadczył,

¹⁰³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

że w przypadku uzyskania łącznego poziomu realizacji Celów na poziomie 50% skutkowało by ustaleniem zmiennego wynagrodzenia na poziomie 50% „Kwoty Bazowej”, a w przypadku uzyskania łącznego poziomu realizacji Celów na poziomie niższym niż 50% skutkowałoby brakiem zmiennego wynagrodzenia.

(akta kontroli str. 5977-5983)

[...] ¹⁰⁵

(akta kontroli str. 5656-5745)

[...] ¹⁰⁶

Uchwały wchodziły w życie w dniu następującym po dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia WMK zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki. Podjęte przez Radę Nadzorczą uchwały były zgodne z uchwałą w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń w odniesieniu do zapisów odnoszących się do wynagrodzenia zmiennego.

(akta kontroli str. 5656-5745)

Rada Nadzorcza Spółki przyznała w latach 2022-2025 wynagrodzenie zmienne Prezesowi Zarządu WMK w następującej wysokości:

- [...] ¹⁰⁷
- za 2024 r. na podstawie uchwały nr 36/XI/2025 z 22 kwietnia 2025 r. w wysokości 115 tys. zł, po zrealizowaniu celów zarządczych na poziomie 100%.

Rada Nadzorcza Spółki przyznała w latach 2022-2025 wynagrodzenie zmienne dwóm Wiceprezesom Zarządu WMK w następującej wysokości:

- [...] ¹⁰⁸
- za 2024 r. na podstawie uchwał nr 37/XI/2025 i 38/XI/2025 z 22 kwietnia 2025 r. w wysokości 218,4 tys. zł (łącznie), po zrealizowaniu celów zarządczych na poziomie 100%.

Rada Nadzorcza Spółki przyznała w latach 2022-2025 wynagrodzenie zmienne członkom zarządu WMK w następującej wysokości:

¹⁰⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁰⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

- [...] ¹⁰⁹
- za 2024 r. na podstawie uchwał nr 39/XI/2025, 40/XI/2025 i 41/XI/2025 z 22 kwietnia 2025 r. w wysokości 327,5 tys. zł, po zrealizowaniu celów zarządczych na poziomie 100%.

(akta kontroli str. 5650-5653, 5656-5745)

2.3. W okresie objętym kontrolą [...] ¹¹⁰

(akta kontroli str. 5447-5637, 5651-5653)

2.4. W umowach o świadczenie usług zarządzania obowiązujących do 3 czerwca 2022 r. oraz od 4 czerwca 2022 r. ustalono, że [...] ¹¹¹

Uprawnienia dodatkowe zostały określone w uchwale nr 3/MPWiK S.A./2017 z 3 marca 2017 r. z zastrzeżeniem, że o przyznaniu danego uprawnienia wszystkim członkom zarządu lub danemu członkowi zarządu decydować będzie Rada Nadzorcza, która określi także szczegółowe ograniczenia dotyczące tych uprawnień. [...] ¹¹² Rada Nadzorcza nie określiła limitów kilometrowych i kwotowych dotyczących wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych oraz limitów kwotowych na abonamenty medyczne dla członków Zarządu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5416-5637)

[...] ¹¹³

(akta kontroli str. 5651-5653, 5757-5820)

W uchwale nr 3/MPWiK S.A./2017 z 3 marca 2017 r. Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie w § 4 ust. 6 wprowadzono zapis *Kontrakt Menedżerski powinien zawierać postanowienie dotyczące zakazu konkurencji w okresie obowiązywania Kontraktu*. We wzorze umowy o świadczenie usług zarządzania, stanowiącym załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 75/VIII/2017 z 24 marca 2017 r. wprowadzono zakaz konkurencji oraz zakaz pozyskiwania pracowników lub

¹⁰⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹¹² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹¹³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2026 r. poz. 85) wyłączono jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy, który oznaczył tę informację jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

klientów spółki przez cały okres obowiązywania kontraktu menedżerskiego. Uchwały oraz zawarte umowy nie zawierały w katalogu świadczeń dodatkowych uprawnień członków Zarządu do wypłaty rekompensaty z tytułu przestrzegania tych zakazów.

(akta kontroli str. 5416-5637)

2.5. Zasady kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w latach 2022-2024 zostały określone w uchwale nr 17/MPWiK S.A./2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia MPWiK S.A. w Krakowie z 21 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej, która weszła w życie 1 lipca 2017 r., a następnie została zmieniona w tym zakresie uchwałą nr 21/WMK/2022 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia WMK z 21 grudnia 2022 r., która weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 r.

W § 1 ust. 1 uchwały z 21 czerwca 2017 r. określono miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki w wysokości: 1) przewodniczący – 1,0; 2) wiceprzewodniczący – 0,9; 3) sekretarz 0,9; 4) członek – 0,8 przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Zgodnie z § 1 ust. 2 tej uchwały Przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej mieli otrzymywać dodatkowo 10% kwoty określonej wartości wynagrodzenia. W wyniku uchwały z 21 grudnia 2022 r. zmieniającej § 1 ust. 1 uchwały z 21 czerwca 2017 r. określono miesięczne wynagrodzenie brutto członków Rady Nadzorczej Spółki w wysokości: 1) przewodniczący – 1,5; 2) wiceprzewodniczący – 1,4; 3) sekretarz - 1,4; 4) członek – 1,3 podstawy wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w Spółkach.

Wynagrodzenie członków rady nadzorczej naliczano i wypłacano w wysokości określonej przez Walne Zgromadzenie, z wyjątkiem wynagrodzenia Przewodniczącego Rady w 2022 r., kiedy naliczano mu wynagrodzenie niższe niż wynikające z uchwały z 21 czerwca 2017 r. Ponadto naliczając wynagrodzenie wszystkich członków Rady Nadzorczej w 2022 r. nie uwzględniono przepisów ustawy o budżecie. Szerzej kwestię tę przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W uchwałach tych nie wprowadzono zasad regulujących sposób naliczenia wynagrodzenia np. w przypadku powołania lub odwołania członka rady nadzorczej w trakcie miesiąca lub w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu rady.

(akta kontroli str. 5638, 5641- 5649, 6214-6363)

Wysokość wynagrodzeń wypłaconych członkom Rady Nadzorczej Spółki wyniosła: 392,9 tys. zł w 2022 r., 445,1 tys. zł w 2023 r. i 505,6 tys. zł w 2024 r.

(akta kontroli str. 5644-5649)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rada Nadzorcza nie określiła limitów kilometrowych i kwotowych dotyczących wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych oraz limitów

kwotowych na abonamenty medyczne dla członków Zarządu, pomimo że uchwała Walnego Zgromadzenia nr 3/MPWiK S.A/2017 z 3 marca 2017 r. nakładała na Radę taki obowiązek. W § 5 ust. 2 uchwały postanowiono, że Rada Nadzorcza Spółki określi szczegółowe ograniczenia dotyczące uprawnień dodatkowych przyznanych członkom Zarządu. W umowach o świadczenie usług zarządzania określono, że Spółka zapewni członkom Zarządu świadczenia dodatkowe m.in. korzystanie z samochodu służbowego lub prawo do zryczałtowanego ekwiwalentu pieniężnego z tytułu korzystania z samochodu prywatnego w celach służbowych oraz ubezpieczenie zdrowotne w postaci abonamentu zdrowotnego.

(akta kontroli str. 5416-5637)

Sekretarz Rady Nadzorczej oświadczył¹¹⁴, że Rada nie wprowadziła dodatkowych zasad dotyczących rozliczania wykorzystania samochodów służbowych do celów prywatnych, albowiem w tym zakresie obowiązywały w Spółce regulacje wewnętrzne i ich rozliczanie miało odbywać się z przyjętymi w Spółce praktykami. Natomiast abonamenty medyczne Rada Nadzorcza miała uznać za element motywacyjny dla członków Zarządu i świadczenie to miało wpisywać się w standardy rynkowe wynagradzania kadry zarządzającej. Sekretarz oświadczył ponadto, że *upoważnienie Rady do „uszczegółowienia kontraktu” nie oznaczało obowiązku doprecyzowania każdego świadczenia, lecz jedynie takiego, które wymagało doprecyzowania z uwagi na interes Spółki lub rozbieżności interpretacyjne. W tym przypadku Rada nie widziała potrzeby podejmowania dodatkowych uchwał. W ocenie Rady Nadzorczej takie odesłanie do regulacji stosowanej wobec wszystkich pracowników zapewnia spójność zasad obowiązujących w Spółce. Jednocześnie świadczenia te – jak abonament medyczny czy możliwość korzystania z samochodu służbowego do celów prywatnych – mają charakter uzupełniający i nie stanowią zasadniczego elementu wynagrodzenia, co uzasadnia pozostawienie ich w ramach ogólnych regulacji wewnętrznych Spółki. Mając powyższe na uwadze, Rada Nadzorcza nie podjęła decyzji o dodatkowym uszczegółowieniu kontraktów menedżerskich w tych zakresach.*

(akta kontroli str. 5984-5990)

NIK zwraca uwagę, że Walne Zgromadzenie w swojej uchwale wprost nałożyło na Radę Nadzorczą obowiązek ustalenia ograniczeń na świadczenia dodatkowe przyznawane członkom Zarządu. W przypadku braku określenia limitów wykorzystania samochodów służbowych do celów prywatnych, nie można uznać za prawidłowe powołanie się na regulacje wewnętrzne Spółki, ponieważ stanowiłoby to scedowanie obowiązku nałożonego na Radę Nadzorczą na Zarząd, który odpowiada za uchwalanie i wdrażanie regulacji wewnętrznych Spółki. Tym samym, to członkowie Zarządu sami decydowali o ograniczeniu własnych świadczeń dodatkowych.

2. W 2022 r. wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej naliczano i wypłacano bez uwzględnienia przepisów ustawy o budżecie¹¹⁵.

W 2022 r. wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej ustalano w odniesieniu do poziomu ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹¹⁴ W związku z nieobecnością obecnego Przewodniczącego Rady Nadzorczej WMK.

¹¹⁵ W 2022 r. podstawa wymiaru na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r.

przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale poprzedzającym rok wypłaty, tj. z 2021 r. (6 220,80 zł), z uwzględnieniem przyjętych w uchwale z 21 czerwca 2017 r. mnożników, z wyjątkiem miesięcznego wynagrodzenia Przewodniczącego Rady Nadzorczej, które było naliczane i wypłacane w wysokości 6 605,67 zł stanowiącej iloczyn maksymalnego mnożnika możliwego do zastosowania w przypadku tej Spółki zgodnie z ustawą o wynagrodzeniach w spółkach (1,5) oraz podstawy wymiaru zamrożonej zgodnie z ustawą o budżecie na 2022 r. (4 403,78 zł), pomimo że zgodnie z uchwałą nr 17/MPWiK S.A./2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia MPWiK S.A. w Krakowie z 21 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w przypadku Przewodniczącego Rady wysokość jego miesięcznego wynagrodzenia powinna być wyliczona jako iloczyn mnożnika 1,0 i wynikającego z ww. ustawy o budżecie przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i następnie podwyższona o 10%.

W uchwale z 21 czerwca 2017 r. określono miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki w wymiarze: przewodniczący – 1,0, wiceprzewodniczący – 0,9, sekretarz 0,9, członek – 0,8 przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej mieli otrzymywać dodatkowo 10% kwoty wynikającej z powyższego.

Wysokość miesięcznego wynagrodzenia w 2022 r. z uwzględnieniem zamrożonej podstawy i ustalonego poziomu mnożnika powinna wynosić:

- 4 844,16 zł dla Przewodniczącego Rady, a naliczano i wypłacono wynagrodzenie w wysokości 6 605,67 zł w okresie pełnienia tej funkcji, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.,
- 3 967,37 zł dla Wiceprzewodniczącego Rady, a naliczano i wypłacono wynagrodzenie w wysokości 6 158,59 zł,
- 3 963,40 zł dla sekretarza Rady, a naliczano i wypłacono wynagrodzenie w wysokości 5 598,72 zł,
- 3 523,02 zł dla pozostałych trzech członków Rady, a naliczano i wypłacono im wynagrodzenie w wysokości 4 976,64 zł.

Tym samym łącznie wypłacona wartość wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w 2022 r. była wyższa o 118 818,59 zł od wartości wynikającej z zamrożonej podstawy i ustalonego poziomu mnożnika przyjętego w uchwale nr 17/MPWiK S.A./2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia MPWiK S.A. w Krakowie z 21 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.

(akta kontroli str. 5638, 5641- 5649, 6214-6363)

W odpowiedzi na zadane Prezesowi pytanie o przyczyny niestosowania ustawy o budżecie przy naliczaniu i wypłacie wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w 2022 r. Dyrektor Biura Polityki Personalnej oświadczyła, że W 2022

poz. 2445, ze zm.) została zamrożona na poziomie 4 403,78 zł i stanowiła równowartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku w czwartym kwartale 2016 r. określonego obwieszczeniem Prezesa GUS z dnia 18 stycznia 2017 r.

roku wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej WMK były naliczane na podstawie zasad określonych w uchwale nr 17/MPWIK/2017 ZWZ MPWIK SA z 21.06.2017 r.(...) Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa GUS z dnia 21 stycznia 2022 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2021 r. wyniosło 6 220,80 zł i ta właśnie wartość została przyjęta jako baza do przeliczenia wynagrodzeń, zgodnie z treścią uchwały ZWZ MPWIK z 2017 r. Jednocześnie należy wskazać, że na podstawie art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (tzw. ustawa o budżecie, Dz.U. z 2021 r. poz. 2445), w roku 2022 maksymalna wysokość wynagrodzenia członków organów nadzorczych spółek, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (tzw. ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń, Dz.U. z 2020 r. poz. 1907), została ograniczona. Zgodnie z ww. przepisem, podstawę wymiaru stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 r., które wyniosło 4 403,78 zł (obwieszczenie Prezesa GUS z 18 stycznia 2017 r.). W konsekwencji, mimo iż zgodnie z treścią uchwały ZWZ MPWIK z 2017 r. do obliczenia wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej należało przyjąć wskaźnik z IV kwartału roku poprzedniego (tj. 2021 r.), to w świetle art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń, zastosowanie ma również limit maksymalnego wynagrodzenia. Dla spółki takiej jak WMK, należącej do grupy określonej w art. 4 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy, limit ten wynosi 1,5-krotność podstawy wymiaru, czyli: $1,5 \times 4\,403,78\text{ zł} = 6\,605,67\text{ zł}$. Podsumowując, wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej zostały obliczone zgodnie z obowiązującą uchwałą ZWZ, w odniesieniu do wynagrodzenia z IV kwartału 2021 r. (6 220,80 zł), jednakże, zgodnie z tzw. „mrożeniem” wynikającym z ustawy o budżecie, zastosowano ograniczenie wysokości wynagrodzenia do maksymalnej wartości 6 605,67 zł.

(akta kontroli str. 1994-2003, 2333-2334, 5638-5638, 5644-5649)

NIK zwraca uwagę, że przepisy rangi ustawowej mają pierwszeństwo w stosowaniu. Zamrożona przepisami ustawy o budżecie podstawa naliczania wynagrodzenia nie pozwalała na modyfikowanie wysokości wypłacanych wynagrodzeń poprzez stosowanie innych podstaw w dowolny sposób np. w postaci waloryzowania wynagrodzenia poprzez stosowanie co roku zmienianego przez GUS wskaźnika bądź stosowanie maksymalnych limitów ustawowych dla Spółki, pomimo ich ograniczenia uchwałą Walnego Zgromadzenia.

OCENA CZĄSTKOWA

Wynagrodzenia stałe członków Zarządu były naliczane i wypłacane zgodnie z zasadami kształtowania wynagrodzeń przyjętymi przez Zgromadzenie Wspólników oraz zawartymi umowami o świadczenie usług zarządzania. Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu było ustalane i wypłacane w sposób prawidłowy, po dokonaniu przez Radę Nadzorczą oceny realizacji wyznaczonych celów zarządczych. Rada Nadzorcza określiła ograniczenia dla świadczeń dodatkowych przyznanych członkom Zarządu, z wyjątkiem limitu kwotowych lub kilometrowych do wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych oraz limitów kwotowych na abonamenty medyczne dla członków, co stanowiło niewykonanie obowiązku określonego w uchwale Zgromadzenia Wspólników. Ponadto w 2022 r. naliczając i wypłacając wynagrodzenie członkom Rady Nadzorczej, nie uwzględniono przepisów ustawy o budżecie, co

skutkowało zawyżeniem ich wysokości o 118,8 tys. zł od wartości wynikającą z zamrożonej podstawy i ustalonego poziomu mnożnika przyjętego w wówczas obowiązującej uchwale nr 17/MPWiK S.A./2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia MPWiK S.A. w Krakowie z 21 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

- | | |
|---------|--|
| Uwagi | <ol style="list-style-type: none">1. NIK zwraca uwagę, aby opracowując strategię swojej działalności, cele strategiczne oraz kierunki ich realizacji, a także poszukując nowy kierunków rozwojowych, w pierwszej kolejności korzystać z wiedzy i doświadczenia osób aktualnie zatrudnionych i pracujących w Spółce, a z pomocy zewnętrznych doradców korzystać dopiero wtedy, gdy dostępne zasoby kadrowe lub technologiczne nie są w stanie zapewnić odpowiedniego poziomu realizacji zadań. Sprzyja to optymalizacji kosztów oraz budowaniu wewnętrznego know-how organizacji. Umożliwia także zachowanie racjonalności ekonomicznej, ochronę poufnych informacji oraz wzmacnia samodzielność i rozwój kompetencyjny pracowników spółki.2. Działania Spółki dotyczące udzielania darowizn, chociaż niezabronione przepisami prawa, posłużyły do finansowania przedsięwzięć niezwiązanych z celem określonym w jej Statucie. Dobrą praktyką w tym zakresie mogłoby być opracowanie i wdrożenie uregulowań wewnętrznych, tak aby ograniczyć uznaniowy charakter darowizn oraz dokonywać wyboru podmiotów korzystających ze wsparcia finansowego ze strony WMK po uprzedniej analizie przeznaczenia tych środków. |
| Wnioski | <ol style="list-style-type: none">1. Przeprowadzenie analizy zasadności dalszego prowadzenia przez Spółkę stacji diagnostycznej świadczącej usługi badań technicznych pojazdów, z uwzględnieniem weryfikacji przesłanek określonych w art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej oraz aktualnych uwarunkowań ekonomicznych i ich wpływu na wynik finansowy Spółki oraz podjęcie dalszych działań i uzgodnień z Właścicielem w zależności od wyników tej analizy.2. Niezlecanie i niepokrywanie kosztów realizacji prac wykonywanych na rzecz spółki córki PP MPWiK, za których wykonanie i prawidłowość odpowiada zarząd tej spółki.3. Zapewnienie możliwości kontroli należytego wykonania umów zlecenia oraz transparentności kosztów ponoszonych z tego tytułu poprzez zawarcie w tych umowach postanowień dotyczących harmonogramu ich realizacji, sposobu dokumentowania świadczonych usług i weryfikacji ich wykonania, z uwzględnieniem obowiązku sporządzenia przez zleceniobiorcę pisemnego sprawozdania zawierającego zestawienie czynności, jakie wykonał w ramach przedmiotu umowy wraz z terminami ich realizacji.4. Zapewnienie zachowania zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców w przypadku udzielania zamówień na wykonanie usług i materiałów w oparciu o posiadane przez WMK prawa autorskie do wytworzonych dzieł. |

5. Określenie przez Radę Nadzorczą ograniczeń dla dodatkowych świadczeń przyznanych członkom Zarządu, w tym limitów kilometrowych i kwotowych dotyczących wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych oraz limitów kwotowych na abonamenty medyczne.
6. Podjęcie działań zmierzających do odzyskania przez Spółkę wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, które zostało przyznane w 2022 r. w zawyżonej wysokości w związku z niestosowaniem ustawy o budżecie przy naliczaniu tych wynagrodzeń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 31 października 2025 r.

Kontrolerzy

Najwyższa Izba Kontroli

Przemysław Sala

Delegatura w Krakowie

główny specjalista kontroli
państwowej

Dyrektor

Janusz Klimek

/podpisano elektronicznie/

/podpisano elektronicznie/

Maciej Sarliński

specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/